

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Zuzana Bayramová

**Směrnice o autorském právu na jednotném
digitálním trhu a její implementace do českého
právního řádu**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. et MgA. Petra Žikovská

Ústav práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 21. 12. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 186 118 znaků včetně mezer.

V Praze dne 21. 12. 2023

Zuzana Bayramová

Tímto bych chtěla vřele poděkovat JUDr. et MgA. Petře Žikovské, vedoucí této diplomové práce. Zejména bych chtěla poděkovat za milý přístup, ochotu, věcné připomínky a podnětné rady.

Obrovské poděkování patří též mé nejbližší rodině za podporu, kterou mi poskytovala během celého mého studia. Poděkovat bych dále chtěla mému příteli za to, že mi je a byl bezmeznou oporou nejenom při psaní této práce.

OBSAH

1	Úvod	1
2	Důvody přijetí DSM směrnice, změny právní regulace EU vedoucí k vytvoření jednotného digitálního trhu	4
3	Vymezení základních pojmů.....	7
3.1	Jednotný digitální trh	7
3.2	Služby informační společnosti	8
3.3	Služby pro sdílení obsahu online a jejich poskytovatelé	9
3.3.1	Stručný popis vývoje definice poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online	10
4	Obsah DSM směrnice	12
4.1	Přízpůsobení výjimek a omezení digitálnímu a přeshraničnímu prostředí	13
4.1.1	Výjimka při vytěžování textu a dat	13
4.1.2	Výjimka při užití děl při digitálních a přeshraničních výukových činnostech.....	17
4.1.3	Výjimka při uchovávání kulturního dědictví	18
4.2	Zlepšení poskytování licencí, zajištění širšího přístupu k obsahu.....	19
4.2.1	Užití děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví	19
4.2.2	Kolektivní licence s rozšířenou působností.....	22
4.2.3	Přístup k audiovizuálním dílům na vyžádání, volná díla výtvarného umění	24
4.3	Opatření k dosažení řádně fungujícího trhu v oblasti autorského práva	24
4.3.1	Ochrana tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online	24
4.3.2	Užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online	27
4.3.2.1	Nedostatky čl. 17, úvahy de lege ferenda	31
4.3.3	Odměňování autorů a výkonných umělců.....	32
5	Proces přijímání DSM směrnice.....	37
5.1	Zveřejnění návrhu DSM směrnice, stanoviska výborů.....	37
5.1.1	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru	38
5.1.2	Stanovisko Evropského výboru regionů	38
5.1.3	Stanovisko Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů.....	40
5.2	Stručný popis procesu přijímání DSM směrnice.....	41
6	Žaloba Polské republiky na neplatnost čl. 17 DSM směrnice	42
6.1	Stanovisko generálního advokáta.....	44
6.2	Rozsudek SDEU ve věci C-401/19	46

7	Pokyny Evropské komise k článku 17 DSM směrnice	48
7.1	Konkrétní doporučení Evropské komise	49
7.1.1	K definici poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online (PSSOO).....	49
7.1.2	Způsoby udělení svolení dle čl. 17 odst. 1 a odst. 2 DSM směrnice	50
7.1.3	Odpovědnost PSSOO v případě neudělení svolení dle čl. 17 odst. 4 DSM směrnice	52
7.1.3.1	Vynaložení veškerého úsilí	52
7.1.3.2	Zajištění nedostupnosti neoprávněně nahraných děl	53
7.1.3.3	Odstraňování nahlášeného obsahu a následné zamezení jeho opětovného nahrání.....	55
7.1.4	Zvláštní odpovědnost některých PSSOO dle čl. 17 odst. 6 DSM směrnice	57
7.1.5	Oprávněné způsoby užití děl a omezování dostupnosti děl	58
7.1.6	Mechanismus stížností a náprav dle čl. 17 odst. 9 DSM směrnice	60
7.1.7	Povinnost transparentnosti	61
8	Implementace DSM směrnice v České republice.....	62
8.1	Přijímání novely autorského zákona	62
8.2	Konkrétní změny autorského zákona	62
8.2.1	Výjimky z užití autorských děl	63
8.2.2	Užití děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví	64
8.2.3	Práva vydavatelů tiskových publikací.....	65
8.2.4	Odpovědnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online	67
8.2.5	Odměňování autorů a výkonných umělců.....	69
8.2.6	Ostatní změny autorského zákona.....	71
9	Závěr	74
	Seznam použitých zkratk	76
	Seznam použitých zdrojů	78
	Abstrakt.....	86
	Abstract.....	88

1 Úvod

Internetové prostředí a digitální technologie jsou dnes již nepostradatelnou součástí našich životů. S jejich rostoucím významem a neustálými dynamickými změnami bylo proto zapotřebí přizpůsobit tomuto vývoji i unijní autorskoprávní rámec, který by na nové výzvy digitálního prostředí patřičně zareagoval. Na potřebu změny právní úpravy a na potřebu vytvoření unijního jednotného digitálního trhu bylo před přijetím Směrnice č. 2019/760, o autorském právu na jednotném digitálním trhu (dále jen „**DSM směrnice**“), opakovaně upozorňováno ve strategických dokumentech Evropské unie (dále též „**EU**“).¹ DSM směrnice tímto představuje první komplexní úpravu autorského práva od roku 2002.

Téma diplomové práce jsem si zvolila především kvůli jeho aktuálnosti a podstatnému dopadu na unijní a českou autorskoprávní regulaci, jelikož v lednu roku 2023 došlo k nabytí účinnosti obsáhlé novely zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona (dále též „**AutZ**“). Z toho důvodu jsem se rozhodla zabývat se komplexním popisem a analýzou celé DSM směrnice, se zaměřením především na legislativní proces a proces jejího vzniku a následně na popis příslušných změn české právní úpravy, se snahou upozornit na nejvíce problematické aspekty. V návaznosti na to ve své diplomové práci věnuji pozornost i souvisejícím okolnostem, které měly podstatný vliv na implementaci DSM směrnice a její aplikaci členskými státy.

Je bezpochyby zřejmé, že problematika a rozbor celé DSM směrnice je natolik obsáhlým tématem, že i věnování se pouze jedné z hlav DSM směrnice by vystačilo na samotnou akademickou práci. Z důvodu komplexnosti a obsahu DSM směrnice bylo proto prakticky nemožné věnovat se všem tématům DSM směrnice do hloubky, nicméně některá témata jsou podrobnějšímu rozboru podrobena. Jedná se především o téma související s poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online (čl. 17 DSM směrnice), jelikož přijímání právě této úpravy bylo doprovázeno největšími kontroverzemi nejen v mediálním prostředí. Kvůli nejasnému znění čl. 17 DSM směrnice byla Polskou republikou podána žaloba na neplatnost k Soudnímu dvoru Evropské unie (dále též „**SDEU**“), kterou se společně s příslušným rozsudkem SDEU v této diplomové práci podrobněji zabývám. Evropská komise dále z důvodu vágnosti některých ustanovení vydala pokyny k aplikaci čl. 17 DSM směrnice v praxi, tyto pokyny jsou rovněž v této diplomové práci detailně rozebrány. Dále jsem se

---

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES.

věnovala zevrubné analýze u problematiky odměňování autorů a výkonných umělců a tématu ochrany tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online, jelikož změny české právní úpravy, přijaté českým zákonodárcem nad rámec DSM směrnice, se nesetkaly s kladným ohlasem např. ze strany společnosti Google.

Za cíl této diplomové práce si proto s ohledem na výše uvedené kladu komplexní představení a rozbor DSM směrnice společně s popisem příslušných změn české právní úpravy a rozbohem problematických aspektů v aplikační praxi, včetně popisu souvisejících okolností při přijímání DSM směrnice.

Pro správné zasazení do kontextu a pochopení problematiky se ve své diplomové práci nejdříve zabývám vysvětlením důvodů, které k přijetí DSM směrnice vedly, a popisem jednotlivých změn učiněných před její účinností ve snaze vytvořit jednotný unijní digitální trh.

Další kapitola se věnuje vymezení základních pojmů, které DSM směrnice užívá, se zaměřením na nejvíce kontroverzní subjekt *poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online*.

Rozsáhlou kapitolu č. 4 považuji za těžiště této diplomové práce, jelikož se zabývá podrobným popisem a rozbohem celé DSM směrnice. Pro větší přehlednost jsem uzpůsobila systematické uspořádání této kapitoly systematické DSM směrnice. Ve všech podkapitolách jsem se snažila upozornit na nejvýznamnější nedostatky, které mohou příslušná ustanovení v praxi způsobovat, a předložit názory akademiků k problematice společně s úvahami *de lege ferenda* v určitých oblastech. Podrobnějšímu rozboru jsem se věnovala u již zmíněné právní úpravy vztahující se k poskytovatelům služeb pro sdílení obsahu online a k ochraně tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online.

V následné kapitole č. 5 se pro vykreslení kompletního obrazu unijního přijímání DSM směrnice zabývám shrnutím stanovisek několika unijních výborů k prvotnímu návrhu DSM směrnice a stručným popisem legislativního procesu DSM směrnice.

Jak bylo již zmíněno výše, jednou z nejvíce kontroverzních a problematických součástí DSM směrnice bylo stanovení režimu povinností poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online, načež reagovala Polská republika svou žalobou k SDEU. Podání žaloby a vyčkávání na rozsudek SDEU mělo velký vliv na implementační procesy jednotlivých členských států, proto jsem považovala za vhodné se ve své diplomové práci v kapitole č. 6 podrobně zmínit o argumentech, které k žalobě předložil generální advokát ve svém stanovisku, a samotném rozsudku a odůvodnění SDEU.

V souvislosti s nejasným a místy kontroverzním vymezením povinností poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online v rámci kapitoly č. 7 předkládám podrobný popis a rozbor

Sdělení Evropské komise k praktickému uplatňování čl. 17 DSM směrnice, jehož pozdní vydání mělo též poměrně negativní vliv na proces implementace v členských státech EU.

V neposlední řadě se kapitola č. 8 zabývá procesem implementace v České republice a vlivem DSM směrnice na modifikaci AutZ a zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „OZ“). V rámci této kapitoly se věnuji deskripci a komparaci novelizované české právní úpravy vůči DSM směrnici, jelikož byla novela autorského zákona přijata v určitých oblastech nad rámec znění DSM směrnice. V závěrečné kapitole č. 9 se následně zabývám zhodnocením výše vymezeného cíle této diplomové práce.

K dosažení stanoveného cíle mé diplomové práce bude využita především deskriptivní metoda společně s metodou analýzy a komparace v případě porovnávání české právní úpravy vůči DSM směrnici. S ohledem na aktuálnost tématu nebyla ke dni odevzdání této diplomové práce publikována příslušná monografie, která by se věnovala problematice DSM směrnice v celé její komplexnosti. Z toho důvodu jsem vycházela zejména z odborných článků českých i zahraničních autorů, stanovisek příslušných orgánů EU a důvodové zprávy DSM směrnice.

2 Důvody přijetí DSM směrnice, změny právní regulace EU vedoucí k vytvoření jednotného digitálního trhu

Neustálý vývoj a zlepšování digitálních technologií má přímý vliv na způsoby užívání, tvorby, distribuce a produkce děl autorskoprávně chráněných, a to nejen v rámci vnitřních trhů členských států Evropské unie, ale také v přeshraničním styku. Vzrůstající význam internetu jakožto klíčového trhu pro distribuci autorskoprávně chráněného obsahu má rovněž za následek potřebu adaptace právního řádu Evropské unie na nově vytvořené obchodní modely, aby došlo k odstranění právní nejistoty a ke spravedlivému rozložení práv a zájmů autorů a uživatelů děl.² Vzrůstající podíl domácností a jednotlivců využívající internet je rovněž reflektován v průzkumech pravidelně prováděnými Statistickým úřadem Evropské unie (dále též „Eurostat“), dle něhož v roce 2022 mělo přístup k internetu 93 % všech domácností na území členských států Evropské unie, kdežto v roce 2017 činil tento podíl domácností 87 % a v roce 2011 činil 72 %.³ Z dat předložených Eurostatem rovněž vyplývá, že 84 % všech jedinců ve věku mezi 16 a 74 lety na území Evropské unie užívalo v roce 2022 internet denně.⁴

Na potřebu změny právní regulace, která by vedla k řádnému fungování trhu v oblasti autorského práva, bylo před přijetím návrhu DSM směrnice opakovaně upozorňováno ve strategických dokumentech přijatých v rámci komunitárního práva. Konkrétně se jednalo např. o tzv. „Strategii pro jednotný digitální trh v Evropě“ z května roku 2015 (dále též „Strategie“), jež se zabývá problematikou digitalizace autorského práva. Ve Strategii jsou stanoveny tři hlavní pilíře související se změnou digitálního trhu, mezi něž patří: i) zlepšení přístupu spotřebitelů a podniků ke zboží a službám online v celé Evropě; ii) vytvoření vhodných podmínek pro rozvoj digitálních sítí a služeb a iii) maximalizace růstového potenciálu evropské digitální ekonomiky. Strategie současně obsahuje dílčí závěry týkající se povinnosti Evropské

---

² Recitál Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. 2016, 2016/0280 (COD). *EUR-Lex* [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.

³ Domácností se pro účely zmíněného průzkumu rozumí domácnosti, v níž se nachází alespoň jeden člen ve věku 16 a 64 let. Přístupem domácnosti k internetu se rozumí možnost, kdy každý člen domácnosti může v případě potřeby použít internet doma, a to i k pouhému zaslání e-mailu.

⁴ Digital economy and society statistics - households and individuals. *Eurostat* [online]. 2022 [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_access.

komise (dále též „**Komise**“) předložit do konce roku 2015 legislativní návrhy obsahující: „i) přenositelnost legálně nabytého obsahu, ii) zajištění přeshraničního přístupu k legálně zakoupeným on-line službám při respektování hodnoty práv v audiovizuálním odvětví, iii) zajištění větší právní jistoty pro přeshraniční využívání obsahu ke zvláštním účelům (jako je například výzkum, vzdělávání či vytěžování textů a dat apod.) prostřednictvím harmonizovaných výjimek, iv) objasnění pravidel týkajících se činností zprostředkovatelů ve vztahu k obsahu chráněnému autorskými právy, v) modernizaci vymáhání práv duševního vlastnictví se zaměřením na porušování práv v komerčním měřítku.“⁵ Jednou z dalších stěžejních iniciativ vymezených ve Strategii byla rovněž potřeba vytvoření plně funkčního jednotného digitálního trhu, který by vedl k efektivnímu uplatňování práv duševního vlastnictví.⁶

Dalším koncepčním dokumentem Evropské unie, který předcházela vydání návrhu DSM směrnice, je Sdělení Evropské komise ze dne 9. prosince 2015 „Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva“ (dále též „**Sdělení**“), v němž byly učiněny závěry ohledně nutnosti zaměřením se na aspekty územní působnosti autorských práv a potřeby zajištění širšího přístupu k obsahu v rámci celé Evropské unie, aby tím došlo ke zlepšení fungování jednotného digitálního trhu.⁷

Co se týče zmíněné problematiky územní působnosti, Komise ve Sdělení uvádí, že jednou z hlavních příčin, limitující přeshraniční dostupnost obsahu chráněného autorským zákonem, je ve většině případů obtížné či až nemožné získání licence od nositelů práv či poskytovatelů služeb. V důsledku toho není často uživatelem odebíraný obsah „přenositelný“, tzn. na území jednoho členského státu Evropské unie přístup k získanému obsahu uživatel má, avšak v případě vycestování do jiného členského státu svůj přístup k obsahu ztratí. Tato nepřenositelnost ve svém důsledku způsobovala, že legální nabídky děl vytvořených na území Evropské unie nedosahovaly svého plného potenciálu. Z toho důvodu bylo současně pro uživatele snazší zajistit si přístup k obsahu nedostupnému v jejich členském státě

---

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě: COM/2015/0192 final. *EUR-Lex* [online]. 2015. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>.

⁶ Vymezením pojmu *jednotný digitální trh* se zabývá kapitola 3 této práce.

⁷ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva. COM(2015) 626 final. *EUR-Lex* [online]. 2015. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52015DC0626>.

prostřednictvím VPN (tj. virtuální privátní síť – *virtual private network*) či skrze nelegální pirátské platformy. Lépe nastavená regulace ve vztahu k územní působnosti by tím mohla pomoci nejenom uživatelům, ale také tvůrcům a jejich postavení v mezinárodní konkurenci, což by v důsledku mělo pozitivní vliv na vytváření unijního jednotného digitálního trhu.⁸

V návaznosti na výše uvedené Komise ve Sdělení dále zmiňuje požadavek na úpravu právní regulace ve vztahu k různým výjimkám stanovených v autorskoprávních předpisech Evropské unie. Komise zejména upozornila na problematiku vytěžování textů a dat pro účely vědeckého výzkumu a užití děl při digitálních a přeshraničních výukových činnostech. Stejně tak Komise upozorňuje na roztržistou právní úpravu týkající se užívání děl pro ilustrační účely při vyučování nebo činností organizací k zachování kulturního dědictví a upozornila na potřebu úpravy právní regulace, aby došlo k usnadnění procesu udělování licencí k užití komerčně nedostupných děl.⁹

V návaznosti na stanovení dílčích cílů ve Strategii a Sdělení, které by měly vést k vytvoření jednotného digitálního trhu, bylo následně přijato Nařízení 2017/1128 o zajištění přeshraniční přenositelnosti online služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu (dále „**NOP**“).¹⁰ Cílem NOP bylo odstranění překážek přeshraniční přenositelnosti online služeb poskytujících obsah účastníkům přítomným v jiných členských státech, než je jejich členský stát bydliště. Za účelem odstranění překážek způsobených zmíněným principem teritoriality autorských práv bylo dále přijato Nařízení 2018/302, o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu, které zamezuje obchodníkům působícím v Evropské unii technickými prostředky nebo jiným způsobem blokovat nebo omezovat přístup zákazníka k online rozhraní obchodníka z důvodů souvisejících se státní příslušností, místem bydliště nebo místem usazení zákazníka.¹¹

---

⁸ Tamtéž.

⁹ Institucí kulturního dědictví se v souladu s čl. 3 odst. 3 DSM směrnice rozumí veřejně přístupná knihovna nebo muzeum, archiv nebo instituce pečující o zachování filmového nebo zvukového dědictví. Blíže viz Recitál k Návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. In: 2016, 2016/0280 (COD). Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu.

¹¹ Nařízení (EU) 2018/302 Evropského parlamentu a Rady ze dne 28. února 2018 o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě

Veškeré výše zmíněné přijaté právní předpisy bezpochyby svým dílem přispěly k procesu vytváření jednotného digitálního trhu. Nicméně i přesto bylo zapotřebí přijetí komplexnější úpravy, která by autorské právo Evropské unie přizpůsobila požadavkům digitálního prostředí. Za tímto účelem byl proto dne 14. září 2016 zveřejněn návrh DSM směrnice, který byl součástí tzv. „druhého copyrightového balíčku“ a který de facto představuje první komplexní úpravu autorského práva od přijetí Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001, o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (dále též „**Informační směrnice**“). V rámci „druhého copyrightového balíčku“ bylo spolu s DSM směrnicí vydáno též Sdělení Komise nazvané „Podpora spravedlivé, efektivní a konkurenceschopné ekonomiky orientované na autorské právo na jednotném digitálním trhu“, v němž Komise opět upozornila na problematiku přeshraničního přístupu k obsahu na území EU, přizpůsobení výjimek digitálnímu a přeshraničnímu prostředí a na příslušná opatření obsažená v návrhu DSM směrnice, která by měla napomoci vytvoření dobře fungujícího trhu pro autorské právo.¹² Pozitivním důsledkem těchto změn by dle Komise mělo být vytvoření modernizovaného autorskoprávního rámce EU ve prospěch všech zúčastněných stran.¹³

3 Vymezení základních pojmů

3.1 Jednotný digitální trh

Myšlenka *jednotného digitálního trhu* spočívá především v odstraňování vnitrostátních překážek transakcím probíhajícím v online prostoru, a je tedy součástí záměru vybudování jednotného trhu Evropské unie. Právní základ pro jeho vytvoření představuje především čl. 26 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále též „**SFEU**“), jenž vymezuje vnitřní trh Evropské unie jakožto „*prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu*“, který je následně konkretizován čl. 114 SFEU stanovující postup sbližování právních předpisů.

---

usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES.

¹² Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Podpora spravedlivé, efektivní a konkurenceschopné ekonomiky orientované na autorské právo na jednotném digitálním trhu COM(2016) 592 final. *EUR-Lex* [online]. 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0592>.

¹³ Tamtéž.

Jak již bylo zmíněno v kapitole 2 této diplomové práce, v rámci strategických a koncepčních dokumentů byl cíl vytvoření jednotného digitálního trhu opakovaně stanovován. Jednotlivé cíle a záměry jednotného digitálního trhu byly vzneseny již v roce 2010 ve Sdělení Komise ze dne 3. 3. 2010 nazvaném *Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, v němž byla představena stěžejní iniciativa „Digitální program pro Evropu“, která si kladla za cíl zajištění udržitelného hospodářského a sociálního přínosu jednotného digitálního trhu založeného na interoperabilitě aplikací a jednotném trhu pro internetový obsah a služby s vysokou úrovní důvěryhodnosti, v rámci něhož bude podporováno poskytování licencí napříč členskými státy, a kde bude současně poskytována náležitá ochrana a odměna držitelům práv. Součástí tohoto vytváření mělo být také stanovení vyváženého a spravedlivého regulačního rámce, jenž by měl mít vliv na vytváření globální správy internetu.¹⁴

Ve Strategii vydané roku 2015, tj. před vydáním prvotního návrhu DSM směrnice, bylo zejména upozorňováno na důležitost zachování vedoucí pozice Evropské unie v oblasti digitální ekonomiky a umožnění růstu evropským podnikům, kterému by mělo napomoci odstranění překážek v rámci obchodování na digitálním trhu. Tímto zamýšleným růstem by mělo dojít k rozšíření trhů, podpoře služeb poskytovaných za výhodnější ceny a tím i ke zlepšení pozice spotřebitelů a k vytvoření nových pracovních míst. Strategie stejně jako Sdělení opět upozorňuje na problematiku překážek pro přeshraniční přístup ke službám poskytující obsah chráněný autorským právem a klade si za cíl vytvoření harmonizovanějšího komplexního systému autorských práv, který by měl napomoci vytvoření jednotného digitálního trhu.¹⁵

3.2 Služby informační společnosti

Pojem *služba informační společnosti* je v DSM směrnici užíván zejména ve spojení s ustanoveními, která se týkají vydavatelů tiskových publikací v případě jejich online užití.¹⁶

Recitál DSM směrnice v rámci bližšího vymezení pojmu *služby informační společnosti* odkazuje na Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535, o postupu při

---

¹⁴ VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2023-06-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/#>.

¹⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě: COM/2015/0192 final. *EUR-Lex* [online]. 2015 [cit. 2023-06-09]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>.

¹⁶ Blíže viz čl. 54 a násl. recitálu DSM směrnice vyjadřující se k právní ochraně tiskových publikací dle čl. 15 DSM směrnice.

poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (dále též „**Směrnice IS**“), v níž je služba informační společnosti vymezena jakožto „každá služba poskytována zpravidla za úplatu, na dálku, elektronicky a na individuální žádost příjemce služeb“, přičemž službou poskytovanou elektronicky se v souladu s čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice IS rozumí „služba odeslaná z výchozího místa a přijatá v místě jejího určení prostřednictvím elektronického zařízení pro zpracování (včetně digitální komprese) a uchovávání dat a jako celek odeslaná, přenesená nebo přijatá drátově, rádiově, opticky nebo jinými elektromagnetickými prostředky.“¹⁷

Pojem „služba informační společnosti“ je v rámci českého právního řádu promítnut do zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, který jej v § 2 písm. a) definuje obdobně jako Směrnice IS jakožto „jakoukoliv službu poskytovanou elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplatu; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat.“

3.3 Služby pro sdílení obsahu online a jejich poskytovatelé

Službami pro sdílení obsahu online se ve smyslu DSM směrnice rozumí takové služby, které poskytují přístup k velkému množství obsahu chráněnému autorským právem, přičemž k nahrávání tohoto obsahu dochází ze strany jejich uživatelů, a tím se v důsledku stává hlavním zdrojem přístupu k online obsahu. Konkrétně se povinnostmi při užití chráněného obsahu blíže zabývá čl. 17 DSM směrnice, který je blíže rozebrán v kapitole 4.3.2 této diplomové práce. V rámci českého online prostředí lze jako příklad poskytovatele služby pro sdílení obsahu online (dále též „**PSSOO**“) uvést např. portál uloz.to, YouTube nebo Pinterest.¹⁸

Zavedení nové právní regulace ve vztahu k poskytovatelům služeb pro sdílení obsahu online směřovalo především k nápravě tzv. *value gap*, tzn. rozdílu mezi hodnotou, kterou PSSOO získávají z děl a dalších předmětů ochrany, a příjmy, které jsou poskytovány nositelům příslušných práv. Právě samotné vymezení subjektu poskytovatele pro sdílení obsahu online způsobilo značné průtahy v procesu přijímání DSM směrnice, jelikož ze strany členských států

---

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

¹⁸ Portál uloz.to nicméně svoji původní činnost jakožto typický poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online k 1. prosinci 2023 ukončil.

nedocházelo ke shodě na jeho vymezení, jelikož původní definice navržená Evropskou komisí v návrhu DSM směrnice 2016/0280 (COD) ze dne 14. 9. 2016 (dále též „Návrh DSM 2016/0280“) způsobovala značné výkladové nejasnosti.¹⁹

Proti přijatému finálnímu znění čl. 17 DSM směrnice byla mj. Polskou republikou v květnu 2019 podána žaloba na neplatnost proti Evropské komisi a Radě k SDEU, touto žalobou se blíže zabývá kapitola č. 6 této diplomové práce.

3.3.1 Stručný popis vývoje definice poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online

Původní kontroverzní definice PSSOO uvedená v Návrhu DSM 2016/0280 byla předložena s řadou nedostatků. Zejména se jednalo o nejednoznačnou terminologii a celkově nejasné vymezení, kdo má být za PSSOO ve smyslu DSM směrnice považován. V čl. 13 odst.1 Návrhu DSM 2016/0280 bylo navrženo následující znění: *„Poskytovatelé služeb informační společnosti, kteří ukládají velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli a zpřístupňují je veřejnosti, přijmou ve spolupráci s nositeli práv opatření, která zajistí fungování dohod uzavřených s nositeli práv ohledně užití jejich děl nebo jiných předmětů ochrany nebo která zabrání tomu, aby byla prostřednictvím jejich služeb dostupná díla nebo jiný předmět ochrany, který nositelé práv na základě spolupráce s poskytovateli služeb identifikují. Tato opatření, např. používání účinných technologií rozpoznávání obsahu, musí být vhodná a přiměřená.“*²⁰

Jak je z výše uvedené definice možné vyvodit, nebylo předloženo ani jasné vymezení děl, na která se mají zmíněné povinnosti licencování vztahovat (tj. zda se má jednat o veškerý obsah nahrávaný uživateli, např. i o soukromé fotografie nahrané na příslušném úložišti). Stejně tak velkou míru nevole napříč členskými státy způsobila navržená povinnost PSSOO ohledně provádění automatické analýzy vkládaného obsahu.

Po projednání Návrhu DSM 2016/0280 Výborem pro právní záležitosti v červnu roku 2016 došlo k určitému upřesnění terminologie, nicméně v hlavních znacích byla výše uvedená původní definice PSSOO zachována. Do definice bylo zakomponováno ustanovení deklarující, že poskytovatelé služeb pro sdílení obsahu online uskutečňují sdělování veřejnosti ve smyslu

---

¹⁹ Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. 2016, 2016/0280 (COD). *EUR-Lex* [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.

²⁰ Tamtéž.

čl. 3 Informační směrnice.²¹ Došlo i k zúžení vymezení PSSOO, jelikož se zmíněný režim neměl uplatnit např. na subjekty, kteří obsah ukládají pro nekomerční účely.

V rámci následného projednávání návrhu DSM směrnice Evropským parlamentem v roce 2018 byly opět vznášeny pozměňovací návrhy k čl. 13, který původně režim PSSOO upravoval. Hlasováním konaným dne 12. září 2018 byla následně přijata úprava s konkrétnějším vymezením PSSOO jakožto subjektu, mezi jehož hlavní činnosti patří uchovávání a zpřístupňování významného objemu děl chráněných autorským právem, které optimalizuje a propaguje k ziskovým účelům. Současně byly stanoveny konkrétní výjimky, na něž se nemá režim čl. 13 použít – např. na mikropodniky a malé podniky ve smyslu hlavy I přílohy k doporučení Komise 2003/361/ES, nekomerční služby a poskytovatele cloudových služeb pro individuální využití neposkytující přímý přístup veřejnosti. Ačkoli se jednalo o pozitivní posun směřující k jasnějšímu vymezení práv a povinností PSSOO, opět se v definici vyskytnul neurčitý právní pojem „významný objem děl“, který ani v recitálu nebyl nijak blíže konkretizován.²²

Ve finálním znění DSM směrnice, které bylo schváleno hlasováním Evropského parlamentu v březnu 2019, se poskytovatelem služeb pro sdílení obsahu online v souladu s čl. 2 odst. 6 DSM směrnice rozumí: *„poskytovatel služby informační společnosti, jehož hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je uchovávat velký počet děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jeho uživateli a zpřístupňovat je veřejnosti, přičemž poskytovatel tato díla a jiné předměty ochrany uspořádává a propaguje za účelem zisku“*. DSM směrnice následně blíže konkretizuje, že instituce jako např. cloudové služby, které uživatelům umožňují nahrávat obsah pro vlastní potřebu, neziskové online encyklopedie či nezisková vzdělávací a vědecká úložiště se za PSSOO ve smyslu DSM směrnice nepovažují. Stejně tak by se mezi tyto poskytovatele rovněž neměly řadit např. platformy pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem.

Odst. 62 recitálu DSM směrnice k výše uvedené definici blíže stanovuje, že definice služeb PSSOO by se měla vztahovat *„pouze na online služby, které hrají důležitou úlohu na*

---

²¹ Sdělováním díla veřejnosti se ve smyslu § 18 odst. 1 a 2 AutZ rozumí zpřístupňování díla v nehmotné podobě, živě nebo ze záznamu, po drátě nebo bezdrátově, a to rovněž i způsobem, že kdokoli může mít k němu přístup na místě a v čase podle své vlastní volby zejména počítačovou nebo obdobnou sítí.

²² Autorské právo na jednotném digitálním trhu: Pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem dne 12. září 2018 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. *Evropský parlament*. [online]. 2018 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0337_CS.html.

trhu online obsahu tím, že soutěží s ostatními online službami poskytujícími obsah“. K definičnímu ustanovení uvedenému v čl. 2 odst. 6 DSM směrnice rovněž uvádí, že cílem poskytování služeb pro sdílení obsahu online má být rovněž propagace za účelem přilákání širšího publika. S ohledem na povahu činnosti PSSOO bylo v DSM směrnici dále konstatováno, že za předpokladu, kdy je veřejnosti poskytnut přístup k dílům autorskoprávně chráněným, dochází ze strany těchto poskytovatelů ke zpřístupnění obsahu a sdělování veřejnosti.

Posouzení, zda se skutečně jedná o poskytovatele pro sdílení obsahu online a zda dochází k uchovávání velkého množství obsahu chráněného autorským právem, je dle recitálu DSM směrnice vždy zapotřebí provádět individuálně s přihlédnutím k cílovému publiku služby a počtu nahraných souborů chráněných autorským právem. Skutečnost, že dochází v rámci určité služby k ukládání a zpřístupňování velkého počtu předmětů ochrany, automaticky neznamena, že se jedná o poskytovatele pro sdílení obsahu online ve smyslu DSM směrnice. Vždy je zapotřebí splnění hlavního požadavku, že tato činnost musí být prováděna za účelem dosažení zisku.²³

4 Obsah DSM směrnice

V průběhu legislativního procesu na unijní úrovni prošlo znění DSM směrnice výraznými změnami. Ve své finální podobě upravuje tři hlavní oblasti autorskoprávní problematiky, které jsou blíže představeny v kapitolách 4.1 až 4.3 této diplomové práce. Co se týče systematického uspořádání, DSM směrnice je rozdělena do pěti hlav a 31 článků.

Hlava I nazvaná „Obecná ustanovení“ nejprve vymezuje předmět a oblast působnosti DSM směrnice, načež navazuje vymezení základních pojmů (některé z nich byly podrobněji rozebrány v kapitole 3 této diplomové práce). Hlava II se následně zabývá úpravou výjimek ve vztahu k užívání chráněného obsahu v oblasti výzkumu, vzdělávání či zachování kulturního dědictví. V Hlavě III jsou představena různá opatření, která by měla vést ke zlepšení postupů poskytování licencí a zajištění širšího přístupu k chráněnému obsahu. Poslední stěžejní oblast DSM směrnice je obsažena v Hlavě IV, jež upravuje opatření vedoucí k dosažení řádně fungujícího trhu v oblasti autorského práva, přičemž součástí této hlavy je úprava ochrany tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online, již zmíněná (a v průběhu přijímání

---

²³ SLIWKA, Rostislav. Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2020, (21), 94 a násl. [cit. 2023-06-10]. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/13228>.

DSM směrnice nejvíce kontroverzní a diskutovaná) problematika užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online (viz čl. 17 DSM směrnice) a problematika týkající se odměňování autorů a výkonných umělců.

4.1 Přizpůsobení výjimek a omezení digitálnímu a přeshraničnímu prostředí

DSM směrnice v čl. 3 až 7 stanovuje několik výjimek, kdy při splnění konkrétních podmínek nedochází k zásahům do autorských práv při užití chráněného obsahu v digitálním prostředí. K zakotvení těchto výjimek došlo z důvodu vzniklé převahy veřejného zájmu na zajištění přístupu k autorskoprávně chráněným dílům nad zájmy autorů či nositelů práv ve specifických situacích. Určité výjimky byly do unijního práva promítnuty již Informační směrnicí, která ve svém čl. 5 předkládá taxativní výčet výjimek, které členské státy mohly dobrovolně implementovat (např. užití chráněného obsahu pro účely karikatury, parodie nebo parafráze či koláže; příležitostné včlenění díla nebo jiného předmětu ochrany do jiného materiálu atd.). Výjimky obsažené v DSM směrnici jsou naproti tomu kogentní a členským státům tím byla uložena povinnost je do svých právních řádů zakotvit. Uplatnění výjimek ovšem není bezbřehé, pro jejich uplatnění musí dojít ke splnění tzv. třístupňového testu, tj. posouzením, zda užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a zda nedochází k nepřiměřenému zásahu do oprávněných zájmů autora při užití díla ve zvláštních případech stanovených zákonem.

4.1.1 Výjimka při vytěžování textu a dat

Vytěžováním textů a dat (tzv. „data mining“) se rozumí činnost, která umožňuje zpracovávání velkého množství informací za účelem získávání nových poznatků, tj. jejich analýzy, objevování nových tendencí a typologických souvztažností a dat.²⁴ Vytěžování má význam např. v souvislosti s vědeckým výzkumem, institucemi kulturního dědictví či v komerční sféře. Díky procesům vytěžování textů a dat je možné podstatným způsobem vylepšit kvalitu a rychlost nejenom technologických inovací.

S ohledem na dřívější nejednotnou úpravu vytěžování textů a dat docházelo často k pochybnostem ohledně rozsahu, v jakém mohou příslušné instituce vytěžování textů a dat z obsahu provádět, aniž by tím nedocházelo k zásahům do autorských práv. Vytěžování textů a

---

²⁴ Odst. 8 recitálu DSM směrnice.

dat k tomu často zahrnuje úkony autorskoprávně chráněné či chráněné zvláštním právem na ochranu databází (např. vytěžování obsahu databáze).²⁵

V rámci vytěžování textů a dat však automaticky nemusí vždy docházet k zásahům do práv chráněných autorským právem. Mohou totiž nastat i situace, kdy nedochází k úkonům rozmnožení díla nebo u nichž je v případě rozmnožení dána výjimka pro dočasné úkony rozmnožení dle čl. 5 odst. 1 Informační směrnice, která by se dle recitálu DSM směrnice měla nadále uplatnit na procesy vytěžování textů a dat nezahrnující pořizování kopií nad rámec stanovené výjimky.²⁶

DSM směrnice upravuje dva režimy kogentních výjimek vztahujících se ke zhotovení rozmnoženin autorskoprávně chráněného díla vzniklých při procesu vytěžování textů a dat, k čemuž při splnění příslušných podmínek není zapotřebí uzavírat licenční smlouvy s nositeli práv. Článek 3 DSM směrnice stanovuje členským státům zakotvit výjimku z následujících práv:

- i) dočasného nebo trvalého rozmnožování celé databáze nebo její části jakýmkoli prostředky a v jakékoli podobě dle čl. 5 odst. a) směrnice 96/9/ES, o právní ochraně databází²⁷;
- ii) zvláštního práva pořizovatele databáze dle čl. 7 odst. 1 směrnice 96/9/ES, o právní ochraně databází;
- iii) práva na rozmnožování dle čl. 2 Informační směrnice;
- iv) práva dle čl. 15 odst. 1 DSM,

pro rozmnoženiny a extrakce zhotovené za účelem vytěžování textů a dat z předmětů ochrany, k nimž je dán zákonný přístup, a to pro účely vědeckého výzkumu.²⁸

Článek 4 DSM směrnice doplňuje výše zmíněný výčet práv o výlučná práva autora počítačového programu dle čl. 4 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 2009/24/ES, o právní ochraně počítačových programů.²⁹ Příslušné výjimky se v tomto případě ovšem nevztahují pouze na provádění vědeckého výzkumu, ale jedná se o výjimku obecnou.

---

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Odst. 9 recitálu DSM směrnice.

²⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

²⁸ Čl. 3 odst. 1 DSM směrnice.

²⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.

Jak bylo nastíněno výše, čl. 3 DSM směrnice nejprve vymezuje tuto výjimku na vytěžování, které provádí výzkumné organizace a instituce kulturního dědictví za účelem vědeckého výzkumu.³⁰ V čl. 4 je oproti tomu zakotvena obecná výjimka pro zhotovení rozmnoženin za účelem vytěžování textu a dat, které může být prováděno libovolným subjektem a za jakýmkoliv účelem. Pro uplatnění tohoto obecného režimu je nicméně stanovena určitá limitace, jelikož tato výjimka může být užitá pouze za předpokladu, pokud si nositelé práv výslovně nevyhradili užití děl, např. strojově čitelnými prostředky u obsahu, který byl zpřístupněn online.³¹ Současně je v souvislosti s rozmnoženinami a extrakcemi vzniklými při procesu vytěžování stanoveno, že tyto rozmnoženiny a extrakce mohou být uchovávány pouze na *nezbytnou dobu* pro účely vytěžování. Zvláštní licence dle č. 3 DSM směrnice oproti tomu umožňuje uchování rozmnoženin i po takovou dobu, která není nezbytně nutná pro účely vytěžování.

Recitál DSM směrnice k režimu čl. 3 doplňuje, že pro účely vědeckého výzkumu bude v určitých případech zapotřebí, aby byla kopie vytěžovaného obsahu archivována (např. pro účely ověření výsledků výzkumu). Z toho důvodu musí být tyto kopie uloženy dostatečně zabezpečeným způsobem. Členským státům bylo proto doporučeno, aby po diskusi s příslušnými institucemi stanovily zvláštní podmínky pro uchovávání takovýchto kopií a jmenovaly pro účely ukládání příslušné pověřené subjekty.³² V recitálu DSM směrnice však není blíže konkretizováno, o jaké subjekty by se konkrétně mělo jednat.

Za určitý nedostatek této výjimky lze považovat velice úzké vymezení subjektů, na něž se výjimka dle čl. 3 DSM směrnice vztahuje, jelikož výzkumné instituce mohou mít různou právní formu, která pojmově neodpovídá vymezení *výzkumné instituce* ve smyslu čl. 2 odst. 2 DSM směrnice. Kritický postoj k tomuto úzkému vymezení zaujala např. i Eleanora Rosati,

---

³⁰ Za výzkumnou organizaci se dle čl. 2 odst. 1 DSM směrnice považuje: „*vysoká škola včetně jejích knihoven, výzkumný ústav nebo jakýkoli jiný subjekt, jejichž hlavním cílem je provádět vědecký výzkum nebo vykonávat vzdělávací činnosti, jejichž součástí je rovněž vědecký výzkum:*

*a) na neziskovém základě nebo tak, že zpětně investuje všechny zisky do svého vědeckého výzkumu, nebo
b) v souladu s úkoly ve veřejném zájmu uznávanými členským státem*

takovým způsobem, že přístup k výsledkům tohoto vědeckého výzkumu není přednostně umožněn podniku, který na tuto organizaci vykonává rozhodující vliv.“

Dle čl. 2 odst. 3 DSM směrnice se institucí kulturního dědictví rozumí veřejně přístupná knihovna nebo muzeum, archiv nebo instituce pečující o zachování filmového nebo zvukového dědictví.

³¹ Čl. 4 odst. 3 DSM směrnice.

³² Odst. 15 recitálu DSM směrnice.

kteřá jako jeden ze svých stěžejních argumentů předkládá, že užívání, vytěžování a rozmnožování obsahu pro účely vytěžování textů a dat představuje spíše druhotné úkony, které v důsledku nevedou vždy k opětovnému užití autorskoprávně chráněných částí děl. Představují spíše účelové procesy z hlediska přístupu k obsahu nechráněného autorským právem, kterými jsou např. myšlenky nebo data.³³ Z toho důvodu by dle jejího názoru měla být vymezena výjimka dle čl. 3 nejen na výzkumné organizace, ale i na další příslušné subjekty provádějící vytěžování textu a dat v rámci své činnosti, a to i v soukromém sektoru. S úzkým vymezením subjektů ve smyslu čl. 3 DSM směrnice nesouhlasí též Míšek, který mj. považuje za další zásadní nedostatek čl. 4 DSM směrnice možnost vyslovení nesouhlasu s prováděním vytěžování textu a dat.³⁴

Lze se domnívat, že při uplatňování čl. 4 DSM směrnice v praxi může docházet k pochybnostem, na jak dlouhý časový úsek může být rozmnoženina pro účely vytěžování textu nebo dat uchovávána, jelikož v čl. 4 odst. 2 DSM směrnice je tento časový úsek vymezen „na nezbytnou dobu“, aniž by byl v recitálu DSM směrnice tento pojem blíže konkretizován. Bylo by proto vhodnější stanovit příslušný časový rámec, který by mohl být v odůvodněných případech příslušně prodloužen. Za významný nedostatek DSM směrnice považuji rovněž vůbec neřešený autorskoprávní režim užití obsahu, který vzniká jako výsledek procesu vytěžování textu a dat. Tato skutečnost může v důsledku vyústit ve vzniku právní nejistoty a roztržitého právní úpravy napříč členskými státy EU.

V souvislosti s výjimkou vztahující se k vytěžování textu a dat je dále pro úplnost vhodné zmínit její provázanost na užívání obsahu prostřednictvím umělé inteligence (ang. *artificial intelligence*). S ohledem na skutečnost, že umělá inteligence obecně funguje na principu učení jakožto základním předpokladu pro své fungování, je často takové učení založeno právě na procesech vytěžování textů a dat. Jak mj. k problematice fungování umělé inteligence uvádí Zibner, tyto metody učení založené na vytěžování jsou z hlediska autorského práva velmi problematické, zejména z důvodu právního titulu, který k takové činnosti opravňuje.³⁵ Vzhledem k tomu, že DSM směrnice definuje vytěžování textů a dat jakožto

---

³³ ROSATI, Eleanora. An EU text and data mining exception for the few: would it make sense? *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [online]. 2018, (6), 429-430 [cit. 2023-11-11]. ISSN 1747-1540. Dostupné z: <https://academic.oup.com/jiplp/article/13/6/429/4976465>.

³⁴ MÍŠEK, Jakub. Exception for Text and Data Mining for the Purposes of Scientific Research in the Context of Libraries and Repositories. Online. *The grey journal*. 2020, roč. 16, s. 72. ISSN 1574-1796.

³⁵ ZIBNER, Jan. *Umělá inteligence jako technologická výzva autorskému právu*. Wolters Kluwer ČR, 2022, ISBN 978-80-7676-442-2. s. 83 a násl.

„činnost, která umožňuje zpracovávání velkého množství informací za účelem získávání nových poznatků, tj. jejich analýzy, objevování nových tendencí a typologických souvztažností a dat“, odpovídá tato definice procesům užití tzv. „inputů“ (vstupních dat), které umělá inteligence v rámci svého učení užívá. Dalo by se tudíž shrnout, že nezamýšleným důsledkem čl. 3 a 4 DSM směrnice je vliv i na právní režim užití „inputů“ umělou inteligencí za účelem učení, ačkoli se o původní záměr unijního zákonodárce vůbec nejednalo. V důsledku toho DSM směrnice nijak neupravuje režim licenčních ujednání k užití vstupních dat či související úplaty za poskytnutí této licence, což rovněž představuje významné opomenutí unijního zákonodárce.

4.1.2 Výjimka při užití děl při digitálních a přeshraničních výukových činnostech

DSM směrnice rovněž reagovala na potřebu změny zákonné výukové licence, kterou bylo zapotřebí modifikovat zejména z důvodu technologického vývoje digitálních prostředků využívaných při výukových činnostech.

Nová kogentní výjimka vztahující se k užití děl při digitálních výukových činnostech se týká digitálního užití prováděného výlučně při vyučování, a to pro ilustrační a nekomerční účely. Obsah může být následně přístupný pouze studentům a vyučujícím příslušného vzdělávacího zařízení, přičemž užití příslušného obsahu následně probíhá na výlučnou odpovědnost vzdělávacího zařízení v jeho prostorách či prostřednictvím zabezpečeného elektronického prostředí, který je přístupný pouze příslušným studentům a vyučujícím. Je-li to prakticky možné, měl by být příslušný obsah doplněn uvedeným zdrojem a jménem autora obsahu.³⁶ Členské státy mohou rovněž stanovit, aby byla v případě užití výše popsaného obsahu příslušným nositelům práv poskytnuta spravedlivá odměna.³⁷

Výuková činnost musí být dle čl. 5 odst. 3 DSM směrnice prováděna v souladu s vnitrostátními právními předpisy přijatými na základě této zákonné licence. DSM směrnice za účelem předejití případným překážkám vzniklým jakožto důsledek principu teritoriality stanovuje, že: „se má za to, že k takovému užití dochází pouze v členském státě, v němž se vzdělávací zařízení nachází.“³⁸

Pro provádění této výjimky by dle recitálu DSM směrnice měly členské státy stanovit, jak velká část díla či jiného předmětu ochranu se v závislosti na jeho povaze může užít

---

³⁶ Čl. 5 odst. 1 DSM směrnice.

³⁷ Čl. 5 odst. 3 DSM směrnice.

³⁸ Čl. 5 odst. 3 DSM směrnice.

k ilustračnímu účelu při vyučování.³⁹ Členským státům je současně ponecháno k uvážení, zda zmíněnou výjimku vyloučí nebo omezí na „určité způsoby nebo typy děl – jako je materiál primárně určený pro vzdělávací trh nebo notové zápisy, pokud jsou na trhu snadno dostupné vhodné licence k potřebám jim odpovídajícím a specifickým rysům vzdělávacích zařízení.“⁴⁰ Tato možnost dle Srstky však v důsledku velké implementační volnosti povede ke značné roztržitosti právní úpravy napříč členskými státy, jelikož členské státy mají možnost zakotvit velmi širokou „výjimku z výjimky“ a dojde tím nejspíše k úplně opačnému důsledku, než který unijní zákonodárce předpovídal.⁴¹

4.1.3 Výjimka při uchovávání kulturního dědictví

Institucí kulturního dědictví se pro účely DSM směrnice rozumí veřejně přístupná knihovna nebo muzeum, archiv, instituce pečující o zachování filmového nebo zvukového dědictví nebo výzkumné organizace, jejichž účelem by mělo být mj. zajištění jasných postupů digitalizace a šíření děl či jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu, a to i v přeshraničním rozsahu.⁴² Pro zakotvení této „archivační“ výjimky se unijní zákonodárce rozhodl především z důvodu, že mezi členskými státy před přijetím DSM směrnice existovaly značně rozdílné přístupy k právní regulaci rozmnožování děl za účelem jejich uchovávání institucemi kulturního dědictví, což v důsledku velmi ztěžovalo přeshraniční spolupráci členských států a způsobovalo neefektivní využívání zdrojů.⁴³

DSM směrnice proto zakotvuje povinnost členských států provést ve vnitrostátních předpisech výjimku z užití chráněného obsahu pro instituce kulturního dědictví, pokud toto užití souvisí s pořizováním kopií děl či jiných předmětů ochrany, které se nachází v jejich sbírkách, a to pro účely uchování těchto děl nebo jiných předmětů ochrany. Tato výjimka se vztahuje na uchování děl v jakémkoliv formátu či na libovolném médiu v nezbytném rozsahu pro jeho uchování.⁴⁴ Obecně lze konstatovat, že s touto výjimkou by neměly souviset významné aplikační problémy.

---

³⁹ Odst. 21 recitálu DSM směrnice.

⁴⁰ Čl. 5 odst. 2 DSM směrnice.

⁴¹ SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. str. 417. ISBN 978-80-7502-386-5.

⁴² Odst. 30 recitálu DSM směrnice.

⁴³ Odst. 26 recitálu DSM směrnice.

⁴⁴ Čl. 6 DSM směrnice.

4.2 Zlepšení poskytování licencí, zajištění širšího přístupu k obsahu

Hlava III DSM směrnice obsahuje pravidla pro užívání děl nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví, konkrétně je tato problematika obsažena v člancích 8 až 11. Článek 12 DSM směrnice se následně podrobněji zabývá opatřeními, která by měla vést k usnadnění poskytování kolektivních licencí. V závěru Hlavy III je obsažen mechanismus vyjednávání zajišťující přístup k audiovizuálním dílům prostřednictvím služeb videa na vyžádání. Čl. 14 se na závěr ve stručnosti zabývá volným užitím děl výtvarného umění.

4.2.1 Užití děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví

Čl. 8 odst. 1 DSM směrnice uložil členským státům povinnost zajistit, aby organizace kolektivní správy byly za určitých podmínek oprávněny uzavírat nevýhradní licenční smlouvy pro nekomerční účely s institucemi kulturního dědictví. Tyto licenční smlouvy se přitom mají vztahovat i na práva takových nositelů práv, kteří v této souvislosti oprávnění organizacím kolektivní správy neudělili.⁴⁵ Na základě licenčních smluv by mělo být umožněno rozmnožování, rozšiřování, zpřístupňování a sdělování děl nebo jiných předmětů ochrany veřejnosti, které nejsou běžně dostupné na trhu a jsou trvale uloženy ve sbírkách těchto institucí. Tato právní úprava byla přijata zejména z důvodu, že získávání svolení od všech nositelů práv pro užití děl za účelem popsáním výše je často velmi obtížné, např. z důvodu stáří díla nebo jejich omezené obchodní hodnoty.⁴⁶

V rámci posuzování, zda jsou předměty ochrany nedostupné na trhu, je zapotřebí vynaložení *přiměřeného úsilí* s ohledem na obvyklé a dostupné metody vzhledem k povaze konkrétního díla.⁴⁷ Recitál DSM směrnice uvádí, že členské státy by měly mít možnost určit, komu náleží odpovědnost za vynaložení tohoto úsilí.⁴⁸ Toto úsilí by nemělo být potřeba vynakládat opakovaně, v rámci posuzování by však měly být vzaty v úvahu veškeré dostupné důkazy ohledně možné budoucí dostupnosti děl v příslušném členském státě, v němž se

---

⁴⁵ Mezi specifické podmínky dle čl. 8 odst. 1 DSM směrnice patří: „a) v organizaci kolektivní správy jsou na základě svých pověření dostatečně zastoupeni nositelé práv k příslušnému typu děl, které jsou předmětem licence; b) všem nositelům práv je zaručeno rovné zacházení s ohledem na podmínky licence.“ Organizace kolektivní správy tak mohou činit v souladu se svými pověřeními od nositelů práv.

⁴⁶ Odst. 30 recitálu DSM směrnice.

⁴⁷ Čl. 8 odst. 5 DSM směrnice.

⁴⁸ Odst. 38 recitálu DSM směrnice.

instituce kulturního dědictví nachází.⁴⁹ O dostupnost díla veřejnosti se ovšem nejedná v případě, kdy je dílo dostupné např. v prodejnách s použitým zbožím.

Výše popsaný postup však nelze uplatnit na všechny situace, kdy je získání licence obtížné – např. pokud organizace kolektivní správy není dostatečně reprezentativní pro příslušné nositele práv nebo pokud neexistuje zavedená praxe příslušné kolektivní správy práv.⁵⁰ Recitál DSM směrnice pro takovéto případy uvádí, že by instituce kulturního dědictví, uchovávající díla nedostupná na trhu ve svých sbírkách, měly zpřístupnit takováto díla online ve všech členských státech dle harmonizované výjimky z autorského práva.⁵¹ Členským státům byla s ohledem na výše uvedené dle čl. 8 odst. 2 DSM směrnice uložena povinnost stanovení výjimek z práv nebo omezení vztahujících se:

- k vyhrazeným činnostem autora databáze dle čl. 5 písm. a), b), d), e) a k zvláštnímu právu pořizovatele databáze dle čl. 7 odst. 1 Směrnice 96/9/ES, o právní ochraně databází, tj. práva zabránit vytěžování a/nebo zužitkování celého obsahu databáze nebo jeho podstatné části,⁵²
- k právům dle čl. 2 a 3 Informační směrnice, tj. práva na rozmnožování a práva na sdělování děl veřejnosti a práva na zpřístupnění jiných předmětů ochrany veřejnosti,
- k čl. 4 odst. 1 Směrnice 2009/24/ES, o právní ochraně počítačových programů,⁵³ a
- k čl. 15 DSM směrnice, upravující režim tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online.

Instituce kulturního dědictví jsou na základě výše zmíněných výjimek oprávněny zpřístupňovat díla nedostupná na trhu, která se nacházejí v jejich sbírkách, pokud jsou zpřístupňována na nekomerčních internetových platformách s uvedením jména autora či nositele práv (pokud je to prakticky možné).⁵⁴ Zmíněné výjimky z užití se však mohou vztahovat pouze na taková díla, která nejsou spravována žádnou organizací kolektivní správy,

---

⁴⁹ S výjimkou případů, kdy je přiměřené provést i přeshraniční posouzení, např. v případě, pokud bylo dílo zveřejněno v rozdílné jazykové verzi v jiném členském státě.

⁵⁰ Odst. 32 recitálu DSM směrnice.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází.

⁵³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů.

⁵⁴ Čl. 8 odst. 2 DSM směrnice.

v níž jsou dostatečně reprezentováni nositelé práv k příslušnému typu děl, která jsou předmětem licenčního ujednání.⁵⁵

Nositelům práv ponechal unijní zákonodárce určitou míru diskrece, a to konkrétně možnost kdykoliv vyloučit své dílo z výše popsaného mechanismu poskytování licencí či výjimek, a to i po uzavření příslušné licenční smlouvy či po zahájení užívání díla.⁵⁶

DSM směrnice rovněž stanovuje taxativní výčet druhů děl, která jsou z režimu čl. 8 DSM směrnice vyňata.⁵⁷ Konkrétně se jedná o sbírky složené z:

- „a) děl nebo jiných předmětů ochrany jiných než kinematografických nebo audiovizuálních děl, které byly poprvé vydány, nebo nebyly-li vydány, poprvé odvysílány ve třetí zemi;*
- b) kinematografických nebo audiovizuálních děl, jejichž producenti mají sídlo nebo obvyklé bydliště ve třetí zemi, nebo*
- c) děl nebo jiných předmětů ochrany vytvořených státními příslušníky třetích zemí, nebylo-li možné ani po vynaložení přiměřeného úsilí určit členský stát nebo třetí zemi podle písmen a) a b).“*

DSM směrnice se v návaznosti věnuje přeshraničnímu užití děl ve smyslu čl. 8 DSM směrnice. Uvádí, že ve smlouvách uzavíraných mezi institucemi kulturního dědictví a organizacemi kolektivní správy by mělo být možné ujednat územní rozsah licence na území všech členských států EU.⁵⁸ Účelem těchto smluv by však nemělo být dosahování zisku, a to ani v případě, kdy instituce kulturního dědictví např. užívá autorskoprávně chráněný obsah za účelem propagace svých výstav.⁵⁹

DSM směrnice dále zakotvuje požadavek na zavedení veřejně přístupného online portálu pod záštitou Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví, v němž mají být zveřejněny informace ohledně stávajícím a budoucím užitím děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví, a to včetně informací ohledně možnosti nositelů práv vyloučit uplatňování licence nebo výjimky či omezení na jejich díla dle čl. 8 odst. 2 DSM směrnice.⁶⁰ Tato propagační opatření mají být zajištěna ve členských státech, v nichž je žádáno

---

⁵⁵ Čl. 8 odst. 3 DSM směrnice.

⁵⁶ Čl. 8 odst. 4 DSM směrnice.

⁵⁷ Čl. 8 odst. 7 DSM směrnice.

⁵⁸ Čl. 9 DSM směrnice.

⁵⁹ Odst. 40 recitálu DSM směrnice.

⁶⁰ Čl. 10 odst. 1 DSM směrnice. Portál je přístupný zde: <https://euipo.europa.eu/out-of-commerce/#/>.

o licenci ve smyslu čl. 8 odst. 1 nebo na základě výjimky zakotvené v čl. 8. odst. 2 DSM směrnice. V odůvodněných případech by tato opatření měla být přijata rovněž v jiných členských státech či v třetích zemích, např. pokud by informovanost nositelů práv mohla být těmito opatřeními zvýšena účinněji.⁶¹

Ačkoli není pochyby, že byla ustanovení vztahující se k užití děl nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví přijata s ušlechtilým záměrem, lze se domnívat, že v praxi bude aplikace této právní úpravy značně komplikovaná. Může tomu tak být především z důvodu, že instituce kulturního dědictví často bohužel nedisponují dostatečnými prostředky pro efektivní zjišťování dostupnosti děl na trhu, a to jak finančními, tak personálními. Za další nedostatek považují nejasné vymezení, jak v praxi chápat *vynaložení nejlepšího úsilí* při zjišťování dostupnosti díla na trhu, ačkoli se recitál DSM směrnice poskytnutí určité nápovědy snaží. Pro předejití vzniku právní nejistoty a roztržičnosti právní úpravy napříč členskými státy se měl unijní zákonodárce snažit alespoň deklaratorním výčtem tyto způsoby zjišťování vymezit (např. povinné provedení lustrace databází, kontaktování distributorů či vydavatelů apod.). Pro jasnější pochopení nezbyvá nejspíše nic jiného, než vyčkat na judikaturu SDEU, která podmínku vynaložení nejlepšího úsilí blíže upřesní.

4.2.2 Kolektivní licence s rozšířenou působností

Organizace kolektivní správy se mohou v určitých případech dostávat do obtíží při získávání licencí, což rovněž mohou komplikovat i související vysoké transakční náklady. Z toho důvodu přistoupil unijního zákonodárce k zakotvení níže popsaného mechanismu rozšíření působnosti kolektivních smluv na takové nositele práv, kteří organizaci kolektivní správy výslovně k zastupování výslovně nepověřili. Konkrétně je tato problematika upravena v čl. 12 DSM směrnice, a to následujícím znění:

„1. Pokud jde o užití na jejich území a s výhradou záruk stanovených v tomto článku, mohou členské státy stanovit, že uzavře-li organizace kolektivní správy, na kterou se vztahují vnitrostátní pravidla provádějící směrnici 2014/26/EU, v souladu se svým pověřením od nositelů práv licenční smlouvu o užití děl nebo jiných předmětů ochrany:

a) může se použitelnost této smlouvy rozšířit na práva nositelů práv, kteří organizaci kolektivní správy nepověřili zastupováním prostřednictvím postoupení, licence nebo jiného smluvního ujednání, nebo

---

⁶¹ Čl. 10 odst. 2 DSM směrnice.

b) organizace má ve vztahu k této smlouvě zákonné pověření zastupovat nositele práv nebo se má za to, že zastupuje nositele práv, kteří ji příslušným způsobem nepověřili.“⁶²

Výše uvedený postup je připuštěn pouze v přesně stanovených oblastech užití, ve kterých je individuální získání licence obtížné a prakticky nerealizovatelné, přičemž členským státům byla uložena povinnost tyto příslušné oblasti užití jasně vymezit.⁶³ Zároveň však musí být dbáno na oprávněné zájmy nositelů práv a je zapotřebí dodržet určité záruky, mezi něž patří např. rovné zacházení se všemi nositeli práv či možnost nositelů práv, kteří pověření organizaci kolektivní správy neudělili, jednoduše popsaný postup organizace kolektivní správy vyloučit. Jedná se tedy o tzv. opt-out režim.⁶⁴

Jak vyplývá z textu uvedeného výše, nejedná se o kogentní ustanovení, a členské státy tudíž nemají povinnost je do svých vnitrostátních předpisů implementovat. Obecně by však tento postup zároveň měl vést k zajištění vyšší právní jistoty uživatelů a možnosti nositelů práv těžit z oprávněného užívání děl.⁶⁵ O úplnou novinku v unijní legislativě se nicméně nejedná, obdobný postup byl obsažen např. již v čl. 3 Směrnice 93/83/EHS v souvislosti s vysílacími právy.⁶⁶ Co se týče české právní úpravy, před přijetím DSM směrnice byla v AutZ již zakotvena obdobná ustanovení v souvislosti s rozšířenou kolektivní správou, která je konkrétně upravena v § 97e a násl. AutZ.

Lze však uzavřít, že unijní zakotvení institutu kolektivní licence s rozšířenou působností s sebou přináší výhody, jelikož by tím mělo docházet k efektivnímu rozšíření licencovaného obsahu a v určité míře i ke sjednocení roztříštěné právní úpravy členských států, které obdobné postupy před přijetím DSM směrnice nezavedly, i když se nejedná o ustanovení kogentní. K posílení úrovně právní jistoty dojde bezpochyby i na straně uživatelů předmětů ochrany, kterým by v rámci jejich hospodářské činnosti nemělo vznikat velké množství nároků od jednotlivých nositelů práv, ale pouze nárok kolektivního správce.⁶⁷ Lze považovat za pozitivní, že režim kolektivních licencí s rozšířenou působností není omezen pouze na určité subjekty, s nimiž mohou organizace kolektivní správy tento postup zavést. Na druhou stranu je určitým

---

⁶² Čl. 12 odst. 1 DSM směrnice.

⁶³ Čl. 12 odst. 2 DSM směrnice.

⁶⁴ Čl. 12 odst. 3 DSM směrnice.

⁶⁵ Odst. 45 recitálu DSM směrnice.

⁶⁶ Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu.

⁶⁷ TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. § 97e [Rozšířená kolektivní správa]. In: TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 982, marg. č. 2.

nedostatkem zmíněného ustanovení absence stanovení postupu, jakým mají být nositelé práv informováni o poskytování licencí, stejně tak jako absence upřesnění způsobu, jak mohou vyloučit svá díla z mechanismu poskytování licence.

4.2.3 Přístup k audiovizuálním dílům na vyžádání, volná díla výtvarného umění

Předposlední článek Hlavy III DSM směrnice se zabývá získáváním přístupu k audiovizuálním dílům prostřednictvím služeb videa, pokud je získávání licence k užití tohoto díla obtížné.⁶⁸ Členským státům byla uložena povinnost zajistit, aby k získání licencí v takovýchto případech byl k dispozici nestranný orgán či mediátor, který by uzavření smlouvy usnadnil.⁶⁹

Následně čl. 14 DSM směrnice ve stručnosti konkretizuje režim volného užívání děl výtvarného umění, jelikož byla dosavadní praxe napříč členskými státy nejednotná, což opět vedlo ke vzniku právní nejistoty. Členským státům proto byla uložena povinnost stanovit, že za předpokladu, kdy došlo k uplynutí ochranné lhůty u díla výtvarného umění, nevztahuje se autorské právo a právo s tím související ani na nepůvodní rozmnoženiny tohoto díla. Na základě tohoto ustanovení bude kupříkladu institucím kulturního dědictví umožněno prodávat pohlednice s vyobrazením příslušného díla výtvarného umění, aniž by zasahovala do autorských práv autora.⁷⁰

4.3 Opatření k dosažení řádně fungujícího trhu v oblasti autorského práva

4.3.1 Ochrana tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online

Tiskovými publikacemi se ve smyslu DSM směrnice rozumí veškeré novinářské publikace zveřejněné v tištěných či jiných médiích v rámci výdělečné činnosti, jejíž povaha odpovídá vymezení poskytování služeb dle práva Evropské unie. Na základě tohoto vymezení se pod tiskové publikace tudíž řadí např. deníky, týdeníky či měsíčně vydávané časopisy s obecnou či speciální tematikou a také i zpravodajské internetové stránky.

Periodické publikace určené pro akademické či vědecké účely (např. odborné časopisy) se však pod vymezení tiskových publikací ve smyslu DSM směrnice nepodřadí a nevztahuje se na ně tím pádem ani režim čl. 15 DSM Směrnice. Stejně tak se pod tento režim ochrany

---

⁶⁸ Např. pokud nositel práv odmítá licenci poskytnout nebo si vyhrazuje online práva.

⁶⁹ Čl. 13 DSM směrnice.

⁷⁰ Odst. 53 recitálu DSM směrnice.

tiskových publikací neřadí ani internetové stránky, jež poskytují informace jakožto součást své činnosti, která však není založena na redakční odpovědnosti a nepodléhá kontrole poskytovatele služeb.

Čl. 15 DSM směrnice byl unijním zákonodárcem přijat v reakci na čím dál větší dostupnost tiskových publikací v online prostoru, k nimž se spotřebitelé v poslední době uchylují výrazně častěji než k tištěným periodikům. Z této skutečnosti velice často profitovali velcí agregátoři zpráv (např. Facebook Newsfeed, Google News) či internetové vyhledávače, na jejichž portálech dochází ke zveřejňování publikací velkého množství obsahu zpravodajských portálů. Poskytovatelé těchto služeb ovšem zpravodajským portálům velice často neposkytovali odměnu za zveřejnění tohoto obsahu, což v důsledku způsobuje snížení návratnosti investic do zpravodajství.⁷¹ V některých členských státech EU dokonce v minulosti došlo k zavedení povinných plateb za zveřejňování zpravodajského obsahu, konkrétně např. ve Španělsku.⁷² Přijímání čl. 15 DSM směrnice bylo v rámci legislativního procesu podrobena velice hojné diskuzi, což je mj. znát na jeho výsledném znění, jelikož jsou jeho ustanovení formulována spíše obecně.

Z důvodů výše uvedených bylo zavedeno nové právo související s právem autorským, které zakládá právo vydavatelů tiskových publikací na rozmnožování a právo na zpřístupnění předmětů ochrany veřejnosti ve smyslu čl. 2 a čl. 3 odst. 2 Informační směrnice poskytovateli služeb informační společnosti.⁷³ Doba trvání těchto práv je však omezená, činí konkrétně 2 roky od zveřejnění tiskové publikace.⁷⁴ Současně je stanoveno, že: „*autoři děl, která jsou součástí tiskové publikace, mají obdržet přiměřený podíl na příjmech, které plynou vydavatelům tiskových publikací od poskytovatelů služeb informační společnosti za užití jejich tiskových publikací.*“⁷⁵

DSM směrnice zároveň konkretizuje, že výše zmíněná práva se neuplatní v případě soukromého nebo nekomerčního užití. Rovněž se ochrana nevztahuje ani na hypertextové

---

⁷¹ Odst. 54 recitálu DSM směrnice.

⁷² CALZADA, Joan a Ricard GIL. VOXEU. *News aggregators and the reform of the copyright legislation in Europe* [online]. 2019 [cit. 2023-11-17]. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/news-aggregators-and-reform-copyright-legislation-europe>.

⁷³ Vymezením subjektu poskytovatele služeb informační společnosti se zabývala kapitola 3.2 této diplomové práce.

⁷⁴ Tato dvouletá lhůta se dle čl. 15 odst. 4 DSM směrnice počítá od 1. ledna roku následujícího po dni, kdy ke zveřejnění tiskové publikace došlo.

⁷⁵ Čl. 15 odst. 5 DSM směrnice.

odkazy, které byly do publikací vloženy, a na užití jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků z tiskových publikací.⁷⁶ V tomto ustanovení je možné shledat podstatný nedostatek, jelikož ani v recitálu DSM směrnice není vymezeno, co konkrétně představuje *velmi krátký úryvek*.⁷⁷ Lze tedy polemizovat, zda úmyslem unijního zákonodárce bylo vymezení na pár slov či dokonce několik vět. Pro vyloučení těchto pochybností v aplikační praxi se měl unijní zákonodárce uchýlit k upřesnění tohoto užití na stanovený rozsah znaků či jiných příslušných náležitostí, jak bylo např. učiněno v návrhu novely německého Urheberrechtsgesetz.⁷⁸ Ten totiž navrhoval vymezení obsahu velmi krátkých úryvků na nadpis, malý náhledový obrázek v rozlišení až 128 x 128 pixelů a zvukovou či obrazovou sekvenci v délce až tří sekund.⁷⁹ Do finálního znění ovšem tento návrh nakonec promítnut nebyl.

Ve veřejné diskusi se rovněž objevovaly polemiky ohledně aplikace režimu čl. 15 DSM směrnice na soukromá užití obsahu na sociálních sítích, a to zda se výjimka soukromého a nekomerčního užití vztahuje i na užití obsahu na sociální síti v případech, kdy má dotčený uživatel např. několik tisíc sledujících. Ohledně tohoto tvrzení lze sdílet názor s Donátem, že by v případě vynětí této výjimky z aplikace na sociálních sítích docházelo k významným zásahům do svobody slova uživatelů sociálních sítí.⁸⁰ V praxi by to následně mělo negativní dopad, kdy by provozovatel sociální sítě musel uzavírat licenční smlouvy s příslušnými vydavateli tiskových publikací, a v případě neexistence těchto licenčních ujednání by muselo docházet k odstraňování sdíleného obsahu uživatelů.

---

⁷⁶ Čl. 15 odst. 1 DSM směrnice.

⁷⁷ Judikatura SDEU nabízí určité vodítko, např. rozhodnutí v případě Infopaq International, které uvádí, že zveřejnění pouhých 11 slov lze podřadit pod rozmnožování obsahu ve smyslu Informační směrnice. Blíže viz Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 16. července 2009 ve věci C-5/08. *EUR-Lex: Judikatura* [online]. [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CC0005>.

⁷⁸ Gesetz über Urheberrecht and verwandte Schutzrechte (Urheberrechtsgesetz) vom 9. September 1965 (BGBl. I S. 1273). Dostupné z: <https://www.gesetze-im-internet.de/urhg/>.

⁷⁹ Entwurf eines Ersten Gesetzes zur Anpassung des Urheberrechts an die Erfordernisse des digitalen Binnenmarkts [online]. 2020 [cit. 2023-12-04]. Dostupné z: <https://www.notion.so/Germany-d305b35bb3b24bffb909f00592da791e>.

⁸⁰ DONÁT, Josef. Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.). *Epravo.cz* [online]. 2021 [cit. 2023-11-24]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

4.3.2 Užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online

Přijímání právní úpravy regulující užití chráněného obsahu poskytovateli služeb pro sdílení obsahu online (PSSOO) byla bez nadsázky nejvíce problematická část legislativního procesu.⁸¹ K původnímu čl. 13 Návrhu DSM 2016/0280 zaujala laická i odborná veřejnost kritický postoj, zejména z důvodu vágní formulace a původně navržené povinnosti automatického filtrování obsahu na platformách PSSOO, který by mohl znamenat značný zásah do svobody projevu zaručené Listinou základních práv Evropské unie (dále též „LZPEU“).⁸² Tento postoj k Návrhu DSM 2016/0280 zaujala např. též European Copyright Society, která v návaznosti na výše uvedené vyjádřila své obavy ohledně možného narušení unijní hospodářské soutěže, jelikož by původní návrh DSM směrnice zvýhodňoval větší PSSOO již disponující finančními a technologickými prostředky na provádění filtrování a kontroly obsahu (např. YouTube). Tím by docházelo ke značnému znevýhodňování nových účastníků na trhu, kteří tyto prostředky nemají, a docházelo by tím ke značnému posílení pozice na trhu velkých PSSOO.⁸³ Na obavy plynoucí z praktického dopadu čl. 13 byl upozorněn mj. i Antonio Tajani, předseda Evropského parlamentu, prostřednictvím dopisu podepsaného zástupci akademické obce.⁸⁴ K čl. 13 Návrhu DSM 2016/0280 byla podána řada pozměňovacích návrhů, čímž došlo ke značné úpravě původního znění. Článek 17 finální verze DSM směrnice nicméně ve své finální podobě i navzdory tomu obsahuje nedostatky a výkladové nejasnosti, kterými se budu zabývat podrobněji v rámci této kapitoly.

Právní úprava týkající se užití chráněného obsahu PSSOO byla dle recitálu DSM směrnice přijata zejména kvůli problémům, které vznikaly při nahrávání obsahu chráněného autorským právem na platformu PSSOO jejich uživateli bez předchozího souhlasu příslušných nositelů práv. Právní nejistota vznikala jak na straně nositelů práv ohledně možnosti určení, zda a jakým způsobem se budou jejich díla či jiné předměty ochrany užívat, tak na straně

---

⁸¹ K vymezení PSSOO blíže viz kapitola 3.3 této diplomové práce.

⁸² Pro úplnost této kapitoly je vhodné zmínit, že z obavy ze zmíněných nezákonných zásahů do práva na svobodu projevu byla Polskou republikou podána žaloba k SDEU, v němž požadovala zrušení ust. čl. 17 odst. 4 DSM směrnice. Důvody podání žaloby a rozhodnutí o ní je podrobně rozepsáno v kapitole 6 této diplomové práce.

⁸³ General Opinion on the EU Copyright Reform Package: European Copyright Society [online]. 2017 [cit. 2023-11-14]. Dostupné z: <https://europeancopyrightsocietydotorg.files.wordpress.com/2015/12/ecs-opinion-on-eu-copyright-reform-def.pdf>.

⁸⁴ Article 13 of the EU Copyright Directive Threatens the Internet: Letter to Antonio Tajani, President of the European Parliament. 2018 [cit. 2023-11-14]. Dostupné z: <https://www.eff.org/files/2018/06/12/article13letter.pdf>.

PSSOO, zda mají vůbec povinnost získat od nositelů práv licenci k užívání děl.⁸⁵ S ohledem na tyto skutečnosti bylo proto zapotřebí přijmout takovou právní úpravu, která by podpořila spravedlivost licenčních ujednání a zakotvila rovnováhu práv obou stran. Právní úprava účinná před přijetím DSM směrnice umožňovala poskytovatelům dovolávat se čl. 14 směrnice 2001/31/ES, o elektronickém obchodu (dále též „**směrnice o elektronickém obchodu**“), tzv. institutu *bezpečného přístavu (safe harbour)*, který umožňuje ochranu poskytovatelů před odpovědností za obsah nahraný uživateli.⁸⁶

V čl. 17 DSM směrnice došlo k zakotvení několika opatření vztahujících se k užití chráněného obsahu online. Mezi stěžejní povinnosti PSSOO tak patří:

- A. získání svolení od nositelů práv k úkonům sdělování veřejnosti nebo zpřístupnění obsahu, a to např. prostřednictvím licenční smlouvy. Toto svolení se následně vztahuje současně i na úkony prováděné uživateli služeb, na něž se vztahuje režim čl. 3 Informační směrnice, kteří jednájí v rámci nepodnikatelské činnosti, nebo za předpokladu, že jejich činnost nevytváří významné příjmy;⁸⁷
- B. odpovědnost za neoprávněné sdělení nebo zpřístupňování děl na platformách PSSOO, pokud v souladu s čl. 17 odst. 4 DSM směrnice neprokáže, že:
  - a. „vynaložil veškeré úsilí k získání svolení, a
  - b. v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, o nichž mu nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace, a v každém případě
  - c. ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení, znemožnil přístup k oznámeným dílům nebo jiným předmětům ochrany nebo je odstranil ze svých internetových stránek a vynaložil veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání v souladu s písmenem b)“;
- C. poskytování transparentních informací ohledně postupů, které PSSOO užívá pro splnění svých povinností dle čl. 17 odst. 4 DSM směrnice, a informací týkajících se užití obsahu, ohledně jehož užití byla uzavřena licenční smlouva;

---

⁸⁵ Odst. 61 recitálu DSM směrnice.

⁸⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu). Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32000L0031>.

⁸⁷ Čl. 17 odst. 2 DSM směrnice.

D. zajištění mechanismů pro vyřizování stížností a nápravy v případě sporů, pokud dojde ke znemožnění přístupu k nahraným dílům nebo jejich odstranění.⁸⁸

Určitá výjimka se v souladu s čl. 17 odst. 6 DSM směrnice vztahuje na PSSOO s obratem nižším než 10 mil. EUR a dobou existence v EU kratší než 3 roky, přičemž odpovědnost takovýchto PSSOO je omezena pouze na dodržení podmínky stanovené v čl. 17 odst. 4 písm. a), viz výše, a na povinnost znemožnění přístupu k dílům nebo jejich odstranění, pokud k němu bylo obdrženo dostatečně odůvodněné oznámení ohledně porušování autorských práv. Ovšem v případě, kdy průměrný počet návštěvníků platformy takto vymezených PSSOO překročí 5 milionů, má PSSOO povinnost dále prokázat, že byla přijata taková opatření, která zamezí budoucímu nahrávání oznámených děl, o nichž nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace.⁸⁹ Otázkou však zůstává, jakým způsobem zamýšlel unijní zákonodárce vymezit *průměrný počet návštěvníků* – tj. zda se jedná pouze o faktické návštěvníky z členských států, nebo je zapotřebí vzít v potaz i návštěvníky připojující se přes VPN ze zahraničních IP adres.

Je však výslovně upozorňováno, že výše zmíněné mechanismy nesmí v důsledku vést k omezování dostupnosti takových děl, které autorské právo neporušují.⁹⁰ Stejně tak tomu musí být v případě užití děl, které spadá pod zákonnou výjimku (např. v případě citace, recenze nebo karikatury).⁹¹ DSM směrnice dále zdůrazňuje, že povinnosti stanovené PSSOO nesmí vést k žádným obecným povinnostem v oblasti dohledu.⁹²

PSSOO mají tudíž s ohledem na výše uvedené dvě možnosti, jak se vypořádat s čl. 17 v praxi – buď získat svolení od příslušných nositelů práv či využívat prostředky k zajištění nedostupnosti neoprávněně nahraného obsahu. Dle Senftlebena jsou obě varianty problematické, jelikož v prvním případě je uložena povinnost vypořádat smluvní vztahy k široké škále obsahu vytvořeného uživateli v rámci velmi roztržitého a nejednotného licenčního prostředí členských států, ve druhém případě hrozí riziko nadměrného blokování legálně nahraného obsahu.⁹³ Smolka poznamenává, že DSM směrnice neklade požadavek, aby

---

⁸⁸ Čl. 17 odst. 9 DSM směrnice.

⁸⁹ Čl. 17 odst. 6 DSM směrnice.

⁹⁰ Čl. 17 odst. 7 DSM směrnice.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Čl. 17 odst. 8 DSM směrnice.

⁹³ SENFTLEBEN, Martin. Bermuda Triangle – Licensing, Filtering and Privileging User-Generated Content Under the New Directive on Copyright in the Digital Single Market. *SSRN* [online]. 2019. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3367219.

bylo příslušné oprávnění získáno přímo od nositele práv, ale lze jej získat i skrze rozšířenou kolektivní správu. I v tomto případě však bude dle jejího názoru prakticky nemožné všechna oprávnění získat.⁹⁴

Co se týče samotné implementace a vyhodnocení praktických dopadů čl. 17 DSM směrnice, pro správnou aplikaci je zapotřebí vyhodnotit, jaký vztah má vůči již existujícím unijním právním předpisům – tj. zda se jedná o *lex specialis* k právu na sdělování děl veřejnosti dle čl. 3 Informační směrnice, či o právo *sui generis*. K možnostem klasifikace byla předložena řada různých názorů ze strany členů akademické obce.

Husovec a Quintais v rámci své publikační činnosti připouští, že záměrem unijního zákonodárce mohlo být vytvoření nového režimu sdělování veřejnosti dle čl. 17 DSM směrnice jakožto práva *sui generis*, které stojí samostatně mimo režim Informační směrnice.⁹⁵ Tento závěr ovšem rozporuje Nordemann, dle něhož by klasifikace čl. 17 jakožto práva *sui generis* měla zejména za důsledek, že by se na právo užití dle čl. 17 DSM směrnice nevztahoval režim čl. 5 Informační směrnice a nebylo by možné ani aplikovat třístupňový test či mezinárodní smlouvy regulující autorské právo.⁹⁶ Názor Nordemanna sdílí též Angeloupolos, která na podporu svých závěrů odkazuje na odst. 64 recitálu DSM směrnice, z něhož vyplývá, že čl. 17 DSM směrnice svým zněním doplňuje již existující právo.⁹⁷

Co se týče legálního výkladu, dle sdělení Komise obsaženého v Pokynech k uplatňování čl. 17 DSM směrnice (blíže viz kapitola 7 této diplomové práce) a stanoviska Generálního advokáta, k žalobě Polské republiky na neplatnost čl. 17, se jedná o *lex specialis* k čl. 3 Informační směrnice a k čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu, jelikož z dikce čl. 17 odst. 3 DSM směrnice vyplývá, že se na poskytovatele nespňující definiční znaky PSSOO dle DSM

---

⁹⁴ SMOLKA, Lucie. *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií*. Teoretik. Praha: Leges, 2021. Str. 35. ISBN 978-80-7502-483-1.

⁹⁵ HUSOVEC, Martin a QUINTAIS, João Pedro. How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms. *GRUR International* [online]. 2019 [cit. 2023-11-15]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3463011.

⁹⁶ NORDEMANN, Jan Bernd. *Art. 17 DSMCD a Class of Its Own? How to Implement Art. 17 Into the Existing National Copyright Acts – Also a Comment on the Recent German Discussion Draft* [online]. 2020, 569-576 [cit. 2023-11-15]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3649626.

⁹⁷ ANGELOPOULOS, Ch. Primary and accessory liability in EU copyright law. In: Rosati, E. (Ed). *The Routledge Handbook of EU Copyright Law*. London: Routledge, 2021, s. 207. Dostupné z: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003156277-14/proving-copyright-protection-infringement-julien-cabay?context=ubx>.

směrnice vztahuje režim čl. 14 směrnice o elektronickém obchodu. V Pokynech se rovněž výslovně uvádí, že čl. 17 nevytváří nové právo v oblasti autorského práva.⁹⁸ S ohledem na výše uvedené lze proto zastávat názor, že úmyslem unijního zákonodárce bylo koncipovat režim sdělování veřejnosti dle DSM směrnice jakožto *lex specialis*, jelikož to přímo vyplývá z formulace čl. 17 odst. 3 a též i z recitálu DSM směrnice.

4.3.2.1 Nedostatky čl. 17, úvahy de lege ferenda

S ohledem na skutečnost, že je formulace povinností obsažených v čl. 17 DSM směrnice poměrně vágní a obecná, byla Komise v rámci čl. 17 odst. 10 DSM směrnice pověřena k vydání podrobných pokynů k uplatňování čl. 17 DSM směrnice v praxi.⁹⁹ Stanovisko Komise ovšem nepředstavuje vynutitelný právní předpis, za jehož nedodržení by byly členské státy sankcionovány. Jedná se o pouhá doporučení, která mohou napomoci pochopení záměru unijního zákonodárce. Z toho důvodu se lze domnívat, že by pro nastolení vyšší úrovně právní jistoty měla být formulace čl. 17 DSM směrnice vymezena mnohem přesněji, aby nedocházelo k ještě většímu tříštění jednotlivých právních úprav členských států. Výkladový problém např. nastává již při samotném vymezení, zda daného poskytovatele charakterizovat jakožto PSSOO, jelikož je v definici užit pojem *uchovávání velkého počtu děl*, aniž by byl tento počet přesněji vymezen. Současně není v recitálu DSM směrnice, Pokynech Komise k čl. 17 či v samotné DSM směrnici zmíněno, zda se o unijního PSSOO jedná pouze v případě, že je na území Evropské unie usazen, nebo postačuje, že jeho služby směřují na uživatele nacházející se na území členských států EU. Kuba k vymezení *velkého počtu děl* uvádí několik možností kategorizace, jako např. porovnávání množství děl s ostatními obdobnými službami na trhu nebo sektorové rozlišování.¹⁰⁰

Za další nedostatek DSM směrnice lze považovat nedostatečné vymezení předpokladů, které je zapotřebí splnit pro dodržení podmínky *vynaložení veškerého úsilí ve smyslu* čl. 17 odst. 4 písm. a) DSM směrnice. Unijní zákonodárce mohl kupříkladu zvolit způsob deklaratorního výčtu úkonů, které musí PSSOO splnit (např. vyhledávání v příslušných

---

⁹⁸ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: Pokyny k čl. 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu: COM/2021/288 final. *EUR-Lex* [online]. 2021 [cit. 2023-11-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52021DC0288>.

⁹⁹ Detailním popisem Pokynů Evropské komise se blíže zabývá kapitola 7 této diplomové práce.

¹⁰⁰ KUBA, Jaroslav. Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online. In: DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových 2021*. Univerzita Karlova Právnická fakulta, 2021, s. 29-35. ISBN 978-80-7630-017-0.

databázích, vyhledání a kontaktování kolektivních správců apod.). Stejně tak by bylo vhodné do znění DSM směrnice zahrnout přesnější vymezení, co mají zahrnovat *relevantní a nezbytné informace*, které mají nositelé práv PSSOO poskytnout. Absentuje i exaktní stanovení časového úseku k vyřizování stížností dle čl. 17 odst. 9 DSM směrnice, který je vymezen pouze jako *bez zbytečného odkladu*. Vhodné by proto bylo stanovit konkrétní lhůtu, např. o délce 5 dnů, která může být případně po odůvodnění prodloužena, aby se předešlo vzniku právní nejistoty. Stejně jako v případě ochrany tiskových publikací v souvislosti s užitím online lze předpokládat, že bude zapotřebí vyčkat na rozhodnutí SDEU, kterými budou tyto neurčité právní pojmy jasněji vymezeny.

Rovněž je zapotřebí upozornit na absenci stanovení konkrétních sankčních mechanismů PSSOO za porušení čl. 17 DSM směrnice, jelikož by bylo vhodné přesně stanovit např. rozmezí výše peněžité pokuty, která by se odvíjela od závažnosti případného porušení a „velikosti“ PSSOO odvíjející se od registrovaných uživatelů a množství nahraného obsahu. Za účelem zamezení extenzivní blokace nahrávaného obsahu by dále bylo vhodné doplnit mechanismus, který navrhuje Moreno, a to provádění nezávislé kontroly filtračních prostředků, např. ve formě auditů, což by napomohlo k zajištění určité úrovně transparentnosti.¹⁰¹ Režim čl. 17 totiž z tohoto pohledu totiž není podroben žádné vnější kontrole, která by odhalila případné zneužití prostředků filtrování obsahu nahraného uživateli.

Jak již bylo nastíněno, znění samotného čl. 17 obsahuje velké množství nedostatků a poměrně obecných ustanovení, která nejsou unijním zákonodárcem v DSM směrnici blíže vymezena. S ohledem na široké vymezení tématu této diplomové práce jsem se v rámci této kapitoly snažila ve stručnosti poukázat na, dle mého názoru, nejzásadnější nedostatky, které čl. 17 DSM směrnice obsahuje.

4.3.3 Odměňování autorů a výkonných umělců

V čl. 18 až 22 DSM směrnice je v neposlední řadě zakotveno několik opatření, která byla přijata za účelem zlepšení právní ochrany autorů a výkonných umělců. Ti se totiž při vyjednávání smluvních podmínek mohou občas vyskytovat ve slabším smluvním postavení.

---

¹⁰¹ MORENO, Felipe Romero. Upload filters' and human rights: implementing Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market. In: *International Review of Law, Computers & Technology* [online]. 2020, s. 153-182 [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/action/showCopyRight?scroll=top&doi=10.1080%2F13600869.2020.1733760>.

DSM směrnice proto výslovně stanovuje, že autorům a výkonným umělcům náleží za poskytnutí licence nebo převodu jejich výhradních práv na užití děl *vhodná a přiměřená odměna* (angl. *appropriate and proportionate*).¹⁰² Za účelem dosažení vyšší úrovně transparentnosti ohledně užívání děl by měli autoři a výkonní umělci minimálně jednou do roka obdržet kompletní informace o způsobu užívání svých děl (především ohledně způsobu užití, příjmů či příslušné odměně) od subjektů, jimž práva k užívání svých děl převedli.¹⁰³ Tato informační povinnost se vztahuje na všechny typy licence. Ovšem za předpokladu, kdy příspěvek autora nebo výkonného umělce k celkovému dílu představuje pouze nevýznamnou část, mají členské státy v rámci implementace DSM směrnice možnost rozhodnout, že příslušným subjektům v určitých případech informační povinnost nenáleží.¹⁰⁴ K zakotvení informační povinnosti zaujímá Dobřichovský kritický postoj, jelikož bude provádění této informační povinnosti v praxi nákladné a složité z hlediska smluvní licenční praxe.¹⁰⁵

Ustanovení čl. 18 zmiňující nárok na *vhodnou a přiměřenou odměnu* doplňuje recitál DSM směrnice, v němž je uvedeno, že by se tato odměna měla odvíjet od skutečné či potencionální ekonomické hodnoty licencovaných práv, přičemž je zapotřebí rovněž přihlídnout k příspěvku autora nebo výkonného umělce k celkovému dílu.¹⁰⁶ DSM směrnice však s ohledem na zásadu smluvní svobody nevyklučuje sjednání bezúplatné odměny.¹⁰⁷ Za přiměřenou odměnu by se dle recitálu rovněž dala považovat i paušální platba, což by ovšem neměl být univerzální postup. K popsanému nastavení odměňování má Aguilar několik výhrad.¹⁰⁸ V první řadě upozorňuje, že jednou z možností výkladu čl. 18 DSM směrnice je, že autoři či výkonní umělci nemají mít nárok na odměnu, která odpovídá plné hodnotě jejich práv, ale pouze na odměnu, která je úměrná této částce. Připouští však, že čl. 18 lze vykládat

---

¹⁰² Čl. 18 odst. 1 DSM směrnice.

¹⁰³ Čl. 19 DSM směrnice.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Právo na spravedlivou odměnu autorů a výkonných umělců v kontextu Směrnice o autorském právu a autorského zákona s přihlédnutím k obecné úpravě licenčních smluv. In: DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš et al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových 2020*. Univerzita Karlova Právnická fakulta, 2020, s. 21-29. ISBN 978-80-7630-009-5.

¹⁰⁶ Odst. 73 recitálu DSM směrnice.

¹⁰⁷ Odst. 82 recitálu DSM směrnice.

¹⁰⁸ AGUILAR, Ananay. The New Copyright Directive: Fair remuneration in exploitation contracts of authors and performers – Part 1, Articles 18 and 19. *Kluwer Copyright Blog* [online]. 2019 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/07/15/the-new-copyright-directive-fair-remuneration-in-exploitation-contracts-of-authors-and-performers-part-1-articles-18-and-19/>.

s odkazem na ust. čl. 19 odst. 3 DSM směrnice, v němž je výklad pojmu *přiměřený* užit „s ohledem na příjmy plynoucí z užívání díla nebo výkonu“.¹⁰⁹ Stejně tak se Aguilar vyjadřuje k možnosti paušální platby, k níž uvádí, že paušální částka může být přiměřená vzhledem ke skutečné ekonomické hodnotě licencovaných práv pouze tehdy, je-li tato ekonomická hodnota známa, což je v praxi ovšem velmi nepravděpodobné. Kriticky se rovněž staví k ust. čl. 19 odst. 4 DSM směrnice ohledně situace, kdy z důvodu nevýznamného příspěvku autora či výkonného umělce k celkovému dílu nebudou mít nárok na obdržení informací ohledně způsobů užívání děl. Uvádí, že význam příspěvku autora k celkovému dílu je v určitých případech velice obtížné posoudit, proto bude dle jejího názoru takovéto posouzení v praxi komplikované.

Ke způsobům vyplácení přiměřených odměn autorům a výkonným umělcům se mj. vyjadřuje i Žikovská, která se pozastavuje nad otázkou, proč unijní zákonodárce zvolil jako preferovaný způsob vyplácení podílové odměny oproti jednorázovým platbám.¹¹⁰ Poukazuje přitom na skutečnost, že vyplácení jednorázových plateb je dlouhodobě funkčním mechanismem, a unijní zákonodárce se tím pádem dopouští narušování principu smluvní svobody. Současně upozorňuje na implementační problém vztahující se k překladu slova *přiměřený* (angl. proportional), jelikož není v DSM směrnici přímo vyjádřen úmysl unijního zákonodárce, jak k vymezení odměny v rámci implementace přistoupit. Členské státy EU totiž překládají tento výraz buď jako *přiměřený* nebo *proporcionální*, což má negativní dopady na roztržštění právní úpravy.¹¹¹ Např. ve Francii byl v *Code de la propriété intellectuelle* použit výraz „proporcionální“.¹¹²

Další ochranný mechanismus autorů a výkonných umělců upravuje čl. 20 DSM směrnice (tzv. bestsellerový paragraf), dle něhož by mělo být možné požadovat dodatečnou spravedlivou odměnu, pokud je původně stanovená odměna ve smlouvě o užívání práv nepřiměřeně nízká oproti následným příjmům, které z užívání těchto děl vyplývají. K tomuto může dojít především z důvodu, že licenční smlouvy či smlouvy o převodu práv bývají často uzavírány na velmi dlouhou dobu. Při posuzování výše této odměny by mělo být vzato v úvahu

---

¹⁰⁹ Viz též čl. 20 odst. 1 a odst. 78 recitálu DSM směrnice.

¹¹⁰ ŽIKOVSKÁ, Petra. Směrnice o autorském právu a její ustanovení vztahující se k postavení umělců. In: DOBŘIČHOVSKÝ, Tomáš et al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových 2021*. Univerzita Karlova Právnická fakulta, 2021, s. 15-19. ISBN 978-80-7630-017-0.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Článek L132-5 francouzského Code de la propriété intellectuelle.

několik aspektů, jako např. výše příspěvku autora, konkrétní okolnosti daného případu či zvláštnosti odměňování uplatňované v příslušném odvětví tvorby obsahu.

K právní úpravě bestsellerové doložky Žikovská uvádí, že se dle jejího názoru dopouští unijní zákonodárce v dobré víře porušování principu *pacta sunt servanda*. Upozorňuje dále, že domáhání se bestsellerové doložky může mít rovněž negativní vliv na postavení umělců domáhajících se této doložky (např. v důsledku nebude chtít vydavatel či jiná smluvní strana s autorem či výkonným umělcem dále spolupracovat).¹¹³ Rovněž poukazuje na skutečnost, že není postaveno najisto, po kom se má autor či výkonný umělec této doložky domáhat (v čl. 20 odst. 1 DSM směrnice je uvedena formulace: „*po smluvní straně nebo jejích právních nástupců*“), což má rovněž negativní vliv na právní jistotu. V případě postoupení práv prostřednictvím podlicence totiž ve většině případů autor nezná identitu nabyvatele podlicence. Zůstává tudíž otázkou, jakým způsobem lze efektivně případného nabyvatele podlicence kontaktovat a uplatnit u něj tento nárok.¹¹⁴ Dobřichovský v souvislosti s vymezením nepřiměřenosti odměny uvádí, že takováto nepřiměřenost musí být evidentní a na první pohled zjevná, tudíž se v praxi nebude jednat o každý nepoměr k zisku a tím o institut uplatňovaný v praxi spíše výjimečně.¹¹⁵

DSM směrnice dále uvádí, že autorům a výkonným umělcům by mělo být umožněno řešit případné spory ohledně povinnosti transparentnosti a smluvních modifikací dle čl. 20 DSM směrnice prostřednictvím alternativního řešení sporů.¹¹⁶ Členským státům je ponecháno k uvážení, zda k tomuto účelu využijí již existující instituce (odvětvové nebo veřejné subjekty) či zřídí orgán nový.¹¹⁷ Možnost uplatnit svá práva u tohoto orgánu však nijak nevylučuje možnost stran řešit spor soudní cestou.

DSM směrnice dále členským státům ukládá povinnost zajistit ve svých vnitrostátních předpisech, aby autoři a výkonní umělci v případě poskytnutí výhradní licence či výhradního převodu svých práv měli právo tuto licenci či převod práv zrušit (buď zcela nebo částečně),

---

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ Tamtéž.

¹¹⁵ DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš. Právo na spravedlivou odměnu autorů a výkonných umělců v kontextu Směrnice o autorském právu a autorského zákona s přihlédnutím k obecné úpravě licenčních smluv. In: DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš et al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových 2020*. Univerzita Karlova Právnická fakulta, 2020, s. 21-29. ISBN 978-80-7630-009-5.

¹¹⁶ Čl. 21 DSM směrnice.

¹¹⁷ Odst. 79 recitálu DSM směrnice.

pokud dané dílo není dostatečně užíváno.¹¹⁸ Uplatnění tohoto práva by však mělo být možné pouze v přiměřené lhůtě po udělení příslušné licence nebo smlouvy o převodu práv, po uplynutí této lhůty by měl mít autor možnost licenci zrušit či změnit její povahu na nevýhradní.¹¹⁹ V tomto ustanovení je možné shledat zásadní nedostatek, jelikož může docházet ke spekulacím, jakým způsobem vyložit *nedostatečné užívání*, což v praxi bude ztěžovat vyjednávací pozici autorů a výkonných umělců. Ani recitál DSM směrnice neposkytuje konkrétní vodítko, tudíž bude vymezení nedostatečného užívání záviset na podmínkách původních jednotlivých licenčních ujednání a na případném upřesnění judikaturou SDEU. Stejně tak není blíže vysvětleno, jakým způsobem mají členské státy vymežit a konkretizovat *přiměřenou lhůtu*, v níž je možné licenci či převod práv zrušit.

Členskými státy je nicméně ponecháno k uvážení, zda bude právo požadovat zrušení licence či převodu práv možné uplatnit pouze v omezeném časovém období (tento požadavek musí však být řádně odůvodněn s odkazem na zvláštnosti příslušného odvětví).¹²⁰ Členské státy mají nicméně možnost vyloučit z výše popsaného mechanismu taková díla, která se skládají z příspěvků vícero autorů či výkonných umělců.¹²¹ Za pozitivní pojistku lze považovat ust. čl. 22 odst. 5 DSM směrnice, dle něhož mohou členské státy určit, že veškerá smluvní ujednání, která se odlišují od postupu předloženého v čl. 22 odst. 1 DSM směrnice, jsou vymahatelná pouze za předpokladu, pokud jsou založeny na základě kolektivní smlouvy.¹²²

Hugenholtz s odkazem na studii nizozemského Institutu pro informační právo na University of Amsterdam nezaujal k výše uvedené právní regulaci optimistický postoj, jelikož se domnívá, že v praxi budou autoři a výkonní umělci při vyjednávání s vydavateli či jinými smluvními partnery spíše zdrženlivější a nebudou se domáhat svých práv. Zejména z důvodu obav, že s nimi tito partneři již nebudou mít v úmyslu nadále spolupracovat či spolupráci značně omezí.¹²³

---

¹¹⁸ Nedostatečné užívání díla způsobené autorem či výkonným umělcem ovšem uplatnění tohoto práva dle čl. 22 odst. 4 DSM Směrnice nezakládá.

¹¹⁹ Čl. 22 odst. 3 DSM směrnice.

¹²⁰ Čl. 22 odst. 2 pododstavec 3 DSM směrnice.

¹²¹ Čl. 22 odst. 2 pododstavec 2 DSM směrnice.

¹²² Čl. 20 odst. 5 DSM směrnice.

¹²³ HUGENHOLTZ, P. Bernt. Three Cheers for the DSM Directive's Rules on Author's Contracts – and a Cautionary Note from the Netherlands. *Kluwer Copyright Blog* [online]. 2021 [cit. 2023-11-18]. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/06/14/three-cheers-for-the-dsm-directives-rules-on-authors-contracts-and-a-cautionary-note-from-the-netherlands>.

Výše popsaná právní úprava však bezpochyby představuje pozitivní krok, který může napomoci zlepšení právní pozice autorů a výkonných umělců. Lze nicméně sdílet názor s Hugenholtzem ohledně skutečnosti, že pro efektivní vymáhání práv autorů a výkonných umělců bude zapotřebí zakotvení takových mechanismů, které by např. mohly umožnit anonymní či kolektivní stížnosti jménem autorů a výkonných umělců.¹²⁴ Lze bohužel shrnout, že ustanovení DSM směrnice vztahující se ke spravedlivějšímu uspořádání práv autorů a výkonných umělců jsou místy poměrně vágní, což v důsledku může vést k nižší míře harmonizace právní úpravy.

5 Proces přijímání DSM směrnice

5.1 Zveřejnění návrhu DSM směrnice, stanoviska výborů

Tzv. „druhý copyrightový balíček“ byl Evropskou komisí zveřejněn dne 14. září 2016, jeho obsahem byly legislativní návrhy dvou směrnic a dvou nařízení.¹²⁵ Konkrétně se jednalo o:

a. návrh nařízení, kterým se stanoví pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, která se použijí na některé online přenosy vysílacích organizací a další přenosy televizních a rozhlasových programů,

b. návrh směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu (Návrh DSM 2016/0280),

c. návrh nařízení o přeshraniční výměně kopií některých děl nebo jiných předmětů, které jsou chráněny autorským právem a právy s ním souvisejícími, v přístupném formátu mezi Uníí a třetími zeměmi, z níž budou mít prospěch osoby nevidomé, zrakově postižené či osoby s jinými poruchami čtení,

d. návrh směrnice o některých povolených způsobech užití děl a jiných předmětů chráněných na základě autorského práva a práv s ním souvisejících, z nichž budou mít prospěch osoby nevidomé, zrakově postižené či osoby s jinými poruchami čtení, a o změně směrnice

---

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ EVROPSKÁ KOMISE. Stav Unie v roce 2016: Komise navrhuje moderní úpravu autorského práva v zájmu rozkvětu a přístupnosti evropské kultury. *Evropská komise* [online]. [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_16_3010.

2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.¹²⁶

Pro vykreslení kompletního obrazu přijímání DSM směrnice budou v rámci této kapitoly předložena shrnutí stanovisek několika unijních výborů k Návrhu DSM 2016/0280, konkrétně Evropského hospodářského a sociálního výboru, Evropského výboru regionů a Výboru pro vnitřní trh, které mj. podaly několik pozměňovacích návrhů.

5.1.1 Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Po zveřejnění Návrhu DSM 2016/0280 bylo dne 25. 1. 2017 publikováno poněkud stručnější stanovisko z iniciativy Evropského hospodářského a sociálního výboru (dále jen „EHSV“), který k němu zaujal kladný postoj a uvítal zejména zakotvení výjimek týkajících se vytěžování textů a dat za účelem vědeckého výzkumu, k digitálnímu užití děl výhradně pro ilustrační účely při vyučování a ke kopiím děl za účelem zachování kulturního dědictví.¹²⁷ EHSV současně upozornil na požadavek harmonizace tzv. „výjimky o panoramatu“, který však do finálního znění DSM směrnice zakomponován nebyl. Současně byla ze strany EHSV vyjádřena podpora k poskytnutí ochrany tiskových publikací v souvislosti s digitálním užitím, čímž by mělo být vydavatelům těchto publikací poskytnuto právo povolit nebo zakázat digitální využití jejich tiskových publikací. Stejně tak EHSV uvítal nová opatření k užití chráněného obsahu poskytovateli služeb informační společnosti, kteří ukládají a zpřístupňují velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli.

5.1.2 Stanovisko Evropského výboru regionů

Další stanovisko vydané z vlastní iniciativy bylo publikováno dne 8. 2. 2017 Evropským výborem regionů (dále jen „EVR“), který oproti EHSV zaujal kritičtější postoj a zveřejnil

---

¹²⁶ Směrnice a nařízení zmíněné v bodu c. a d. byly přijaty v reakci na uzavření Marrákešské smlouvy o přístupu k publikovaným dílům pro osoby se zrakovým postižením, jejíž smluvní stranou je Evropská unie. Marrákešská smlouva vstoupila v platnost dne 30. 9. 2016, ratifikována byla dne 12. 10. 2018. Marrákešská smlouva o přístupu k publikovaným dílům pro osoby se zrakovým postižením. *EUR-lex* [online]. [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM:4333347>.

¹²⁷ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. *Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2017 [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52016AE5382>.

v rámci svého stanoviska osm pozměňovacích návrhů.¹²⁸ Jednalo se např. o pozměňovací návrh k bodu 13 odůvodnění Návrhu DSM 2016/0280, v němž Komise uvedla, že: „*Není potřeba poskytovat nositelům práv náhradu za užití v rámci výjimky pro vytěžování textů a dat zavedené touto směrnicí, neboť vzhledem k povaze a rozsahu této výjimky by měla být utrpěná škoda minimální.*“. EVR oproti tomuto znění navrhovalo, aby bylo členským státům umožněno poskytovat nositelům práv náhradu za užití v rámci výjimky při vytěžování textů a dat, jelikož by utrpěná škoda mohla představovat konkrétní výhodu pro uživatele konkrétní výjimky. Navrhovaná úprava nicméně legislativním procesem neprošla.¹²⁹

Další pozměňovací návrh předložený EVR se týkal čl. 14 Návrhu DSM 2016/0280 ve věci spravedlivé odměny ve smlouvách s autory a výkonnými umělci. Dle původního znění navrženého Evropskou komisí mělo být členskými státy zajišťováno, aby subjekty, kterým byla poskytnuta licence od autorů a výkonných umělců, *pravidelně* informovaly tyto autory a výkonné umělce o využívání jejich děl a jejich výkonů. EVR navrhoval v rámci pozměňovacího návrhu č. 7 konkretizovat pravidelnost tohoto poskytování, aby k němu docházelo alespoň jednou za rok. Navržený pozměňovací návrh byl do finálního znění DSM směrnice přijat a je podrobněji upraven v čl. 19 odst. 1 DSM směrnice.

EVR se rovněž vyjádřil v rámci pozměňovacího návrhu č. 8 ke znění čl. 15 Návrhu DSM 2016/0280, který se týkal mechanismu smluvních práv ve vztahu k dodatečné odměně autorů a výkonných umělců, pokud je původně sjednaná odměna nepřiměřeně nízká oproti následným příslušným příjmům z využívání děl nebo výkonu. EVR s odkazem na bod 42. odůvodnění Návrhu DSM 2016/0280 požadoval konkretizaci tohoto ujednání s doplněním, aby takovýto mechanismus *zaručil dosažení spravedlivé odměny s přihlédnutím ke zvláštnostem jednotlivých odvětví.* V rámci finálního znění DSM směrnice nicméně toto navrhované znění přijato nebylo.

Obecně vzato však zaujal EVR stejně jako EHSV kladný postoj ke Komisi představenému návrhu. Ocenil zejména ponechání volnosti členským státům při úpravě výjimek pro využití chráněných děl ke vzdělávacím účelům a mimo jiné podpořil i záměr Komise ohledně rozšíření kolektivních licencí ke komerčně nedostupným dílům mezi organizace vykonávající správu práv a instituce pro uchování kulturního dědictví.

---

¹²⁸ Stanovisko Evropského výboru regionů – Autorské právo na jednotném digitálním trhu. *Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2017 [cit. 2023-05-31]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52016IR5114>.

¹²⁹ Viz bod 17 odůvodnění DSM směrnice.

5.1.3 Stanovisko Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů

K Návrhu DSM 2016/0280 se rovněž vyjádřil i Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů (dále též „VVTOS“) ve svém stanovisku ze dne 14. 6. 2017, v němž předložil značný počet pozměňovacích návrhů.¹³⁰ Vyjádřil se kupříkladu k návrhu čl. 4 týkajícího se výjimky pro účely výukové činnosti, která byla v Návrhu DSM 2016/0280 omezena pouze na formální vzdělávací zařízení základního, středního, odborného nebo vysokého školství. VVTOS navrhoval rozšířit výjimku i pro další vzdělávací organizace jako např. knihovny či jiné instituce kulturního dědictví zajišťující „neformální“ vzdělávání. Navrhoval proto zavedení jediné a povinné výjimky pro všechny typy výuky – digitální, nedigitální, formální i neformální. Do finálního znění DSM směrnice ovšem tento návrh promítnut nebyl. VVTOS dále navrhoval zakotvení tří nových výjimek ve spojitosti s vědeckým výzkumem a za účelem podpoření Evropského výzkumného prostoru. První výjimka se konkrétně týkala poskytování dokumentů institucemi kulturního dědictví nebo vzdělávacími zařízeními. Druhá výjimka se vztahovala k přístupu pro účely výzkumu nebo soukromého studia v prostorách institucí kulturního dědictví nebo vzdělávacích zařízení a třetí k veřejnému půjčování literárních děl. Žádná ze zmíněných navržených výjimek ovšem legislativním procesem neprošla.

VVTOS se rovněž vyjádřil k čl. 13 v Návrhu DSM 2016/0280 (tj. k režimu užití chráněného obsahu poskytovateli služeb informační společnosti, kteří zpřístupňují velké množství děl a jiných předmětů ochrany nahrávaných jejich uživateli), k němuž zaujal velmi kritický postoj. VVTOS se domníval, že stanovené přísné požadavky čl. 13 Návrhu DSM 2016/0280 by představovaly překážku vstupu nových podniků na trh. Vyjádřil dále kritický názor k používání prostředků na filtrování obsahu, což by v důsledku mohlo významným způsobem poškozovat zájmy uživatelů. Současně byl VVTOS toho názoru, že navržené znění čl. 13 Návrhu DSM 2016/0280 představuje rozpor s režimem stanoveným ve směrnici o elektronickém obchodu, která se v souvislosti s aplikací v digitální sféře ukázala jakožto velmi přínosná pro vnitřní trh EU. V navržených pozměňovacích návrzích proto předložil přeformulované znění čl. 13 Návrhu DSM 2016/0280, v němž byla mj. více dopodrobna rozvedena forma spolupráce nositelů práv a poskytovatelů služeb informační povinnosti dle licenčních dohod. Navrhoval dále do čl. 13 výslovně zahrnout, že plnění takovýchto dohod by

---

¹³⁰ Stanovisko Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů: k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu (COM (2016)0593 – C8-0383/2016 – 2016/0280(COD)). *Evropský parlament* [online]. [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0245_CS.html#_section2.

mělo respektovat základní práva uživatelů a nemělo by být připuštěno, aby plnění dohod ukládalo obecnou povinnost na jimi přenášené nebo ukládané informace dle směrnice o elektronickém obchodu. Při porovnání finálního znění čl. 17 DSM směrnice a pozměňovacích návrhů předložených VVTOS lze konstatovat, že některé návrhy byly částečně do finálního znění čl. 17 DSM směrnice promítnuty.¹³¹

5.2 Stručný popis procesu přijímání DSM směrnice

Přijímání DSM směrnice probíhalo v rámci řádného legislativního postupu, který spočívá ve společném přijetí návrhu Evropským parlamentem a Radou Evropské unie, jenž předkládá Komise.¹³²

Jak již bylo popsáno v předchozích kapitolách, k původnímu Návrhu DSM 2016/0280 byla předložena řada pozměňovacích návrhů a stanovisek. Výbor stálých zástupců (COREPER) dne 25. května 2018 revidovaný Návrh DSM 2016/0280 schválil.¹³³ Následným hlasováním Evropského parlamentu dne 5. července 2018 ovšem neprošel – proti přijetí hlasovalo 318 europoslanců, pro přijetí 278 europoslanců a 31 se zdrželo hlasování.¹³⁴ V rámci následného hlasování konaného o dva měsíce později dne 12. září 2018 byl návrh směrnice s pozměňovacími návrhy přijat 438 hlasy (proti přijetí hlasovalo 226 europoslanců, 39 se hlasování zdrželo).¹³⁵ Pozměňovací návrhy se týkaly zejména kontroverzní úpravy režimu ochrany tiskových publikací v souvislosti s digitálním užitím a problematiky práv a povinností poskytovatelů služeb informační společnosti při užití chráněného obsahu, jenž je ukládán jejich uživateli. Návrh DSM směrnice byl následně předložen k projednání triologu, tj. Evropské komisi, Radě Evropské unie a Evropskému parlamentu.

---

¹³¹ Čl. 17 DSM směrnice se blíže zabývá kapitola 4.3.2 této diplomové práce.

¹³² Čl. 294 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹³³ COUNCIL OF THE EU. Copyright rules for the digital environment: Council agrees its position. *European Council* [online]. [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/05/25/copyright-rules-for-the-digital-environment-council-agrees-its-position/>.

¹³⁴ Modernisation of European copyright rules: directive on copyright in the digital single market. *Legislative Train Schedule: European Parliament* [online]. 20.11.2019 [cit. 2023-05-29]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-better-access-to-digital-goods-services/file-jd-directive-on-copyright-in-the-digital-single-market>.

¹³⁵ Tamtéž.

Ke shodě na finálním znění návrhu DSM směrnice dosáhl trialog v únoru roku 2019.¹³⁶ Výbor pro právní záležitosti (JURI) dne 26. února 2019 výsledky trojstranného vyjednávání následně 16 hlasy schválil a poté byl návrh DSM směrnice předložen k hlasování Evropskému parlamentu.¹³⁷

Finální hlasování Evropského parlamentu se konalo dne 26. března 2019. Tento návrh DSM směrnice byl přijat 348 hlasy, proti hlasovalo 274 europoslanců a 36 se hlasování zdrželo, čímž byl konečně završen několikaletý proces vyjednávání.¹³⁸ Finální verze DSM směrnice byla následně publikována v Úředním věstníku Evropské unie dne 17. května 2019 a členským státům byla stanovena lhůta k transpozici DSM směrnice do 7. června 2021.

6 Žaloba Polské republiky na neplatnost čl. 17 DSM směrnice

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, nejvíce diskutovanou a nejkontroverznější část DSM směrnice představoval navržený režim užití chráněného obsahu PSSOO, jenž byl do finálního znění DSM směrnice zakomponován v čl. 17.

Polská republika podala dne 24. května 2019 na základě čl. 263 Smlouvy o fungování Evropské unie žalobu na neplatnost proti žalovanému Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie (dále též „**Žaloba C-401/19**“).¹³⁹ Prostřednictvím Žaloby C-401/19 požadovala, aby Soudní dvůr Evropské unie zrušil ustanovení čl. 17 odst. 4 písm. b) a c) *in fine* DSM směrnice a podpůrně, aby čl. 17 zrušil v celém rozsahu. Článek 17 odst. 4 b) a c) DSM směrnice se zabývá vymezením povinností poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online, přičemž konkrétně stanovuje, že v případě neposkytnutí svolení od nositelů práv svolení ke sdělení nebo

---

¹³⁶ CREATE. COREPER backs final trilogue compromise agreement. *CREATE* [online]. 2019 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: <https://www.create.ac.uk/coreper-backs-final-trilogue-compromise-agreement/>.

¹³⁷ UNIE VYDAVATELŮ. Výbor Evropského parlamentu pro právní záležitosti poslal návrh autorskoprávního směrnice do závěrečného hlasování. *Unie vydavatelů* [online]. 2019 [cit. 2023-06-12]. Dostupné z: [http://www.unievydavatelu.cz/cs/home/aktuality/3564-
vybor-evropskeho-parlamentu-pro-pravni-zalezitosti-poslal-navrh-autorskopravniho-smernice-do-zaverecne-
ho-hlasovani](http://www.unievydavatelu.cz/cs/home/aktuality/3564-vybor-evropskeho-parlamentu-pro-pravni-zalezitosti-poslal-navrh-autorskopravniho-smernice-do-zaverecneho-hlasovani).

¹³⁸ Annex - result of votes. *Europarlament* [online]. 2019 [cit. 2023-05-29]. Str. 8. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PV-8-2019-03-26-VOT_EN.pdf

¹³⁹ Žaloba podaná dne 24. května 2019 – Polská republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie. *InfoCuria: Judikatura* [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=2666B8BDB80ED891622F61EE310B8DE6?text=&docid=216823&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=239657>.

zpřístupnění děl nebo jiných předmětů ochrany „*odpovídá poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online za neoprávněná sdělení nebo zpřístupnění děl chráněných autorským právem a jiných předmětů ochrany veřejnosti, pokud neprokáže, že:*

a) (...)

b) v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, o nichž mu nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace, a v každém případě,

c) ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení, znemožnil přístup k oznámeným dílům nebo jiným předmětům ochrany nebo je odstranil ze svých internetových stránek a vynaložil veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání v souladu s písmenem b).“

Jediným a velmi stručným argumentem Polské republiky proti znění čl. 17 DSM směrnice byl údajný zásadní zásah do svobody projevu a informací dle čl. 11 Listiny základních práv Evropské unie.¹⁴⁰ Požadavky kladené PSSOO k vynaložení veškerého úsilí k zamezení dostupnosti příslušných děl, u nichž byly ze strany nositelů práv poskytnuty relevantní a nezbytné informace, včetně požadavku k zamezení opětovnému budoucímu nahrání těchto děl, nejsou dle názoru Polské republiky v souladu s principem přiměřenosti, a nejsou proto nezbytné k omezení práv dle čl. 11 LZPEU. Ke zmíněným povinnostem je totiž dle Polské republiky zapotřebí užití nástrojů preventivní kontroly obsahu.

Do řízení následně na podporu návrhových žádání Evropského parlamentu a Rady Evropské unie vstoupily jakožto vedlejší účastníci Španělské království, Francouzská republika, Portugalská republika a Komise.

V rámci této kapitoly bude předloženo shrnutí rozsáhlého stanoviska generálního advokáta k projednávané věci a následně i shrnutí odůvodnění rozsudku SDEU.

---

¹⁴⁰ Čl. 11 LZPEU uvádí: „*Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice. Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků musí být respektována.*“

6.1 Stanovisko generálního advokáta

K Žalobě C-401/19 vydal následně dne 15. července 2021 stanovisko generální advokát Henrik Saugmandsgaard Øe (dále též „**generální advokát**“), v němž SDEU navrhol zamítnutí žaloby pro její nedůvodnost (dále též „**Stanovisko GA**“).¹⁴¹

Generální advokát v první řadě v souvislosti s používáním nástrojů k filtrování obsahu upozornil, že takovéto nástroje jsou již několik let užívány určitými poskytovateli služeb pro sdílení, a to zejména z důvodu aktivního vyhledávání protiprávního obsahu umístěných na jejich platformách.¹⁴² S ohledem na tuto skutečnost tudíž považuje za pochopitelné, proč byl v návrhu DSM směrnice konkrétně zmíněn odkaz na tento typ technologických prostředků. Poukázal dále, že v rámci finálního znění DSM směrnice byl vypuštěn výslovný a přímý odkaz na povinné zajištění nástrojů pro automatické filtrování obsahu a členským státům tím byl ponechán určitý prostor pro uvážení, jaký postup k dosažení cílů v čl. 17 DSM směrnice zvolí.¹⁴³ Generální advokát nicméně dodává, že je požadavek na užití nástrojů automatického filtrování obsahu stanoven nepřímou, a to prostřednictvím podmínek pro zproštění odpovědnosti uvedených v čl. 17 odst. 4 DSM směrnice.¹⁴⁴

Generální advokát v souladu s názorem Polské republiky připouští, že se skutečně jedná o určitý zásah do svobody projevu uživatelů služeb pro sdílení, jelikož zpřístupnění obsahu online na příslušných platformách představuje součást výkonu práva na svobodu projevu a informací. V této souvislosti však následně připomíná, že svoboda projevu nepředstavuje výsadu absolutní, ale je možné ji omezit v souladu s čl. 52 odst. 1 LZPEU, a to pokud je omezení stanoveno zákonem, je respektována „podstata“ této svobody a zároveň musí být respektována zásada proporcionality.¹⁴⁵ S odkazem na ustálenou judikaturu SDEU (rozsudek SDEU ve věci Glawischnig-Piesczek) uvádí, že čl. 17 DSM směrnice obsahuje „zvláštní“ formu

---

¹⁴¹ Stanovisko Generálního advokáta Henrika Saugmandsgaarda Øe: Věc C-401/19 [online]. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2021. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=244201&pageIndex=0&doclang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1716822>.

¹⁴² Bod 58 Stanoviska GA.

¹⁴³ Bod 60 Stanoviska GA.

¹⁴⁴ Bod 62 Stanoviska GA.

¹⁴⁵ Respektování „podstaty práv a svobod“ v tomto kontextu znamená, že v případě, kdy určité opatření do této „podstaty“ zasahuje, nejedná se o odůvodněné omezení práva nebo svobody, a tudíž i neslučitelné s LZPEU.

povinnosti dohledu.¹⁴⁶ V této souvislosti generální advokát konstatoval, že: „*V projednávaném případě musejí poskytovatelé služeb pro sdílení, aby dosáhli cílů stanovených v napadených ustanoveních, zcela jistě sledovat veškerý obsah, který jejich uživatelé zpřístupňují online. Jedná se však o to mezi tímto obsahem vyhledat „konkrétní díla nebo jiné předměty ochrany“, o nichž jim nositelé práv předtím poskytli „relevantní a nezbytné informace“ [čl. 17 odst. 4 písm. b) směrnice 2019/790] nebo „dostatečně odůvodněné oznámení“ [písm. c) uvedeného odstavce 4].*“¹⁴⁷ Generální advokát zdůrazňuje, že se v projednávaném případě nejedná o obecnou povinnost dohledu a zároveň odkazuje na čl. 15 směrnice o elektronickém obchodu, který stanoví, že: „*poskytovatelé zprostředkovatelských služeb nepodléhají obecné povinnosti dohlížet na jimi přenášené nebo ukládané informace.*“¹⁴⁸

K otázce požadavku proporcionality ve smyslu čl. 52 odst. 1 LZPEU uvádí, že napadené ustanovení jako celek prošlo testem proporcionality, a to všemi jeho požadavky, mezi které patří kritérium vhodnosti, nezbytnosti a přiměřenosti *stricto sensu*. Nesouhlasí přitom s názorem Polské republiky, dle níž je omezení výkonu práva na svobodu projevu stanoveno nad rámec toho, co je pro dosažení sledovaného cíle nezbytné.¹⁴⁹ Požadavek nezbytnosti totiž spočívá v posouzení, zda neexistují jiná opatření, která by byla stejně účinná a zároveň méně omezující než navrhovaný prostředek.¹⁵⁰ V souvislosti s tímto generální advokát souhlasí s Evropským parlamentem a Radou Evropské unie a uvádí, že: „*režim odpovědnosti, který ukládá pouze povinnosti stanovené v čl. 17 odst. 4 písm. a) a c) in principio směrnice 2019/790, by zjevně nebyl pro dosažení cíle sledovaného unijním normotvůrcem stejně účinný jako režim, který stanoví mimo jiné povinnosti vyplývající z písmene b) a z písmene c) in fine tohoto odstavce – přestože prvně uvedené povinnosti skutečně méně omezují právo na svobodu projevu než ty druhé.*“¹⁵¹ Generální advokát konstatoval, že není stanovena žádná jiná dostatečná alternativa pro dosažení ochrany dotčených nositelů práv při protiprávním užití jejich děl na platformách pro sdílení obsahu.

---

¹⁴⁶ Rozhodnutí SDEU C-18/18 ze dne 3. 10. 2019 „Glawischnig-Piesczek“ se týkal pomluvy a bylo v něm judikováno, že povinnost provozovatele sociální sítě při dohlížení na veškeré informace na této síti zveřejněné mají být považovány za „zvláštní“ formu dohledu, jelikož se jedná o vyhledávání konkrétní informace a poskytovatel není povinen „samostatně posuzovat“ zákonnost filtrovaných informací.

¹⁴⁷ Bod 115 Stanoviska GA.

¹⁴⁸ Bod 105 Stanoviska GA.

¹⁴⁹ Bod 123 Stanoviska GA.

¹⁵⁰ Bod 124 Stanoviska GA.

¹⁵¹ Bod 125 Stanoviska GA.

K požadavku přiměřenosti *stricto sensu* generální advokát připomíná, že v souladu s ustálenou judikaturou SDEU je ustanovení přiměřené, pokud nepříznivé následky způsobené dotčeným opatřením nejsou nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům.¹⁵² V případě poměrování práv na svobodu projevu a práva duševního vlastnictví není dána automatická přednost jednoho před druhým. Dle generálního advokáta byly ze strany unijního zákonodárce stanoveny dostatečné záruky pro ohraničení rozsahu zásahu do svobody projevu uživatelů služeb pro sdílení obsahu online, a to konkrétně v čl. 17 odst. 7, 8 a 9 DSM směrnice, které by měly zabránit zneužití či svévolnému blokování obsahu.¹⁵³ Tyto odstavce nejsou totiž od zbytku článku oddělitelné a pro vyhodnocení negativních dopadů je zapotřebí posoudit celé znění čl. 17 DSM směrnice jako celek.

S ohledem na výše uvedené proto generální advokát učinil závěr, že napadená ustanovení směrnice jsou s ohledem na stanovené záruky v čl. 17 DSM směrnice proporcionální v souladu s čl. 52 odst. 1 LZPEU, jelikož jsou v napadeném článku stanoveny dostatečné mantinely pro rozsah omezení výkonu práva na svobodu projevu.¹⁵⁴ Navrhnul proto SDEU, aby Žalobu C-401/19 zamítnul.

6.2 Rozsudek SDEU ve věci C-401/19

Soudní dvůr následně rozsudkem ze dne 26. dubna 2022 rozhodl o zamítnutí Žaloby C-401/19 (dále též „**Rozsudek**“).¹⁵⁵

SDEU v první řadě připomněl, že režim čl. 17 odst. 4 DSM směrnice vychází z předpokladu, že PSSOO nejsou fakticky schopni získat svolení pro veškerý autorskoprávně chráněný obsah, který je na jejich platformy nahráván.¹⁵⁶ Dále poukazuje na fakt, že recitál DSM směrnice v odst. 61 zdůrazňuje, že DSM směrnice nezakotvuje smluvní přímus a nositelé práv tím pádem nejsou povinni uzavírat licenční či obdobné smlouvy pro užití jejich děl

---

¹⁵² Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 17. prosince 2020 ve věci C-336/19. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2020 [cit. 2023-12-09]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-336/19>.

¹⁵³ Bod 157 Stanoviska GA.

¹⁵⁴ Bod 220 Stanoviska GA.

¹⁵⁵ Rozsudek Soudního Dvora (velkého senátu) ze dne 26. dubna 2022 ve věci C-401/19. *InfoCuria:*

Judikatura [online]. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=258261&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=CS&cid=3483673>.

¹⁵⁶ Bod 48 Rozsudku.

PSSOO.¹⁵⁷ Připustil však, že systém filtrování, který nebude dostatečně rozlišovat mezi protiprávním a legálním obsahem, v důsledku čehož by mohlo docházet k blokování legálně nahraného obsahu, by byl neslučitelný s právem na svobodu projevu a informací.¹⁵⁸

Stejně jako generální advokát SDEU připouští, že režim odpovědnosti stanovený v čl. 17 odst. 4 DSM směrnice představuje omezení výkonu práva na svobodu informací ve smyslu čl. 11 LZPEU. V rámci provádění testu proporcionality SDEU odkázal na svou ustálenou judikaturu, zejména rozhodnutí ve věci *Centraal Israëlitisch Consistorie van België* a další a rozhodnutí ve věci *Facebook Ireland* a *Schrems*, z nichž vyplývá, že každá právní úprava zasahující do základních práv stanovených v LZPEU musí stanovit jasná a přesná pravidla regulující použití této úpravy a musí být zároveň poskytnuty dostatečné záruky, které jsou způsobilé je chránit při případném zneužití.¹⁵⁹ SDEU v Rozsudku konstatuje, že DSM směrnice řádně reflektuje judikaturu SDEU ohledně požadavků na opatření přijatá poskytovateli služeb, jelikož tato opatření musí respektovat právo uživatelů na svobodu projevu a informací a zároveň chránit autorská práva nositelů práv, aniž by tím uživatelé byli dotčeni.¹⁶⁰

SDEU se zároveň ztotožnil se Stanoviskem GA ohledně souladu mechanismu nástrojů automatického rozpoznávání a filtrování obsahu se stávající judikaturou. SDEU konstatuje, že unijním normotvůrcem byly jasně stanoveny požadavky a limity pro opatření, která mohou být přijata či vyžadována dle čl. 17 DSM směrnice. Zejména tím, že byla konkrétně vyloučena taková opatření, jež při nahrávání obsahu filtrují a blokují legálně nahraný obsah.¹⁶¹ DSM směrnice zároveň dle SDEU plně reflektuje judikaturu SDEU, dle níž musí být opatření přijatá PSSOO striktně cílená k tomu, aby umožnila efektivní ochranu autorského práva.¹⁶² Čl. 17 DSM směrnice dle názoru SDEU obsahuje v odst. 7 až 10 dostatečné záruky, které v souladu s čl. 52 odst. 1 LZPEU zajistí efektivní dodržování práva na svobodu projevu a informací uživatelů služeb.¹⁶³

---

¹⁵⁷ Bod 48 Rozsudku.

¹⁵⁸ Bod 86 Rozsudku.

¹⁵⁹ Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 17. prosince 2020 ve věci C-336/19. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2020 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-336/19>.

¹⁶⁰ Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 27. března 2014 ve věci C-314/12. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2014 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-314/12>.

¹⁶¹ Bod 85 Rozsudku.

¹⁶² Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 27. března 2014 ve věci C-314/12. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2014 [cit. 2023-06-16]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-314/12>.

¹⁶³ Bod 98 Rozsudku.

Alternativní požadavek Polské republiky, na základě něhož by byly PSSOO uloženy povinnosti pouze v čl. 17 odst. 4 písm. a) a na počátku odstavce 4 odst. c), neshledává SDEU jakožto efektivní mechanismus pro ochranu nositelů práv, ačkoliv se jedná o méně omezující opatření.¹⁶⁴

SDEU tudíž s ohledem na skutečnost, že se mechanismus zakotvený v čl. 17 odst. 4 DSM směrnice jeví jakožto nezbytný prostředek k ochraně práv duševního vlastnictví, Žalobu C-401/19 zamítnul. V závěru mj. dodal, že stanovené povinnosti PSSOO neomezují práva na svobodu projevu v nepřiměřené míře a unijní normotvůrce zajistil dostatečné záruky, aby bylo dostatečně v souladu s čl. 52 odst. 1 LZPEU dodrženo uplatňování práva na svobodu projevu a informací dle čl. 11 LZPEU za současné ochrany práva duševního vlastnictví dle čl. 17 odst. 2 LZPEU.¹⁶⁵

7 Pokyny Evropské komise k článku 17 DSM směrnice

Ustanovení čl. 17 odst. 10 DSM směrnice výslovně zmocnilo Evropskou komisi k vydání pokynů pro praktické uplatňování čl. 17 DSM směrnice členskými státy. Tyto pokyny byly publikovány formou Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě dne 4. 6. 2021 (dále též „**Pokyny**“), tj. pouhé tři dny před transpoziční lhůtou DSM směrnice.¹⁶⁶

S ohledem na pozdní vydání Pokynů byl proces implementace DSM směrnice v různých členských státech zkomplikován, jelikož některé členské státy vyčkávaly na jejich vydání. Naopak v některých členských státech EU již probíhaly finální fáze legislativní procesu transponování DSM směrnice, tudíž nebylo možné zajistit, aby příslušné právní předpisy odpovídaly případným doporučením Komise. Je však důležité zmínit, že Komise byla dle čl. 17 odst. 10 DSM směrnice zmocněna k vydání Pokynů v souvislosti s jejich uplatňováním v praxi, nikoliv za účelem upřesnění implementace čl. 17 DSM směrnice do právních rádu členských států. V případě České republiky byl dne vydání Pokynů návrh novely AutZ již připraven na pořadu jednání Poslanecké sněmovny České republiky jakožto sněmovní tisk č.

---

¹⁶⁴ Bod 83 Rozsudku.

¹⁶⁵ Bod 98 Rozsudku.

¹⁶⁶ EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu: COM/2021/288 final. *EUR-Lex* [online]. 2021 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52021DC0288>.

1246.¹⁶⁷ S ohledem na konec 8. volebního období Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky bylo ovšem následně na podzim roku 2021 projednávání tohoto sněmovního tisku ukončeno. Dne 4. 11. 2021 byl nově jmenovanou vládou předložen nový návrh novely AutZ a rozeslán pod sněmovním tiskem č. 31 v rámci 9. volebního období Poslanecké sněmovny.¹⁶⁸

S ohledem na povahu sdělení, jakožto právně nezávazného druhu právního aktu komunitárního práva, nebyla členským státům uložena povinnost se Pokyny řídit.¹⁶⁹ Členským státům proto nemohou být ani uloženy žádné sankce v případě nedodržení doporučení uvedených v Pokynech.

7.1 Konkrétní doporučení Evropské komise

7.1.1 K definici poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online (PSSOO)

Podrobnějším představením pojmu PSSOO a vývojem této definice se zabývala kapitola 3.3 této diplomové práce. Pro úplnost je vhodné zopakovat, že se ve smyslu čl. 2 odst. 6 DSM směrnice jedná o takového „*poskytovatele služby informační společnosti, jehož hlavním účelem nebo jedním z hlavních účelů je uchovávat velký počet děl chráněných autorským právem nebo jiných předmětů ochrany nahrávaných jeho uživateli a zpřístupňovat je veřejnosti, přičemž poskytovatel tato díla a jiné předměty ochrany uspořádává a propaguje za účelem zisku.*“

Komise v souvislosti s vymezením tohoto termínu doporučila členským státům, aby v rámci vnitrostátního provedení nedocházelo k jeho extenzivnímu vymezení nad rámec stanovené definice PSSOO. Komise dále doporučuje ve vnitrostátních předpisech výslovně uvést, že seznam vyloučených poskytovatelů služeb (uvedených v čl. 2 odst. 6 *in fine* DSM směrnice), nesplňující stanovená kritéria PSSOO ve smyslu DSM směrnice, není úplný a že jedná se pouze o výčet demonstrativní.¹⁷⁰

Jak již bylo uvedeno, jedním ze základních předpokladů naplnění definice PSSOO je skutečnost, že hlavním předmětem činnosti dotyčného subjektu musí být uchovávání a zpřístupňování „velkého počtu děl“ chráněných autorským zákonem a jiných předmětů

---

¹⁶⁷ Sněmovní tisk 1246: COM/2021/Novela z. - autorský zákon - EU final. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2021 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1246>.

¹⁶⁸ Sněmovní tisk 31: COM/2021/Novela z. - autorský zákon - EU final. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2021 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

¹⁶⁹ Sdělení jakožto právní akt představuje součást tzv. „soft law“, který má povahu návodu nebo pomůcky a určitou problematiku upravuje nezávazným způsobem.

¹⁷⁰ Jedná se např. o mezipodnikové cloudové služby či neziskové online encyklopedie.

ochrany. DSM směrnice však ani ve svém recitálu konkrétně neuvádí, jakým způsobem „velký počet děl“ prakticky vymežit. V Pokynech je proto doporučeno, aby členské státy v rámci transpozice tento pojem neužívaly a nesnažily se jej ani kvantifikovat či jinak vymežit, aby v důsledku nedocházelo k ještě většímu roztržštění právní úpravy napříč členskými státy. Komise k tomuto vymezení dále uvádí, že skutečnost, zda PSSOO skutečně uchovává velký počet děl chráněných autorským zákonem, musí být posouzena v kombinaci s povahou cílového publika služby a celkového počtu souborů nahraných jeho uživateli.¹⁷¹

K požadavku provádění činnosti PSSOO za účelem zisku Komise dodala, že nelze automaticky dovozovat povahu hlavní činnosti příslušného subjektu pouze na základě právní formy subjektu. Účel dosahování zisku musí souviset se ziskem dosaženým z uspořádávání a propagace obsahu nahraného uživateli takovým způsobem, aby obsah v důsledku přilákal vícero uživatelů (např. i prostřednictvím reklamy umístěné vedle obsahu, který uživatelé nahráli).¹⁷² Komise v této souvislosti současně upřesnila, že v případě, kdy dochází k vybírání poplatků od uživatelů za účelem pokrytí provozních nákladů vynaložených na hosting jejich obsahu, rovněž automaticky neznamená, že je činnost PSSOO uskutečňována primárně za účelem dosažení zisku. Opětovně je proto zapotřebí každý jednotlivý případ posuzovat individuálně s přihlédnutím ke specifickým vlastnostem a formě činnosti příslušného PSSOO.¹⁷³

7.1.2 Způsoby udělení svolení dle čl. 17 odst. 1 a odst. 2 DSM směrnice

V souladu s čl. 17 odst. 1 DSM směrnice platí, že PSSOO jsou povinni k úkonům sdělování veřejnosti nebo zpřístupnění obsahu dle čl. 17 DSM směrnice získat svolení od nositelů práv, a to např. prostřednictvím licenční smlouvy. Konkrétní výčet způsobů, jakým lze svolení udělit, není v DSM směrnici ani v recitálu zahrnut. Komise proto připouští, že svolení může být uděleno jak prostřednictvím individuální licence, tak kolektivní licence (např. v případě odvětví vizuálního umění či hudebních vydavatelství).¹⁷⁴ Stejně tak by mělo být v souladu s čl. 12 DSM směrnice možné poskytnout svolení prostřednictvím kolektivní licence s rozšířenou působností.¹⁷⁵ K formám udělování svolení v návaznosti uvádí, že by členské státy

---

¹⁷¹ Pokyny, část III.

¹⁷² Tamtéž.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ Pokyny, část IV, oddíl (i).

¹⁷⁵ Tamtéž.

měly nositelům práv ponechat možnost udělit svolení k užití jejich obsahu výměnou za data nebo propagační činnost. Nositelé práv rovněž mohou poskytnout svolení i prostřednictvím bezplatné licence Creative Commons.¹⁷⁶

Článek 17 odst. 2 DSM směrnice uvádí, že se svolení poskytnutá PSSOO vztahují také na úkony prováděné uživateli služeb, na něž se vztahuje režim čl. 3 Informační směrnice, jednající v rámci nepodnikatelské činnosti nebo za předpokladu, že jejich činnost nevytváří významné příjmy (tj. ujednání tzv. *pass-through* licence). Nad rámec tohoto ustanovení Komise v Pokynech připouští, že jsou PSSOO a nositelé práv oprávněni smluvně ujednat, aby se režim *pass-through* licence uplatnil také na „profesionální“ uživatele, kteří generují větší příjmy z nahraného obsahu.¹⁷⁷

Komise v Pokynech mj. zmiňuje, že je zapotřebí pod úkony sdělování veřejnosti zahrnout i rozmnoženiny nezbytné pro provádění takovýchto úkonů. Současně k problematice dále uvádí, že: „členské státy by neměly poskytovatelům služeb pro sdílení obsahu online ukládat povinnost získat svolení pro rozmnoženiny pořizované v kontextu, na něž se vztahuje článek 17.“¹⁷⁸

Co se týče zmíněného rozmnožování děl, Sliwka upozorňuje, že v čl. 17 DSM směrnice naprosto absentuje úprava práv a povinností ve vztahu k rozmnoženinám děl.¹⁷⁹ V souvislosti s online užitím děl bylo totiž opakovaně dovozeno, že dochází současně jak ke sdělování děl veřejnosti, tak k výkonu práva na rozmnožování. Ačkoli se často jedná o rozmnoženiny dočasné, k úkonům rozmnožování při nahrání díla na platformu PSSOO dochází. Dle Sliwky je proto zapotřebí zdůraznit, že není možné automaticky podřadit udělení svolení k rozmnožování děl pod svolení k užití sdělování a zpřístupňování veřejnosti dle čl. 3 Informační směrnice, jak v Pokynech zmiňuje Komise.¹⁸⁰ Je tomu tak především z toho důvodu, že právo na rozmnožování děl je v Informační směrnici upraveno samostatně v čl. 2. Dle Sliwky se tudíž jedná o zásadní opomenutí unijního zákonodárce, jelikož v DSM směrnici

---

¹⁷⁶ Licence Creative commons představuje soubor veřejných licencí, prostřednictvím nichž nabízí autor neurčitému počtu uživatelů licenční smlouvu, v níž jsou uživatelům poskytnuta určitá práva k příslušnému dílu a určitá práva mohou být současně vyhrazena.

¹⁷⁷ Pokyny, část IV, oddíl (ii).

¹⁷⁸ Pokyny, část IV, oddíl (i).

¹⁷⁹ SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2021, 12(24), 91-92 [cit. 2023-07-28]. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/15560>.

¹⁸⁰ Tamtéž.

není zmíněna žádná výjimka pro rozmnožování děl při uplatňování režimu čl. 17 DSM směrnice, a tím Komise v Pokynech zachází nad rámec znění DSM směrnice.¹⁸¹

7.1.3 Odpovědnost PSSOO v případě neudělení svolení dle čl. 17 odst. 4 DSM směrnice

Článek 17 odst. 4 DSM směrnice stanovuje zvláštní mechanismus, kdy je PSSOO umožněno vyvinění se z odpovědnosti za neoprávněné sdělení nebo zpřístupnění autorskoprávně chráněných děl, pokud mu nebylo ze strany nositelů práv k tomuto sdělování veřejnosti uděleno svolení. Takovéto vyvinění je možné pouze v případě, pokud PSSOO:

„ a) vynaložil veškeré úsilí k získání svolení;

b) v souladu s vysokými odvětvovými standardy odborné péče vynaložil veškeré úsilí k zajištění nedostupnosti konkrétních děl, o nichž mu nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace, a v každém případě

c) ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení, znemožnil přístup k oznámeným dílům nebo jiným předmětům ochrany nebo je odstranil ze svých internetových stránek a vynaložil veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání v souladu s písmenem b).“

Článek 17 odst. 5 současně stanovuje korektiv proporcionality, aby v rámci posuzování splnění výše uvedených požadavků bylo přihlédnuto k druhu, rozsahu služeb, cílovému publiku, dostupnosti prostředků a nákladům na tyto prostředky, které by PSSOO musel pro získání svolení vynaložit.

V kapitolách č. 7.1.3.1 až 7.1.3.3 budou následně rozebrány klíčové pojmy, které jsou v čl. 17 odst. 4 DSM směrnice obsaženy.

7.1.3.1 Vynaložení veškerého úsilí

Co se konkrétně rozumí vynaložením veškerého úsilí pro získání svolení, není v DSM směrnici nijak blíže vymezeno. Komise připouští, že s ohledem na počet děl nahrávaný uživateli a zmíněnou zásadu proporcionality nelze rozumně očekávat, že se PSSOO podaří kontaktovat každého příslušného nositele a vyjednat s ním licenční podmínky. K dosažení minimálního požadavku stanoveného v čl. 17 odst. 4 písm. a), jenž byl zmíněn výše, by se za splnění vynaložení veškerého úsilí mělo považovat alespoň kontaktování organizace kolektivních správců působících dle směrnice 2014/26/EU, a to ve vztahu ke všem PSSOO.¹⁸²

---

¹⁸¹ Tamtéž.

¹⁸² Pokyny, část V, oddíl 1.

S ohledem na předpokládanou komplikovanost procesů při kontaktování nositelů práv Komise navrhuje členským státům vytvoření registru nositelů práv, který by byl PSSOO zpřístupněn. Komise dále dodává, že za předpokladu, kdy by nositel práv odmítnul jednat s PSSOO o udělení svolení za spravedlivých a vyvážených podmínek, je i přesto ze strany PSSOO splněna povinnost vynaložení nejlepšího úsilí. Ovšem v případě, kdy by nositelům práv bylo nabídnuto uzavření licenční smlouvy za značně nevýhodných a nerovných podmínek, by se o splnění podmínky dle čl. 17 odst. 4 písm. a) DSM směrnice nejednalo.¹⁸³

Úsilí vynaložené PSSOO by dle Pokynů mělo být posuzováno případ o případu, přičemž by se měla zohlednit např. velikost PSSOO, rozsah služby a cílové publikum.¹⁸⁴ Za určitý nedostatek Pokynů lze ve vztahu ke konkretizaci postupu vynakládání veškerého úsilí považovat závěr Komise ohledně menších PSSOO, u nichž by pro splnění tohoto požadavku mělo být dostačující, pokud aktivně zkontaktují jen příslušné organizace kolektivní správy a popřípadě některé další nositele práv, které lze jednoduše určit.¹⁸⁵ Lze souhlasit se Sliwkou, že je takovéto rozlišování vágní, a to zejména z toho důvodu, že DSM směrnice ani recitál nijak nekonkretizují, na základě jakých kritérií lze konkrétní PSSOO kategorizovat jakožto „malé“, což může v praxi vyvolat aplikační obtíže.¹⁸⁶ Unijní zákonodárce se proto již v DSM směrnici měl snažit o kategorizování PSSOO a stanovit alespoň rámcově, jaké úkony pod *vynaložení nejlepšího úsilí* spadají v závislosti na typu a velikosti PSSOO. Navrhované rozlišování „velikosti“ PSSOO zároveň působí jako obcházení povinností stanovených v čl. 17 DSM směrnice, jenž ze strany PSSOO vyžaduje vynaložení určité aktivity. Je proto možné vyvodit závěr, že Pokyny v této souvislosti zachází opět nad rámec znění DSM směrnice.

7.1.3.2 Zajištění nedostupnosti neoprávněně nahraných děl

Povinnosti stanovené v čl. 17 odst. 4 písm. b) DSM směrnice (zmíněné v kapitole 7.1.3 této diplomové práce), které se týkají zajištění nedostupnosti příslušných děl, doporučuje Komise provést ve vnitrostátních předpisech „technologicky neutrálním“ způsobem nestanovující užití žádného konkrétního technologického řešení.¹⁸⁷ PSSOO je každopádně

---

¹⁸³ Tamtéž.

¹⁸⁴ Tamtéž.

¹⁸⁵ Tamtéž.

¹⁸⁶ SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2021, 12(24), 98-99 [cit. 2023-07-28]. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/15560>.

¹⁸⁷ Pokyny, část V, oddíl 2.

povinen jednat dle vysokých odvětvových standardů odborné péče, a to se zohledněním osvědčených postupů na trhu.

Členským státům by nicméně mělo být ponecháno k uvážení, jaké prostředky k zajištění nedostupnosti zvolí. Zjistit neoprávněně nahraný obsah lze dle Komise kupříkladu prostřednictvím vodoznaku, „hašování“¹⁸⁸ nebo prostřednictvím metadat¹⁸⁹. Komise s odkazem na odst. 66 recitálu DSM směrnice připomíná, že v určitých případech však bude možné zamezit dostupnosti nelegálně nahraného obsahu pouze na základě oznámení (např. v případě autorských děl sochařských nebo architektonických).¹⁹⁰ Komise v souvislosti s touto problematikou opětovně připouští, že nelze spravedlivě po všech PSSOO očekávat užití nejnákladnějších či technologicky nejúčinnějších řešení, a je tudíž vždy zapotřebí individuálně přihlídnout k druhu, rozsahu služby, dostupnosti prostředků a cílovému publiku PSSOO.

K vymezení *relevantních a nezbytných informací*, které mají nositelé práv poskytnout PSSOO ohledně konkrétních děl a jiných předmětů ochrany, Komise pouze uvádí, že je zapotřebí přihlížet k povaze dotčeného díla a okolnostem, které se těchto děl týkají. Tyto informace by však měly být přesné především ohledně vlastnických práv k příslušnému obsahu. Co se týče nezbytných informací, Komise uvádí, že bude opět záviset na jednotlivých případech zejména z důvodu, že různé PSSOO budou využívat odlišné technologické prostředky pro zjišťování nelegálně nahraného obsahu. Celkově by se PSSOO měli snažit o efektivní spolupráci s nositeli práv, aby byla zajištěna co nejpřesnější identifikace děl. Nad rámec DSM směrnice Komise v Pokynech rovněž připouští, že nositelé práv mohou při poskytování těchto relevantních informací označit konkrétní obsah, který by mohl způsobit závažnou hospodářskou újmu v případě neoprávněného zveřejnění (tzv. *pre-flagging*). Tato skutečnost by následně měla být brána v potaz v rámci posuzování, zda PSSOO splnil požadavek k zajištění nedostupnosti příslušného obsahu.¹⁹¹

---

¹⁸⁸ „Hašování“ představuje proces, kdy jsou primární vložená data změněna na tzv. „hash kód“. Pomocí hash kódu je možné následně odhalit nahrání příslušného souboru uživatelem. Metoda hašování je však limitována na možnost zjištění pouze zcela identického souboru.

¹⁸⁹ Metadata jsou strukturovaná data poskytují informace o primárních datech. Prostřednictvím metadat lze např. zjistit autora příslušných digitálních dat, datum nahrání díla apod.

¹⁹⁰ Pokyny, část V, oddíl 2.

¹⁹¹ Tamtéž.

Výše popsaný mechanismus předběžného označování děl, jejichž neoprávněná dostupnost může autorovi způsobit závažnou újmu, je však dle názoru Sliwky nelogický.¹⁹² Domnívá se tak zejména z důvodu, že v případě, kdy autor nesouhlasí s užitím svých děl, je nesmyslné tímto způsobem označovat díla, která mu mohou způsobit závažnou újmu. Stejně tak není tento postup možný ani ze strany kolektivních správců, kteří mají povinnost zacházet rovným způsobem ke všem nositelům práv a i k jednotlivým dílům. Kolektivní správce by tímto způsobem mohl postupovat, pouze pokud by označil buď všechna díla, nebo žádná.¹⁹³

7.1.3.3 Odstraňování nahlášeného obsahu a následné zamezení jeho opětovného nahrání

Ve vztahu k vyloučení odpovědnosti PSSOO dle čl. 17 odst. 4 písm. c) DSM směrnice platí, že PSSOO má povinnost „*ihned poté, co od nositelů práv obdržel dostatečně odůvodněné oznámení, znemožnit přístup k oznámeným dílům nebo jiným předmětům ochrany nebo je odstranit ze svých internetových stránek a vynaložit veškeré úsilí k zamezení jejich budoucímu nahrání v souladu s písmenem b).*“

Komise v Pokynech předkládá tři typové situace, kdy mohou být v praxi vyžadována výše uvedená opatření dle čl. 17 odst. 4 písm. c) DSM směrnice, pokud se stal nepovolený obsah dostupným:

1. nositelé práv poskytli relevantní a nezbytné informace až *ex post* po zveřejnění obsahu, tj. neposkytli informace předem;
2. PSSOO vynaložili veškeré úsilí k zamezení dostupnosti dotčeného obsahu dle čl. 17 odst. 4 písm. b) DSM směrnice, obsah se však se stane dostupným z objektivních důvodů (např. obsah nelze detekovat z důvodu zákonných omezení vztahujících se k používaným technologiím);
3. PSSOO ve specifických případech jednají až po obdržení oznámení od nositele práv dle odst. 66 recitálu DSM směrnice.¹⁹⁴

Jak již bylo uvedeno výše, PSSOO jsou povinni vynaložit nejlepší úsilí k zamezení budoucího nahrání oznámených děl. Obdobně jako dle čl. 17 odst. 4 písm. b) DSM směrnice

---

¹⁹² SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2021, 12(24), 100-101 [cit. 2023-07-28]. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/15560>.

¹⁹³ Tamtéž.

¹⁹⁴ Pokyny, část 3.

(viz kapitola 7.1.3.2 této diplomové práce), jsou nositelé práv povinni poskytnout relevantní informace, na základě nichž PSSOO uskuteční příslušná opatření.

V souvislosti s poskytováním relevantních informací Komise důrazně upozorňuje na důležitost rozlišování povahy informací poskytovaných dle čl. 17 odst. 4 písm. b), tj. informace, které jsou poskytovány za účelem zamezení budoucího nahrání oznámených děl, a dle písm. c) DSM směrnice, tj. informace, které jsou poskytovány v odůvodnění oznámení za účelem odstranění obsahu.¹⁹⁵ Ve vztahu k informacím poskytnutým za účelem odstranění obsahu dle písm. c) doporučuje Komise členským státům řídit se Doporučením Evropské komise o opatřeních pro efektivní boj proti nezákonnému obsahu online, konkrétně body 6 až 8 ze seznamu doporučení.¹⁹⁶ Informace takovéto povahy by ale neměly být vyžadovány dle čl. 17 odst. 4 písm. b) DSM směrnice.¹⁹⁷

Komise konstatuje, že informace, potřebné k zamezení budoucího nahrání oznámených děl dle čl. 17 odst. 4 písm. c) *in fine* (který odkazuje na čl. 17 odst. 4 písm. b), musí být tím pádem stejného druhu jako informace poskytnuté dle písm. b).¹⁹⁸ Komise jako příklad uvádí, že v situaci, kdy „*poskytovatel služeb používá k zamezení budoucího nahrávání oznámených děl technologie snímání otisků, nestačilo by obdržet pouze informace poskytnuté v oznámení. V tomto případě, aby se poskytovatelům služeb umožnilo zamezit budoucím nahráním oznámených děl, museli by nositelé práv poskytnout poskytovatelům služeb otisky nebo soubory obsahu.*“¹⁹⁹

V souvislosti s výše uvedeným Komise dodává, že poskytnuté relevantní informace musí být především přesné. Co se týče vymezení, které informace lze za relevantní a nezbytné považovat, je zapotřebí vzít v úvahu povahu dotčeného díla a okolnosti, které se díla týkají. Nositelé práv by se měli současně odvíjet od technologických řešení, která PSSOO pro

---

¹⁹⁵ Resp. písm. c), který odkazuje na písm. b).

¹⁹⁶ Evropská komise konkrétně uvádí: „*Oznámení by měla být dostatečně přesná a řádně odůvodněná, tak aby poskytovatelé služeb [mohli] informovaně a s náležitou péčí rozhodnout o obsahu, k němuž se oznámení vztahuje, zejména pokud jde o to, zda je obsah nutné považovat za nezákonný. Oznámení by zejména měla obsahovat [vysvětlení] důvodů, které vedou oznamovatele k názoru, že se jedná o nezákonný obsah, a [jasný popis] umístění tohoto obsahu.*“

¹⁹⁷ RADA EVROPSKÉ UNIE. Doporučení Komise o opatřeních pro efektivní boj proti nezákonnému obsahu online: C(2018) 1177 final [online]. 2018 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6717-2018-INIT/cs/pdf>.

¹⁹⁸ Pokyny, část. 3.

¹⁹⁹ Tamtéž.

rozpoznávání obsahu používají.²⁰⁰ PSSOO však na druhou stranu musí vzít v potaz povahu informací, které jsou nositelé práv ve skutečnosti schopni poskytnout.

7.1.4 Zvláštní odpovědnost některých PSSOO dle čl. 17 odst. 6 DSM směrnice

Článek 17 odst. 6 DSM směrnice obsahuje výjimky pro určité skupiny PSSOO týkající se vzniku odpovědnosti za neoprávněná sdělování či zpřístupnění děl veřejnosti dle čl. 17 odst. 4 DSM směrnice. Jedná se konkrétně o takové PSSOO, kteří působí v Evropské unii po dobu kratší tří let a jejichž roční obrat činí méně než 10 milionů EUR. U takovýchto skupin PSSOO stačí pro vyvinění se z odpovědnosti dle čl. 17 odst. 4 DSM směrnice (viz kapitola 7.1.3 této práce) pouze prokázat, že bylo vynaloženo veškeré úsilí k získání příslušného svolení a že současně ihned poté, co obdržely oznámení o nelegálně nahraném obsahu, znemožnily přístup k těmto dílům nebo je odstranily z internetových stránek PSSOO. V případě, že se jedná o PSSOO, jehož průměrný měsíční počet jedinečných návštěvníků vypočtený na základě přecházejícího kalendářního roku překročil 5 milionů, musí současně s výše uvedeným prokázat, že vynaložil veškeré úsilí k zamezení dalšímu nahrávání oznámených děl, o nichž poskytl nositelé práv relevantní a nezbytné informace.²⁰¹

K výše popsanému zvláštnímu režimu odpovědnosti určitých PSSOO neuvádí Evropská komise žádná konkretizující doporučení. Odkazuje pouze na odst. 66 recitálu DSM směrnice, dle něhož je zapotřebí v případě výpočtu průměrného měsíčního počtu návštěvníků PSSOO zohlednit všechny návštěvníky ze všech členských států Evropské unie. Jak již bylo upozorněno v kapitole 4.3.2 této diplomové práce, DSM směrnice však blíže neurčuje, o jaké návštěvníky se má konkrétně jednat. Problematickým aspektem pro výpočet totiž může být, že se někteří uživatelé mohou připojovat skrze VPN připojení. Na tento problém upozorňuje též i Sliwka.²⁰² Uvádí, že je možné polemizovat, zda úmyslem Evropské komise bylo vymezení návštěvníků na faktické návštěvníky z členských států (tj. zahrnující i občany třetích zemí) nebo návštěvníky jakožto státní příslušníky členského státu, mezi něž by bylo zapotřebí počítat i návštěvníky připojené přes VPN ze zahraničních IP adres. Sliwka se s ohledem na odst. 66 recitálu DSM

---

²⁰⁰ Evropská komise uvádí jako příklad situaci, kdy PSSOO užívá technologie snímání otisků, tj. po nositeli práv by tím pádem mohlo být požadováno, aby poskytl otisk dotčeného díla.

²⁰¹ Čl. 17 odst. 6 DSM směrnice.

²⁰² SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2021, 12(24), 108 [cit. 2023-10-12]. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/15560>.

směrnice domnívá, že úmyslem Evropské komise bylo zřejmě vymezení návštěvníků z IP adres členských států EU.²⁰³ I přesto však bude v praxi nejspíše značně problematické jednoznačně určit počet jedinečných návštěvníků dané platformy.

7.1.5 Oprávněné způsoby užití děl a omezování dostupnosti děl

Článek 17 odst. 7 DSM směrnice výslovně ukládá členským státům povinnost provést ve vnitrostátních předpisech výjimky ve vztahu k nahrávání a zpřístupňování obsahu vytvořeného uživateli služeb pro sdílení obsahu online, a to pokud se jedná o užití pro účely citace, kritiky, recenze, karikatury, parodie nebo pastiše.²⁰⁴ Při užití obsahu pro zmíněné účely nedochází k porušování autorského práva a jedná se tedy o oprávněné způsoby užití.

Stanovení oprávněných způsobů užití autorskoprávně chráněných děl bylo před přijetím DSM směrnice provedeno již v Informační směrnici, a to konkrétně v čl. 5 odst. 3. Tyto výjimky pro oprávněné užití děl dle Informační směrnice však nebyly členské státy povinny provést ve svých vnitrostátních předpisech, jednalo se pouze o možnost.

Co se týče vymezení pojmu „citace“ a „parodie“, Evropská komise se v Pokynech nesnaží o přesné vymezení těchto pojmů a odkazuje pouze na rozhodnutí SDEU ve věci C-476/17, Pelham a rozhodnutí C-201/13 ve věci Deckmyn, dle nichž má být „význam zmíněného výrazu a dosah tohoto výrazu určeny v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je použit, a cílům, které sleduje právní úprava, jejíž je součástí.“²⁰⁵

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.3.2 této diplomové práce, v čl. 17 odst. 7 DSM směrnice je výslovně konstatováno, že: „*jakákoliv spolupráce mezi PSSOO a nositeli práv nesmí vést k omezování dostupnosti děl nebo jiných předmětů ochrany nahraných uživateli, které neporušují autorské právo a práva s ním související, včetně případů, kdy se na tato díla nebo jiné předměty ochrany vztahuje výjimka nebo omezení*“. Evropská komise v návaznosti na povinnosti dle čl. 17 odst. 4 DSM směrnice doporučuje, aby PSSOO v případě, kdy uskutečňuje automatizované blokování a tím i následné zamezení nahrání pomocí zvláštních

---

²⁰³ Odst. 66 recitálu DSM směrnice zmiňuje „jednotlivé návštěvníky v Unii“.

²⁰⁴ Termín *pastiš* představuje napodobeninu jiného uměleckého díla.

²⁰⁵ Rozsudek Soudního Dvora ze dne 29. července 2019 ve věci C-476/17. *Inforcuria: Judikatura* [online]. 2019 [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216552&pageIndex=0&doclang=cs&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3069258>.

technologií, omezil toto blokování pouze na obsah, z něhož je porušení autorského práva *zjevné*. V případě, kdy dojde k nahrání obsahu, který autorské právo *zjevně* neporušuje, mělo by být nahrání takového obsahu na online platformu umožněno, a v případě zaslání oznámení o porušení autorských práv následně přezkoumáno člověkem.²⁰⁶

Co se týče podmínky *zjevnosti* porušení autorského práva, dle Komise mohou PSSOO v rámci zjišťování vycházet např. z míry pozměnění díla, délky, velikosti nahraného obsahu či podílu shodujícího se obsahu vzhledem k celému nahranému souboru. Pokud dojde ke zjištění přesné shody významné části nebo celých děl, např. při otočení díla o 180° nebo přidání vnějšího rámečku, jednalo by se o případy, kdy by PSSOO mohl přistoupit k oprávněnému blokování nelegálně nahraného obsahu z důvodu naplnění podmínky *zjevnosti*.

Ovšem za předpokladu, kdy by došlo k nahrání obsahu, jehož součástí jsou pouze krátké úryvky autorskoprávně chráněného díla představující pouze malou část z celého nahraného díla, o *zjevné* porušení by se nejednalo. Dle doporučení Evropské komise však nelze při posuzování oprávněnosti vycházet jen ze samotné délky užitého díla, ale z celkového kontextu užití (tj. zda lze na příslušný případ aplikovat některou z výjimek zakládajících oprávněné užití díla).

Výše popsaný mechanismus dle Evropské komise dostatečně splňuje požadavky dle čl. 17 odst. 7 DSM směrnice, a předchází v praxi nepřiměřeným zásahům do práv uživatelů a blokování legálně nahraného obsahu. Tento mechanismus současně splňuje požadavky vyslovené SDEU v rozhodnutích spis. zn. C-516/17 ve věci Spiegel Online GmbH²⁰⁷, C-314/12 ve věci UPC Telekabel Wien²⁰⁸ a C-149/17 ve věci Bastei Lübbe²⁰⁹, dle nichž je povinností

---

²⁰⁶ Pokyny, část VI, oddíl (II).

²⁰⁷ Rozsudek Soudního Dvora ze dne 29. července 2019 ve věci C-516/17. *InfoCuria: Judikatura*. [online]. 2019 [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216543&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3489161>.

²⁰⁸ Rozsudek Soudního Dvora ze dne 27. března 2014 ve věci C-314/12. *InfoCuria: Judikatura*. [online]. 2014 [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=149924&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3491739>.

²⁰⁹ Rozsudek Soudního Dvora ze dne 18. října 2018 ve věci C-149/17. *InfoCuria: Judikatura*. [online]. 2018 [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206891&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3492961>.

členských států při provádění výjimek a omezení zajistit dostatečnou rovnováhu mezi jednotlivými základními právy uživatelů a nositelů práv, které jsou chráněny unijním právem.

Komise dále doporučuje, aby PSSOO, kteří využívají automatizované prostředky rozpoznávání obsahu, uskutečňovali za účelem řádného splnění požadavku náležité péče a předejití vzniku vážné hospodářské škody rychlý přezkum obsahu *ex ante* prováděný člověkem, a to zejména v případech, kdy by se jednalo o citlivý obsah s ohledem na časové hledisko (např. finálové sportovní utkání, premiéra filmu). Pokud by PSSOO přistoupili k tomuto navrhovanému postupu, je jejich povinností současně přijmout taková opatření, aby nedocházelo k jejich zneužívání. Zároveň by v případě zavedení tohoto postupu měli PSSOO zajistit opatření pro zmínění rizik zneužití tohoto přezkumu *ex ante*.²¹⁰ Komise však ani jako příklad neuvádí, o jaká konkrétní zmírňující opatření by se mělo jednat.

7.1.6 Mechanismus stížností a náprav dle čl. 17 odst. 9 DSM směrnice

PSSOO byla dle čl. 17 odst. 9 DSM směrnice uložena povinnost zavedení účinných a rychlých mechanismů pro stížnosti a nápravu, které budou uživatelé oprávněni využít v případě vzniklého sporu ohledně odstranění nebo znemožnění přístupu k jimi nahraným dílům, pokud k tomuto znemožnění přístupu došlo ze strany PSSOO. Nositelům práv by mělo být současně umožněno domáhat se znemožnění přístupu k jejich dílům či jiným předmětům ochrany, a to na základě řádně odůvodněné žádosti.

Co se týče lhůt k vyřízení žádostí, DSM směrnice pouze stanovuje, aby byly stížnosti vyřizovány *bez zbytečného odkladu* a nedocházelo tím pádem k porušování základního práva na svobodu projevu. Evropská komise k problematice lhůt pouze dodává, že záleží na specifičnosti každého jednotlivého případu, a není proto možné stanovit jednotnou lhůtu k vyřízení žádosti. Pokud však ze strany nositelů práv nedochází k součinnosti, mělo by být PSSOO umožněno rozhodnout o oprávněnosti nahrání příslušného obsahu i bez tohoto vyjádření. Zmíněné posuzování by každopádně mělo být prováděno člověkem a nikoli automatizovanými prostředky.²¹¹ Pro urychlení a zefektivnění procesu zjednávání nápravy doporučuje Komise zavedení snadno použitelného a bezplatného mechanismu např. prostřednictvím online formulářů.

Pro případ následných sporů ohledně zablokovaného obsahu by mělo být v souladu s čl. 17 odst. 9 DSM směrnice možné domáhat se práv mimosoudně. K tomuto Evropská komise

---

²¹⁰ Pokyny, část VI, oddíl (ii).

²¹¹ Pokyny, část VI, oddíl (iii).

dodává, že členské státy mohou využít některé ze svých stávajících mimosoudních mechanismů, nicméně je zapotřebí, aby příslušné subjekty disponovaly dostatečnými znalostmi autorskoprávní problematiky.

7.1.7 Povinnost transparentnosti

PSSOO bylo prostřednictvím čl. 17 odst. 8 DSM směrnice uloženo, aby na žádost nositelů práv poskytovali přiměřené informace o fungování svých interních postupů, a to konkrétně ve vztahu k povinnostem stanoveným v čl. 17 odst. 4 DSM směrnice, licenčním smlouvám nebo v souvislosti s informacemi o užití obsahu, k němuž získal PSSOO svolení licenční smlouvou. Evropská komise k této povinnosti v Pokynech doplňuje, že poskytnuté informace musí být dostatečně transparentní a konkrétní, které však nebudou nijak nasvědčovat tomu, že dochází k dohledu ve smyslu čl. 17 odst. 8 věty první DSM směrnice. Takovéto informace mohou zahrnovat např. údaje o třetích stranách poskytujících příslušné nástroje pro zajištění nedostupnosti obsahu, míru účinnosti těchto nástrojů, popis využívaných druhů technologií apod. PSSOO však nejsou povinni poskytovat informace představující obchodní tajemství.²¹²

V případě, kdy byly mezi PSSOO a nositeli práv uzavřeny licenční smlouvy, je PSSOO rovněž povinen na žádost nositele práv poskytnout informace o užití dotčeného obsahu, které by měly zahrnovat např. údaje o využívání děl a o obdržných příjmech. PSSOO by však dle Evropské komise neměli být povinni poskytovat podrobné informace o každém konkrétním díle a mělo by být zároveň umožněno ujednat individuální postup podávání informací (např. v rámci licenční smlouvy).²¹³ Komise v této souvislosti nad rámec DSM směrnice doplňuje, že členské státy mohou v souladu s odvětvovými standardy využít mechanismy podávání zpráv, které jsou obsaženy např. v čl. 17 směrnice 2014/26/EU, o kolektivní správě autorského práva.²¹⁴

---

²¹² Pokyny, část VII.

²¹³ Tamtéž.

²¹⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu.

8 Implementace DSM směrnice v České republice

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, v rámci přijatého znění DSM směrnice byla členským státům stanovena lhůta k transpozici do června roku 2021. Ovšem z důvodu v té době probíhající pandemie onemocnění Covid-19 došlo ke značnému zdržení legislativního procesu, na který měl v roce 2021 vliv i konec 8. volebního období Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Negativní vliv mělo i opožděné vydání Pokynů Evropské komise k aplikaci čl. 17 DSM směrnice, které byly publikovány až dne 4. 6. 2021 (tj. tři dny před transpoziční lhůtou).

8.1 Přijímání novely autorského zákona

K samotnému předložení vládního návrhu novely AutZ transponující DSM směrnici došlo až dne 4. 11. 2021, tj. téměř pět měsíců od stanovené transpoziční lhůty. Návrh zákona byl následně poslancům rozeslán jako tisk č. 31/0 dne 11. 11. 2021 a byl následně přikázán k projednání Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu jakožto garančnímu výboru.²¹⁵

K původnímu vládnímu návrhu zákona, kterým se mění AutZ, byla podána řada pozměňovacích návrhů. Ty se zejména týkaly vymezení povinností PSSSO a užíváním tiskových publikací poskytovateli služeb informační společnosti. Implementace DSM směrnice byla provedena zákonem č. 429/2022, Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále též „**Novela**“), který byl vyhlášen ve sbírce zákonů dne 21. 12. 2022 a nabyl účinnosti dne 5. 1. 2023.²¹⁶

8.2 Konkrétní změny autorského zákona

Cílem této kapitoly je porovnání, jakým způsobem došlo k převzetí právní úpravy DSM směrnice do AutZ a do jaké míry se Česká republika inspirovala doporučeními Komise, které byly zveřejněny v Pokynech k aplikaci čl. 17 DSM směrnice v praxi. Některé právní instituty,

---

²¹⁵ Sněmovní tisk 31/0: Novela z. - autorský zákon – EU. *Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

²¹⁶ Novelou došlo ke změně zákona č. 455/1991 Sb, živnostenský zákon, zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech a zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.

keré DSM směrnice zavádí, byly již v českém právním řádu před přijetím DSM směrnice zakotveny, konkrétně např. režim rozšíření působnosti kolektivní správy či některé výjimky z užití autorských děl. V těchto případech došlo tudíž pouze k drobnějším změnám stávající úpravy, aby bylo znění v souladu s DSM směrnicí.

8.2.1 Výjimky z užití autorských děl

Novelou došlo k zakotvení nových zákonných licencí představující výjimky z užívání autorských děl, a to konkrétně licence pro digitální výuku (§ 31a AutZ), licence pro užití díla nedostupného na trhu (§ 37b a násl. AutZ), licence pro pastiš (§ 38g AutZ) a licence k rozmnožování díla pro účely automatizované analýzy textů nebo dat k vědeckému výzkumu (§ 39c a § 39d AutZ). Dřívější právní úprava obsahovala některé výjimky zmíněné v DSM směrnicí, např. archivační výjimku či výjimky vztahující se k užití díla pro účely karikatury či parodie.²¹⁷

License pro digitální výuku doplňuje již přijatou „výukovou licenci“ dle § 31 odst. 1 písm. c) AutZ, tuto licenci jsou oprávněny využít školská či vzdělávací zařízení splňující podmínky poskytování vzdělání dle zvláštních zákonů, přičemž k užívání může docházet jak v prostorách školy nebo zařízení, na jiném místě nebo v zabezpečeném elektronickém prostředí přístupným pouze žákům či vyučujícím.²¹⁸ Česká republika přitom využila možnosti stanovené v čl. 5 odst. 2 DSM směrnice a zakotvila, že licence pro digitální výuku se neuplatní v případě užití díla určeného primárně pro vzdělávací účely a užití notového záznamu díla hudebního či hudebně dramatického.²¹⁹ Pro účely užití těchto děl bude proto zapotřebí uzavření licenční smlouvy.

Zákonná licence pro provádění automatické analýzy textů a dat se do AutZ promítla v ust. § 39d, v němž je výjimka vztažena pouze na účely provádění vědeckého výzkumu, a v § 39c stanovující výjimku obecnou. Česká právní práva po vzoru DSM směrnice nijak blíže nerozvádí ani nekonkretizuje neurčité pojmy *uchování po dobu nezbytnou*, ani se neřídila doporučením uvedeným v recitálu DSM směrnice ohledně stanovení zvláštních podmínek pro

---

²¹⁷ § 37 a § 38g AutZ.

²¹⁸ Např. dle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání; zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, atd.

²¹⁹ K vymezení díla, které není primárně určeno pro vzdělávací účely, uvádí § 31a odst. 3 AutZ následující: „*Dílem primárně určeným pro vzdělávací účely se rozumí dílo, kterému byla udělena schvalovací doložka podle školského zákona, a jiné takové učebnice nebo učební texty.*“

archivaci kopií vytěžovaného obsahu pro účely vědeckého výzkumu či doporučením ohledně stanovení subjektů příslušných pro provádění kontroly takového uchování. Jak již bylo uvedeno v kapitole 4.1.1 této diplomové práce, nevymezení doby přípustné pro uchování rozmnoženin zhotovených při automatické analýze textů a dat povede nejspíše k právní nejistotě, jakým způsobem toto ustanovení v praxi vykládat. Stejně tak lze považovat za nedostatek opomenutí ve stanovení autorskoprávního režim užití obsahu, který vzniká jako výsledek procesu vytěžování textu a dat.

Co se týče licence pro užití díla nedostupného na trhu, novelizované znění § 37b AutZ defacto přímo kopíruje znění čl. 8 DSM směrnice. Rozborem této výjimky si blíže zabývá kapitola 8.2.2 této diplomové práce.

8.2.2 Užití děl a jiných předmětů ochrany nedostupných na trhu institucemi kulturního dědictví

Implementace čl. 8 až 11 DSM směrnice do AutZ byla provedena opět prakticky doslovným převzetím DSM směrnice. Institut rozšířené kolektivní správy byl v českém právním prostředí již před přijetím Novely zaveden.²²⁰ Novelou došlo v § 97e písm. m) k rozšíření působnosti i na rozmnoženiny díla a rozšiřování nebo sdělování rozmnoženiny díla nedostupného na trhu, nacházejícího se ve sbírkách instituce kulturního dědictví. Současně byl v souladu s DSM směrnicí zakotven požadavek na zveřejňování informací vztahujících se k hromadným smlouvám na Portálu děl nedostupných na trhu, který zřizuje a spravuje Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO). Tyto informace musí být rovněž zveřejňovány i internetových stránkách příslušné instituce kulturního dědictví.²²¹

Novelou došlo též k zakotvení výjimky týkající se užití díla nedostupného na trhu, opět byla prakticky doslovně převzata formulace obsažená v DSM směrnicí.²²² Součástí přijaté právní úpravy bylo rovněž stanovení přeshraničního účinku této zákonné licence, na základě níž mohou instituce kulturního dědictví příslušné předměty ochrany zpřístupňovat na území celé EU a Evropského hospodářského prostoru.²²³ Česká republika nicméně nevyužila možnosti

---

²²⁰ § 97c AutZ.

²²¹ Zveřejňování informací pod záštitou EUIPO má na starosti Středisko pro sledování porušování práv duševního vlastnictví. Provoz unijní databáze byl spuštěn v souladu s DSM směrnicí dne 7. 6. 2021. Portál je přístupný zde: <https://euiipo.europa.eu/out-of-commerce/#/>.

²²² § 37b AutZ.

²²³ § 37b odst. 2 AutZ.

stanovit zvláštní požadavky pro určování (např. časové ohraničení), zda lze na díla nebo jiné předměty ochrany poskytnout kolektivní licenci či uplatnit výjimku popsanou výše.²²⁴

8.2.3 Práva vydavatelů tiskových publikací

Novela dále zavedla nový režim ochrany vztahující se k tiskovým publikacím dle čl. 15 DSM směrnice, který byl do AutZ zakotven v Dílu 7 Hlavy II (práva související s právem autorským). Co se týče definičního vymezení *tiskových publikací*, nebyla definice uvedená v AutZ nad rámec DSM směrnice nijak zásadně přeformulována.²²⁵ Novela taktéž v souladu s DSM směrnicí vymezuje právo užití tiskové publikace jakožto právo na: „*a) rozmnožování tiskové publikace pro účely jejího užití online, b) zpřístupňování tiskové publikace veřejnosti způsobem podle § 18 odst. 2*“.²²⁶

Co se týče stanovení výjimek z ochrany v případě vložení hypertextových odkazů, užití jednotlivých slov či velmi krátkých úryvků, opět došlo k doslovnému převzetí formulace DSM směrnice do AutZ. K původnímu návrhu novely AutZ byl podán pozměňovací návrh, který pro zajištění vyšší úrovně právní jistoty navrhoval stanovit vyvratitelnou domněnku, dle níž měl být stanoven rozsah velmi krátkého úryvku na 240 znaků. Do finálního znění Novely ovšem tento návrh zahrnut nebyl.²²⁷

Původní návrh novely AutZ rovněž počítal i s doplněním práv vydavatelů tiskových publikací do práv spravovaných v režimu rozšířené kolektivní správy, který měl být zakotven v režimu *opt-out*. Do Novely se však toto ustanovení nedostalo především z důvodu jeho neodůvodněnosti z hlediska velkého počtu potenciálních uživatelů a neshody mezi potenciálně zastupovanými nositeli práv, kteří o rozšířenou kolektivní správu zájem nevyjádřili.²²⁸ Nositelům práv je nicméně ponechána možnost dobrovolného zastoupení kolektivním správcem.

S ohledem na skutečnost, že původní návrh novely AutZ defacto kopíroval znění čl. 15 DSM směrnice, byl poslancem p. Lacinou podán rozsáhlý pozměňovací návrh, který režim práv vydavatelů tiskových publikací upřesnil ve snaze vyhnout se negativním důsledkům vzniklým

---

²²⁴ Čl. 8 odst. 5 DSM směrnice.

²²⁵ § 87b odst. 1 a odst. 2 AutZ.

²²⁶ § 87b odst. 4 AutZ.

²²⁷ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Kláry Kocmanové č. 727 zveřejněný dne 19. 4. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

²²⁸ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Kláry Kocmanové č. 728 zveřejněný dne 19. 4. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

ve Francii, kde internetový vyhledávač s dominantní pozicí na trhu zkrátil vyhledávané výsledky pouze na velmi krátké úryvky, které je možné užít i bez licenčního ujednání.²²⁹ V důsledku toho nebyli vydavatelé tiskových publikací patřičně kompenzováni za užití jejich obsahu a zároveň došlo k výraznému poklesu viditelnosti jejich obsahu online. Poslanec Lacina proto navrhnul po vzoru Itálie zavést mechanismy, které by dle jeho názoru měly zajistit vydavatelům spravedlivější a nediskriminační podmínky vůči poskytovatelům služeb informační společnosti (dále též „PSIS“). Pozměňovací návrh se do finálního znění Novely promítnul v § 87b odst. 10 až 16.

Za poskytnutí oprávnění k užití tiskové publikace je PSIS povinen poskytnout vydavateli přiměřenou odměnu.²³⁰ Co se týče sjednávání odměny této odměny, mělo by se přihlídnout k individuálním okolnostem případu, jako je rozsah užití, územní rozsah či ekonomický přínos PSIS, který mu z užití publikace plyne.²³¹ Nad rámec DSM směrnice bylo v Novele zakotveno, že za předpokladu, kdy se PSIS a vydavatel tiskové publikace na výši odměny nedohodnou ve lhůtě 60 dní od zahájení jednání, může se kterákoliv strana obrátit na Ministerstvo kultury s žádostí o stanovení výše odměny, kterou musí vyhodnotit do 60 dní v souladu s podmínkami dle § 87b odst. 12 AutZ.

Do finálního znění Novely bylo rovněž nad rámec DSM směrnice promítnuto vymezení zákazů jednání PSIS, kterými by obcházel právo vydavatele k jeho tiskové publikaci. Konkrétně se jedná o: *i)* odmítnutí jednání v dobré víře o udělení licence k užití tiskové publikace; *ii)* diskriminační jednání způsobující omezení či upravení služby informační společnosti dominantního poskytovatele bez spravedlivého důvodu, kterým vyloučí nutnost získání licence; *iii)* zneužití dominantního tržního postavení za účelem užití tiskové publikace za nepřiměřeně nevýhodných podmínek pro vydavatele.²³² Za porušení těchto povinností byla rovněž nad rámec DSM směrnice přijata sankční opatření, dle nichž je možné uložit PSIS peněžitou pokutu až do výše 500 000 Kč nebo do výše 1 % celkového ročního obrátu osoby, která se přestupku dopustila, celosvětově za předchozí finanční rok, podle toho, která hodnota

---

²²⁹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslance Jana Laciny č. 1274 zveřejněný dne 26. 9. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

²³⁰ § 87b odst. 9 AutZ.

²³¹ § 87b odst. 10 AutZ.

²³² § 87b odst. 14 AutZ.

je vyšší.²³³ Stejně tak je možné tuto sankci uložit kterékoli straně za porušení informační povinnosti v rámci řízení u Ministerstva kultury o stanovení výše odměny.

Ačkoli byla zmíněná ustanovení chránící zájmy vydavatelů tiskových publikací přijata se záměrem nastolit spravedlivější rovnováhu práv, na Novelu okamžitě v prosinci roku 2022 zareagovala společnost Google svým prohlášením, v němž oznámila změnu v poskytovaných službách v České republice.²³⁴ S ohledem na přijetí Novelu s ustanoveními nad rámec DSM směrnice přistoupila k omezení zobrazování náhledů výsledků vyhledávání, které mohou být potenciálně chráněny Novelou, a zobrazovány jsou nyní pouze titulky a odkazy. Rovněž došlo k ukončení licenčního programu Výběr Zpráv Google (Google News Showcase). Google tyto kroky odůvodnil zásadními finančními a provozními riziky, která údajně nejsou pro společnost dlouhodobě udržitelná z hlediska velkého množství potenciálně chráněného obsahu.²³⁵

8.2.4 Odpovědnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online

Právní úprava týkající se PSSOO byla do AutZ transponována do Dílu 6 Hlavy I. Co se týče formulace samotné definice subjektu PSSOO, český zákonodárce zvolil postup téměř doslovného převzetí definice z DSM směrnice, aniž by se snažil v souladu s Pokyny o její jasnější vymezení.²³⁶ Česká republika nicméně nerespektovala doporučení Komise obsažené v Pokynech, aby v definici nebyl užit neurčitý právní pojem *velký počet děl*. V § 46 odst. 2 AutZ je následně uveden negativní výčet poskytovatelů, kteří se za PSSOO nepovažují. Český zákonodárce se opět neřídil doporučením Komise ohledně výslovného stanovení, že tento negativní výčet představuje pouze seznam demonstrativní.

V rámci definičních ustanovení AutZ došlo současně k modifikaci definice *sdělování veřejnosti*, která je nově v doplněna tak, že za sdělování veřejnosti je rovněž považováno: „*zpřístupňování díla veřejnosti poskytovatele služby pro sdílení obsahu online podle § 46 odst. 1, bylo-li dílo nahráno uživatelem takové služby.*“²³⁷ Právní úprava účinná před přijetím DSM směrnice vztahovala sdělování veřejnosti na takový subjekt, který sám chráněné dílo zpřístupňuje.

---

²³³ § 105b odst. 2 AutZ.

²³⁴ GOOGLE. Změny v našich službách v České republice v návaznosti na místní implementaci evropské směrnice o autorském právu. *GOOGLE OFFICIAL BLOG CZECH REPUBLIC* [online]. 2022 [cit. 2023-11-27]. Dostupné z: <https://czechrepublic.googleblog.com/2022/09/konstruktivni-cesta-ke-spolupraci-s.html>.

²³⁵ Tamtéž.

²³⁶ § 46 odst. 1 AutZ.

²³⁷ § 18 odst. 2 AutZ.

Co se týče podmínek, kdy PSSOO nejsou odpovědní za neoprávněné sdělování děl veřejnosti, byla rovněž formulace podmínek téměř doslovně převzata z DSM směrnice. Rozdíl ovšem představuje nahrazení sousloví *veškeré úsilí*, jak je uváděno v čl. 17 odst. 4 DSM směrnice, souslovím *nejlepším úsilím*.²³⁸ Tento odlišný překlad důvodová zpráva Novely podrobněji neodůvodňuje, pouze uvádí, že tak vyplynulo z konzultací s dotčenými subjekty a mezirezortního připomínkového řízení. Ačkoli byl k návrhu novely AutZ podán pozměňovací návrh, který konkretizoval podmínky splnění nejlepšího úsilí PSSOO k získání oprávnění ke sdělování děl veřejnosti, nebyl do finálního znění Novely zahrnut.²³⁹

Nad rámec DSM směrnice došlo v AutZ ke konkretizování podmínek, za nichž mohou být užity nástroje pro automatické rozpoznávání obsahu. Může tomu tak být pouze v případech, kdy PSSOO „*vyhodnotí nahrávaný obsah jako totožný či rovnocenný dílu identifikovanému autorem podle odstavce 1 písm. b) nebo c). Totožným obsahem se rozumí shodný obsah bez dodatečných prvků nebo přidané hodnoty. Rovnocenným obsahem se rozumí obsah, který se od díla identifikovaného autorem odlišuje jen takovými úpravami, které lze považovat za nepodstatné bez nutnosti poskytnutí dalších údajů autorem a bez samostatného posouzení oprávněnosti užití díla s úpravami podle tohoto zákona.*“²⁴⁰ Dá se říci, že stanovení takovéto specifikace v české právní úpravě bylo pozitivním krokem pro předejití případným spekulacím ohledně užití automatizovaných prostředků pro zjišťování obsahu, kterým by mohlo docházet k zásahům do práv uživatelů.

Do znění AutZ byla rovněž Novelou promítnuta informační povinnost PSSOO, přičemž byla tato povinnost rozšířena i na informování prostřednictvím obchodních podmínek PSSOO o možnostech užití díla uživatelů dle AutZ.²⁴¹

Pozitivním rozdílem oproti znění DSM směrnice je mj. výslovné stanovení bezplatného podání stížností uživatelů platformou PSSOO v případě sporů týkajících se znemožnění přístupu k uživatelem nahranému dílu nebo jeho odstranění.²⁴² Takovýto spor je možné řešit s využitím tzv. prostředníka vedeného v registru Ministerstva kultury.²⁴³ Nad rámec DSM směrnice došlo rovněž ke stanovení sankčního mechanismu pro takové PSSOO, kteří opakovaně a neoprávněně

---

²³⁸ § 47 odst. 1 AutZ.

²³⁹ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Kláry Kocmanové č. 724 zveřejněný dne 19. 4. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

²⁴⁰ § 47 odst. 3 AutZ.

²⁴¹ § 50 AutZ.

²⁴² § 51 odst. 3 AutZ.

²⁴³ Podmínky pro výkon funkce prostředníka upravuje § 54 a násl. AutZ.

zamezují nahrávání děl, znemožňují k nim přístup nebo je neoprávněně odstranili (tj. dochází k tzv. *overblockingu*). V tomto případě je právnická osoba, příslušná hájit zájmy uživatelů a soutěžitelů, oprávněna domáhat se vůči poskytovateli zákazu poskytování služeb.²⁴⁴ Ačkoli bylo záměrem českého zákonodárce zavést určité mantinely pro PSSOO, aby nedocházelo k nedůvodným zásahům do legálně nahraného obsahu a tím i zásahům do svobody projevu uživatelů, je tento sankční mechanismus možné považovat za kontraproduktivní vůči záměru chránit svobodu projevu. V případě zablokování celé platformy totiž v důsledku dojde k nedostupnosti veškerého obsahu, který byl na příslušnou platformu nahrán (tj. i obsahu nahraného oprávněně), čímž bude negativně ovlivněna svoboda projevu ostatních uživatelů platformy.²⁴⁵

S ohledem na výše uvedené (a navzdory rizikům souvisejícím s režimem § 51a AutZ) lze konstatovat, že v rámci české právní úpravy došlo k zakotvení zvýhodňujících a upřesňujících ustanovení nad rámec DSM směrnice, a to zejména ve prospěch uživatelů. Co se týče transpozice ostatních ustanovení čl. 17 DSM směrnice do AutZ, český zákonodárce téměř doslovně zbylá ustanovení převzal. Česká republika přitom do znění AutZ nezahrnula příslušná doporučení uvedená v Pokynech, které mohla do AutZ zakotvit i navzdory pozdnímu vydání Pokynů, jelikož k přijetí Novely došlo několik měsíců po jejich vydání.²⁴⁶ Bohužel se stejně jako v případě DSM směrnice v AutZ místy objevují velice obecná ustanovení, která mohou způsobovat aplikační problémy zmíněné již v kapitole 4.3.2 této diplomové práce.

8.2.5 Odměňování autorů a výkonných umělců

Ustanovení DSM směrnice týkající se odměňování autorů a výkonných umělců se do českého právního řádu promítla především do zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též „OZ“), konkrétně do oddílu 5 hlavy II. Některé instituty, které přinesla DSM směrnice, byly v rámci českého právního řádu již zakotveny. Musely však být upraveny takovým způsobem, aby odpovídaly textaci DSM směrnice.

V prvé řadě došlo k promítnutí deklaratorního ustanovení čl. 19 DSM směrnice ohledně nároku autorů a výkonných umělců na vhodnou a přiměřenou odměnu do § 2374 odst. 1 OZ.

---

²⁴⁴ § 51a AutZ.

²⁴⁵ KELLER, Paul. Reflecting the Conclusions of the CJEU? The Evolving Czech Implementation of Article 17. *Communia* [online]. 2022 [cit. 2023-11-26]. Dostupné z: <https://communia-association.org/2022/10/21/reflecting-the-conclusions-of-the-cjeu-the-evolving-czech-implementation-of-article-17/>.

²⁴⁶ Konkrétní doporučení Komise jsou obsaženy v kapitole 7 této diplomové práce.

Institut tzv. bestsellerové doložky před přijetím DSM směrnice v českém právním řádu již existoval, novelou však došlo k modifikaci původního znění, které se dříve vztahovalo pouze na případy sjednání nepřiměřeně nízké paušální odměny.²⁴⁷ Nové znění umožňuje domáhat se dodatečné odměny i v případě, kdy byla původní odměna ujednána jakožto výnosová. Smluvním stranám nicméně zůstává možnost sjednání bezúplatné licence dle zásady autonomie vůle.²⁴⁸ Stejně jako DSM směrnice nijak AutZ neuvádí, co se konkrétně rozumí *výnosy vyplývající z užití licence*. Důvodová zpráva Novelu zmiňuje, že by do výnosů měly být zařazeny všechny významné příjmy nabyvatele licence, mezi něž lze zařadit i např. zisky z prodeje odvozených produktů (merchandisingu). Ustanovení § 2374 OZ je kogentní, autor se tudíž práv na dodatečnou odměnu nemůže vzdát. Již existujícího nároku na dodatečnou odměnu se však autor vzdát může.²⁴⁹

Co se týče nové informační povinnosti nabyvatele úplatné licence, resp. podlicence, k jejímu zakotvení došlo v § 2374a OZ. Původní právní úprava obsahovala v souvislosti s informační povinností pouze povinnost poskytování pravidelných vyúčtování odměn závislých na výnosech z užití licence.²⁵⁰ Novela informační povinnost v souladu s DSM směrnicí konkretizuje tak, aby rozsah poskytovaných informací byl přiměřený okolnostem, především k nákladům ve vztahu k výnosům plynoucím z užití díla. Novelou bylo dále upraveno právo autora nebo výkonného umělce odstoupit od smlouvy v případě nečinnosti nabyvatele licence za předpokladu, kdy není dílo užíváno *vůbec*.²⁵¹ Český zákonodárce se takto vyhnul užití neurčitého právního pojmu *nedostatečné užívání*, jak jej užívá DSM směrnice. Rovněž bylo v rámci tohoto ustanovení zakotveno právo autora či výkonného umělce změnit povahu licenční smlouvy z výhradní na nevýhradní po uplynutí *přiměřené lhůty* od doručení výzvy k užívání licence.²⁵² Toto ustanovení s sebou však bohužel přináší výkladové nejasnosti ohledně pojetí délky přiměřené lhůty, což lze považovat za podstatný nedostatek Novelu.

---

²⁴⁷ § 2374 odst. 2 OZ.

²⁴⁸ § 2366 odst. 1 OZ.

²⁴⁹ ČERMÁK, Jiří. § 2374 [Právo na dodatečnou odměnu za poskytnutí licence]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář*. 2. vydání (2. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023.

²⁵⁰ § 2366 odst. 3 OZ.

²⁵¹ § 2378 OZ.

²⁵² § 2378 odst. 3 OZ.

Ohledně možnosti zrušení licence v případě, kdy je dílo tvořeno z příspěvků několika autorů, zvolila Česká republika zvláštní mechanismus.²⁵³ Zrušení je v takovémto případě možné, pouze pokud se na tom dohodnou všichni autoři díla. Za předpokladu, kdy ke společné dohodě nedojde a existují pro zrušení důležité důvody, může na návrh nahradit prohlášení vůle nesouhlasícího autora soud.²⁵⁴ Ustanovení § 2381 odst. 1 OZ k procesu odstoupení od smlouvy nad rámec DSM směrnice uvádí povinnost nabyvatele licence vydat autorovi odměnu, kterou od autora přijal dle smlouvy, od níž autor odstoupil. Jedná se o zvláštní úpravu bezdůvodného obohacení, obecná ustanovení dle § 2991 a násl. OZ se proto použijí subsidiárně.

Právo autorů a výkonných umělců domáhat se svých práv alternativními postupy ve smyslu čl. 21 DSM směrnice bylo do českého právního řádu zakotveno v § 53 a násl. AutZ, na základě něhož mohou též využít prostředníka vedeného Ministerstvem kultury v Seznamu prostředníků.

Jeden z pozměňovacích návrhů k návrhu novely AutZ navrhoval po vzoru slovenské právní úpravy zakotvit deklaratorní výčet případů, kdy může docházet k udělení jednorázové odměny za poskytnutí licence, ačkoli je unijním zákonodárcem upřednostňováno udělení odměny výnosové.²⁵⁵ Jednalo se např. o případy, kdy časový rozsah licence pokrývá období nejvýše jednoho roku, jde o použití díla novinářské povahy nebo díla s časovým rozsahem licence nejvýše na dobu pěti let a s věcně omezeným rozsahem licence. Hlasováním Poslanecké sněmovny ovšem tento pozměňovací návrh neprošel.

S ohledem na výše uvedené lze shrnout, že do znění AutZ byla nad rámec DSM směrnice přijata určitá konkretizující ustanovení, která stejně jako v případě poskytovatelů pro sdílení obsahu online v určitých oblastech napomohou k zamezení právní nejistoty při výkladu a aplikaci příslušných ustanovení. Za pozitivní krok lze považovat zejména eliminaci ustanovení týkajícího se *nedostatečného užívání děl*.

8.2.6 Ostatní změny autorského zákona

V rámci představení novelizovaného znění AutZ je pro úplnost vhodné ve stručnosti zmínit, že v Novele jsou kromě DSM směrnice reflektována též ustanovení, která přinesla Směrnice 2019/789, zabývající se úpravou autorskoprávní pravidel v souvislosti s vysíláním a

---

²⁵³ Dle čl. 22 odst. 2 písm. b) DSM směrnice.

²⁵⁴ § 2378 odst. 2 OZ.

²⁵⁵ POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Ing. Věry Kovářové č. 1206 zveřejněný dne 12. 9. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

přenosy vysílání (dále též „**OnlineSatCab**“).²⁵⁶ OnlineSatCab byla přijata zejména z důvodu potřeby změny právní úpravy, která by reagovala na nové formy zpřístupňování obsahu vysílání, zejména prostřednictvím internetu. V AutZ tím došlo k modifikaci definice pojmu *vysílání*.²⁵⁷ Dále byl AutZ doplněn kupříkladu o novou definici *doplňkové online služby vysílatele*, pod níž spadá např. služba zpětného zhlédnutí obsahu či vysílání prostřednictvím internetu současně s vysíláním.²⁵⁸ V souvislosti s doplňkovými online službami byla stanovena fikce, dle níž užití díla, spadající pod doplňkové online služby, je prováděno na území členského státu EU nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, v němž se nachází ústředí vysílatele.²⁵⁹ V praxi tím pádem bude vysílateli, který bude chtít obsah zpřístupnit online v rámci doplňkové služby vysílatele na území EU, postačovat získání licence na území České republiky. V souvislosti s OnlineSatCab došlo rovněž k modifikaci ustanovení vztahujících se k povinné kolektivní správě a rozšířené kolektivní správě.²⁶⁰

Novela dále obsahuje i ustanovení nespádající pod režim OnlineSatCab. Jedná se např. o mediálně velmi diskutované „lex železářství“ týkající se provozování rozhlasového či televizního vysílání v provozovnách (např. v hotelech či obchodech). To se konkrétně dotklo znění § 23 AutZ, který v souladu s judikaturou SDEU stanovuje, že při kumulativním splnění příslušných podmínek nedochází ke sdělování obsahu veřejnosti. Jedná se konkrétně o situace, kdy jsou zpřístupňována díla pacientům při poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních.²⁶¹ Dále se tato výjimka vztahuje i na situace, kdy je dílo zpřístupňováno úzkému

---

²⁵⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS.

²⁵⁷ Vysíláním se ve smyslu § 21 AutZ nově rozumí i: „*dodávání programových signálů původním vysílatelem provozovateli přenosu podle § 22, přestože programové signály nejsou během takového dodání přístupné veřejnosti.*“

²⁵⁸ § 21a odst. 1 AutZ.

²⁵⁹ V případě, že smluvně nebylo ujednáno jinak (§ 21a odst. 2 AutZ). Tato fikce se v souladu s § 21a odst. 3 AutZ použije na užití díla: „*a) rozhlasovým vysílatelem, b) televizním vysílatelem ve zpravodajském pořadu a pořadu o aktuálních událostech, nebo v pořadu vyrobeném výlučně tímto vysílatelem; to neplatí pro užití díla zařazeného do vysílání sportovní události vysílané televizním vysílatelem.*“ Dále se zmíněná fikce v souladu s § 21a odst. 4 AutZ použije také na „*rozmnožování díla, které je nezbytné k poskytování doplňkové online služby, přístupu k ní nebo jejímu využívání.*“

²⁶⁰ § 97d odst. 1 písm. c) a §97e odst. 4 AutZ.

²⁶¹ § 23 AutZ.

okruhu osob, přičemž toto zpřístupňování musí být nahodilé a nezávislé na přání příjemců a nejedná se o zpřístupňování za účelem dosažení zisku.²⁶²

Novelou došlo rovněž k doplnění ustanovení v souvislosti s ohlašováním konání živé veřejné hudební produkce kolektivnímu správci. Konkrétně v ust. § 98c odst. 4 AutZ byl rozšířen okruh subjektů, kteří této povinnosti nepodléhají.

---

²⁶² Tamtéž.

9 Závěr

Neustálý vývoj digitálních prostředků a internetového prostředí s sebou přinesl i potřebu adaptace unijních autorskoprávních předpisů. Za tímto účelem byla přijata DSM směrnice, která představuje první komplexní úpravu autorského práva od roku 2002, kdy nabyla účinnosti Informační směrnice. Přijímání DSM směrnice bylo zkomplikováno covidovou pandemií, která značně zpomalila legislativní proces. Další výzvou při přijímání DSM směrnice představovalo mj. nastavení kompromisního režimu povinností poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online, na který mj. reagovala Polská republika žalobou k SDEU z důvodu údajného porušování svobody projevu uživatelů. Stanovení nového režimu ochrany tiskových publikací v souvislosti s jejich užitím online se rovněž nesetkalo s kladnými ohlasy, a to např. ze strany společnosti Google ve vztahu ke službám poskytovaným v České republice.

Ačkoli byla DSM směrnice byla přijata s ušlechtilým záměrem, její znění obsahuje místy značné mezery a nedostatky, na které jsem upozorňovala zejména v kapitole č. 4 této diplomové práce. Jedná se např. o velký počet vágních a obecných formulací uvedených v čl. 17 DSM směrnice, který se týká poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online, dále nejasné vymezení užívání velmi krátkých úryvků tiskových publikací online či opomenutí unijního zákonodárce v souvislosti se stanovením autorskoprávního režimu užití obsahu vzniklého jakožto výsledek procesu vytěžování textů a dat. Tato skutečnost může mít za následek, že dojde k ještě většímu roztržštění právní úpravy napříč členskými státy, ačkoli byl úmysl unijního zákonodárce naprosto opačný. Stejně tak bylo problematickým aspektem tvorby DSM směrnice přijímání kompromisních ustanovení, která jsou obvykle velmi obecná, čímž způsobují vznik právní nejistoty a výkladové nejasnosti, což má rovněž negativní vliv na harmonizaci autorskoprávní úpravy členských států.

Za pozitivní přínos DSM směrnice lze na druhou stranu považovat snahu o sjednocení právní úpravy týkající se opatření pro přizpůsobení výjimek a omezení digitálnímu a přeshraničnímu či stanovení nástrojů ochrany pro autory a výkonné umělce.

Co se týče novelizované české právní úpravy, z důvodu téměř doslovného převzetí znění DSM směrnice do českých právních předpisů se rovněž objevuje kritika kvůli vágnosti některých ustanovení obsažených v AutZ a OZ, čímž mohou také vznikat značné aplikační problémy (opět zejména v souvislosti s PSSOO či užitím krátkých úryvků tiskových publikací online). Jako pozitivní lze nicméně považovat právní úpravu, kterou český zákonodárce přijal nad rámec DSM směrnice. V souvislosti s PSSOO lze např. zmínit ustanovení specifikující podmínky, za nichž mohou být užity nástroje pro automatické rozpoznávání obsahu, či

stanovení sankčního mechanismu v případě *overblockingu*. V souvislosti s vydavateli tiskových publikací došlo nad rámec DSM směrnice k vymezení zákazů určitých jednání poskytovatelů služeb informační společnosti, kterými by obcházeli právo vydavatele k jeho tiskové publikaci. Za porušení těchto zákazů byly v AutZ rovněž nad rámec DSM směrnice stanoveny poměrně přísné sankční mechanismy. Mimo rámec DSM směrnice bylo v Novele dále např. zakotveno, že za předpokladu, kdy se poskytovatel služby informační společnosti a vydavatel tiskové publikace na příslušné výši odměny vydavatele nedohodnou ve lhůtě 60 dní od zahájení jednání, může se kterákoliv strana obrátit na Ministerstvo kultury s žádostí o stanovení výše odměny.

V souladu se stanoveným cílem v Úvodu této diplomové práce byl předložen komplexní popis a rozbor jednotlivých částí DSM směrnice s poukázáním na její nejzásadnější nedostatky, včetně popisu jejího přijímání a ostatních důležitých okolností, k nimž v souvislosti s DSM směrnicí došlo. Následně byly představeny příslušné změny české právní úpravy opět s poukázáním na problematické aspekty v praxi a související dopady přijetí novely AutZ a OZ.

Proces vytváření unijního jednotného digitálního trhu čelí velkému množství výzev, na které je potřeba adekvátně reagovat. Z důvodu odlišných přístupů některých členských států EU však často dochází ke komplikování procesů harmonizace, jelikož vznikají značné průtahy v rámci unijního legislativního procesu. Často dochází též k přijímání kompromisních ustanovení, která jsou obvykle velmi obecná, čímž způsobují vznik právní nejistoty a výkladové nejasnosti. I přes předložené nedostatky DSM směrnice lze však shrnout, že její přijetí představuje pozitivní krok směrem k vytvoření unijního jednotného digitálního trhu, který, doufejme, umožní efektivnější fungování digitálního prostoru na unijní úrovni.

Seznam použitých zkratek

AutZ	zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
DSA	Nařízení Evropského parlamentu a rady (2022/2065) ze dne 19. října 2022, o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách)
EHSV	Evropský hospodářský a sociální výbor
EU	Evropská unie
Eurostat	Statistický úřad Evropské unie
EVR	Evropský výbor regionů
generální advokát	generální advokát Henrik Saugmandsgaard Øe
Informační směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti
Komise	Evropská komise
LZPEU	Listina základních práv Evropské unie
Návrh DSM 2016/0280	Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu: COM/2016/0593 final - 2016/0280 (COD), 2016
NOP	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu
Novela	Zákon č. 429/2022, Sb., kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
OnlineSatCab	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS

OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Pokyny	Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu, COM/2021/288
PSIS	poskytovatel služeb informační společnosti
PSSOO	Poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online
Rozsudek	Rozsudek SDEU ze dne 26. dubna 2022 o zamítnutí Žaloby C-401/19
Sdělení	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Směrování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva, COM/2015/0626
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
Směrnice IS	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti
směrnice o elektronickém obchodu	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu)
Stanovisko GA	Stanovisko generálního advokáta Henrika Saugmandsgaard Øe ze dne 15. 7. 2021 k žalobě č.j. C-401/19
Strategie	Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě: COM/2015/0192
VVTOS	Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů
Žaloba C-401/19	Žaloba Polské republiky ze dne 24. května 2019 proti žalovanému Evropskému parlamentu a Radě Evropské unie na neplatnost čl. 17 DSM směrnice

Seznam použitých zdrojů

Česká literatura (včetně odborných článků)

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš et al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových 2020: Current problems of copyright and industrial property*. Praha: Univerzita Karlova, 2020. ISBN 978-80-7630-009-5.

DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš et al. *Aktuální otázky práva autorského a práv průmyslových 2021: Current problems of copyright and industrial property*. Praha: Univerzita Karlova, 2021. ISBN 978-80-7630-017-0.

PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (2. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2023.

SLIWKA, Rostislav. Pokyny Evropské komise k čl. 17 – kritické úvahy k uplatnění v praxi. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2021, 12(24), 91-92. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/15560>.

SLIWKA, Rostislav. Poskytovatel služeb sdílení obsahu online dle směrnice (EU) 790/2019. *Revue pro právo a technologie* [online]. 2020, (21), 94 a násl. ISSN 1805-2797. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/revue/article/view/13228>.

SMOLKA, Lucie. *Kolektivní správa v kontextu moderních technologií*. Teoretik. Praha: Leges, 2021. ISBN 978-80-7502-483-1.

SRSTKA, Jiří; BARTÁK, Jan; DOBŘICHOVSKÝ, Tomáš; KOUKAL, Pavel; LEŠKA, Rudolf et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice. 2. aktualizované vydání*. Student (Leges). Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-386-5.

TELEC, Ivo, TŮMA, Pavel. *Autorský zákon. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-748-4.

ZIBNER, Jan. *Umělá inteligence jako technologická výzva autorskému právu*. Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN 978-80-7676-442-2.

Zahraniční literatura (včetně odborných článků)

AGUILAR, Ananay. The New Copyright Directive: Fair remuneration in exploitation contracts of authors and performers – Part 1, Articles 18 and 19. *Kluwer Copyright Blog* [online]. 2019. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2019/07/15/the-new-copyright-directive-fair-remuneration-in-exploitation-contracts-of-authors-and-performers-part-1-articles-18-and-19/>.

ANGELOPOULOS, Ch. Primary and accessory liability in EU copyright law. In: Rosati, E. (Ed). *The Routledge Handbook of EU Copyright Law*. London: Routledge, 2021. Dostupné z:

<https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781003156277-14/proving-copyright-protection-infringement-julien-cabay?context=ubx>.

CALZADA, Joan a Ricard GIL. VOXEU. *News aggregators and the reform of the copyright legislation in Europe* [online]. 2019. Dostupné z: <https://cepr.org/voxeu/columns/news-aggregators-and-reform-copyright-legislation-europe>.

HUGENHOLTZ, P. Bernt. Three Cheers for the DSM Directive's Rules on Author's Contracts – and a Cautionary Note from the Netherlands. *Kluwer Copyright Blog* [online]. 2021. Dostupné z: <https://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/06/14/three-cheers-for-the-dsm-directives-rules-on-authors-contracts-and-a-cautionary-note-from-the-netherlands>.

HUSOVEC, Martin a QUINTAIS, João Pedro. How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms. *GRUR International* [online]. 2019. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3463011.

KELLER, Paul. Reflecting the Conclusions of the CJEU? The Evolving Czech Implementation of Article 17. *Communia* [online]. 2022. Dostupné z: <https://communia-association.org/2022/10/21/reflecting-the-conclusions-of-the-cjeu-the-evolving-czech-implementation-of-article-17/>.

MÍŠEK, Jakub. Exception for Text and Data Mining for the Purposes of Scientific Research in the Context of Libraries and Repositories. Online. *The grey journal*. 2020, roč. 16. ISSN 1574-1796.

MORENO, Felipe Romero. Upload filters' and human rights: implementing Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market. In: *International Review of Law, Computers & Technology* [online]. 2020, Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/action/showCopyRight?scroll=top&doi=10.1080%2F13600869.2020.1733760>.

NORDEMANN, Jan Bernd. Art. 17 DSMCD a Class of Its Own? How to Implement Art. 17 Into the Existing National Copyright Acts – Also a Comment on the Recent German Discussion Draft. *SSRN*. [online]. 2020, Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3649626.

ROSATI, Eleanora. An EU text and data mining exception for the few: would it make sense? *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [online]. 2018, (6), 429-430. ISSN 1747-1540. Dostupné z: <https://academic.oup.com/jiplp/article/13/6/429/4976465>.

SENFTLEBEN, Martin. Bermuda Triangle – Licensing, Filtering and Privileging User-Generated Content Under the New Directive on Copyright in the Digital Single Market. *SSRN* [online]. 2019. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3367219.

Judikatura

Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 27. března 2014 ve věci C-314/12. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2014.

Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-314/12>.

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 17. prosince 2020 ve věci C-336/19. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2020.

Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=C-336/19>.

Rozsudek Soudního Dvora (velkého senátu) ze dne 26. dubna 2022 ve věci C-401/19. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2022.

Dostupné z:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=258261&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=CS&cid=3483673>.

Rozsudek Soudního Dvora ze dne 18. října 2018 ve věci C-149/17. *InfoCuria: Judikatura*. [online]. 2018.

Dostupné z:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206891&pageIndex=0&doclang=cs&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=3492961>.

Rozsudek Soudního Dvora ze dne 29. července 2019 ve věci C-476/17. *Inforcuria: Judikatura* [online]. 2019.

Dostupné

z:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216552&pageIndex=0&doclang=cs&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3069258>.

Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 16. července 2009 ve věci C-5/08 . *EUR-Lex: Judikatura* [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62008CC0005>.

Rozsudek Soudního Dvora ze dne 29. července 2019 ve věci C-516/17. *InfoCuria: Judikatura*. [online]. 2019.

Dostupné z:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216543&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3489161>.

Právní předpisy

Nařízení (EU) 2018/302 Evropského parlamentu a Rady ze dne 28. února 2018 o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES

Nařízení Evropského parlamentu a rady (2022/2065) ze dne 19. října 2022, o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1128 ze dne 14. června 2017 o přeshraniční přenositelnosti on-line služeb poskytujících obsah v rámci vnitřního trhu

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu)

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/9/ES ze dne 11. března 1996 o právní ochraně databází

Směrnice Rady 93/83/EHS ze dne 27. září 1993 o koordinaci určitých předpisů týkajících se autorského práva a práv s ním souvisejících při družicovém vysílání a kabelovém přenosu

Zákon č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Ostatní prameny

Annex - result of votes. *Euoparlament* [online]. 2019. Dostupné z: https://www.euoparl.europa.eu/doceo/document/PV-8-2019-03-26-VOT_EN.pdf.

Article 13 of the EU Copyright Directive Threatens the Internet: Letter to Antonio Tajani, President of the European Parliament. 2018 Dostupné z: <https://www.eff.org/files/2018/06/12/article13letter.pdf>.

Autorské právo na jednotném digitálním trhu: Pozměňovací návrhy přijaté Evropským parlamentem dne 12. září 2018 k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. *Evropský parlament*. [online]. 2018 Dostupné z: https://www.euoparl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0337_CS.html.

COUNCIL OF THE EU. Copyright rules for the digital environment: Council agrees its position. *European Council* [online]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/05/25/copyright-rules-for-the-digital-environment-council-agrees-its-position/>.

CREATE. COREPER backs final trilogue compromise agreement. *CREATE* [online]. 2019 Dostupné z: <https://www.create.ac.uk/coreper-backs-final-trilogue-compromise-agreement/>.

Digital economy and society statistics - households and individuals. *Eurostat* [online]. 2022 Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_access.

DONÁT, Josef. Budoucnost českého autorského práva ve světle směrnice DSM (část I.). *Epravo.cz* [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/budoucnost-ceskeho-autorskeho-prava-ve-svetle-smernice-dsm-cast-i-113729.html>.

Entwurf eines Ersten Gesetzes zur Anpassung des Urheberrechts an die Erfordernisse des digitalen Binnenmarkts [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.notion.so/Germany-d305b35bb3b24bffb909f00592da791e>.

EVROPSKÁ KOMISE. Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě: Pokyny k čl. 17 směrnice 2019/790 o autorském právu na jednotném digitálním trhu: COM/2021/288 final. *EUR-Lex* [online]. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52021DC0288>.

EVROPSKÁ KOMISE. Stav Unie v roce 2016: Komise navrhuje moderní úpravu autorského práva v zájmu rozkvětu a přístupnosti evropské kultury. *Evropská komise* [online]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_16_3010.

General Opinion on the EU Copyright Reform Package: European Copyright Society [online]. 2017. Dostupné z: <https://europeancopyrightsocietydotorg.files.wordpress.com/2015/12/ecs-opinion-on-eu-copyright-reform-def.pdf>.

GOOGLE. Změny v našich službách v České republice v návaznosti na místní implementaci evropské směrnice o autorském právu. *GOOGLE OFFICIAL BLOG CZECH REPUBLIC* [online]. 2022. Dostupné z: <https://czechrepublic.googleblog.com/2022/09/konstruktivni-cesta-ke-spolupraci-s.html>.

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. Jaká pravidla a povinnosti přináší nařízení o digitálních službách? *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/digitalni-spolecnost/jaka-pravidla-a-povinnosti-prinasi-narizeni-o-digitalnich-sluzbach---271930/>.

Modernisation of European copyright rules: directive on copyright in the digital single market. *Legislative Train Schedule: European Parliament* [online]. 20.11.2019. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/package-better-access-to-digital-goods-services/file-jd-directive-on-copyright-in-the-digital-single-market>.

Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. 2016, 2016/0280 (COD). *EUR-Lex* [online]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A52016PC0593>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslance Jana Laciny č. 1274 zveřejněný dne 26. 9. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Ing. Věry Kovářové č. 1206 zveřejněný dne 12. 9. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Kláry Kocmanové č. 724 zveřejněný dne 19. 4. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Kláry Kocmanové č. 727 zveřejněný dne 19. 4. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. Pozměňovací návrh poslankyně Kláry Kocmanové č. 728 zveřejněný dne 19. 4. 2022. Dostupný zde: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

RADA EVROPSKÉ UNIE. Doporučení Komise o opatřeních pro efektivní boj proti nezákonnému obsahu online: C(2018) 1177 final [online]. 2018. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6717-2018-INIT/cs/pdf>.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Podpora spravedlivé, efektivní a konkurenceschopné ekonomiky orientované na autorské právo na jednotném digitálním trhu COM(2016) 592 final. *EUR-Lex* [online]. 2016. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016DC0592>.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Směřování k modernějšímu a evropštějšímu rámci v oblasti autorského práva. COM(2015) 626 final. *EUR-Lex* [online]. 2015. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:52015DC0626>.

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Strategie pro jednotný digitální trh v Evropě: COM/2015/0192 final. *EUR-Lex* [online]. 2015. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52015DC0192>.

Sněmovní tisk 1246: COM/2021/Novela z. - autorský zákon - EU final. *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=8&t=1246>.

Sněmovní tisk 31/0: Novela z. - autorský zákon – EU. *Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky* [online]. Dostupné z: <https://psp.cz/sqw/historie.sqw?o=9&T=31>.

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu. *Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2017. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52016AE5382>.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Autorské právo na jednotném digitálním trhu. *Úřední věstník Evropské unie* [online]. 2017. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A52016IR5114>.

Stanovisko Generálního advokáta Henrika Saugmandsgaarda Øe: Věc C-401/19 [online]. *InfoCuria: Judikatura* [online]. 2021. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=244201&pageIndex=0&doClang=CS&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1716822>.

Stanovisko Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů: k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o autorském právu na jednotném digitálním trhu (COM (2016)0593 – C8-0383/2016 – 2016/0280(COD)). *Evropský parlament* [online]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0245_CS.html#_section2.

UNIE VYDAVATELŮ. Výbor Evropského parlamentu pro právní záležitosti poslal návrh autorskoprávního směrnice do závěrečného hlasování. *Unie vydavatelů* [online]. 2019 Dostupné z: <http://www.unievdydavatelu.cz/cs/home/aktuality/3564-vybor-evropskeho-parlamentu-pro-pravni-zalezitosti-poslal-navrh-autorskopravniho-smernice-do-zaverecneho-hlasovani>.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. Evropa 2020. Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. *Vláda České republiky* [online]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/strategie-evropa-2020-78695/#>.

Žaloba podaná dne 24. května 2019 – Polská republika v. Evropský parlament a Rada Evropské unie. *InfoCuria: Judikatura* [online]. Dostupné z: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=2666B8BDB80ED891622F61EE310B8DE6?text=&docid=216823&pageIndex=0&doclang=CS&mode=req&dir=&occ=fir&st&part=1&cid=239657>.

Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu a její implementace do českého právního řádu

Abstrakt

Tématem této diplomové práce je Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu a její implementace do českého právního řádu. Důvodem pro zvolení tohoto tématu byla zejména jeho aktuálnost, jelikož v roce 2023 došlo k novelizaci české autorskoprávní úpravy. Cílem této práce je komplexní představení a rozbor Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu (DSM směrnice) společně s popisem příslušných změn české právní úpravy a analýza problematických aspektů v aplikační praxi, a to včetně popisu souvisejících okolností při přijímání DSM směrnice.

V úvodu této diplomové práce je nejdříve přistoupeno k předložení důvodů, které k přijetí DSM směrnice vedly, a popisu jednotlivých změn právní úpravy učiněných před její účinností ve snaze vytvořit jednotný unijní digitální trh. Další kapitola se následně věnuje vymezení základních pojmů, které DSM směrnice užívá, s podrobnějším zaměřením na vývoj vymezení subjektu poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online.

Rozsáhlá kapitola č. 4 představuje stěžejní část této diplomové práce, jelikož se zabývá podrobným popisem a rozбором celé DSM směrnice. Jednotlivé podkapitoly popisují a analyzují jednotlivé části DSM směrnice s poukázáním na nejvýznamnější nedostatky, které mohou příslušná ustanovení v praxi způsobovat.

Kapitola č. 5 se následně pro vykreslení kompletního obrazu přijímání DSM směrnice na unijní úrovni zabývá shrnutím stanovisek několika unijních výborů k původnímu návrhu DSM směrnice a stručným popisem samotného přijímání DSM směrnice.

V kapitole č. 6 je obsaženo shrnutí týkající se žaloby Polské republiky podané k Soudnímu dvoru Evropské unie na neplatnost ustanovení čl. 17 DSM směrnice, v níž Polská republika namítala zásah do svobody projevu a informací uživatelů z důvodu nově stanovených povinností poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online.

Kapitola č. 7 se též zabývá čl. 17 DSM směrnice, a to podrobným popisem a rozбором Sdělení Evropské komise k praktickému uplatňování čl. 17 DSM směrnice, k jehož vydání byla Evropská komise zmocněna přímo v DSM směrnici.

Kapitola č. 8 se v neposlední řadě věnuje procesu implementace v České republice a vlivu DSM směrnice na modifikaci zákona č. 121/2000 Sb., autorského zákona, a zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. V rámci této kapitoly byla předložena deskripce a

komparace novelizované české právní úpravy vůči DSM směrnici se zaměřením především na popis právní úpravy, která byla přijata nad rámec DSM směrnice.

Závěrečná kapitola se následně zabývá zhodnocením vymezeného cíle této diplomové práce.

Klíčová slova:

- autorské právo
- jednotný digitální trh
- Směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu
- DSM směrnice
- poskytovatel služeb pro sdílení obsahu online
- autorský zákon

Directive on Copyright in the Digital Single Market and its implementation in Czech legal system

Abstract

The topic of this Master's thesis is Directive on Copyright in the Digital Single Market and its implementation in Czech legal system. The reason for choosing this topic was mainly its current relevance, since the Czech copyright legislation was amended in 2023. The aim of this Master's thesis is a comprehensive presentation and analysis of the Directive on Copyright in the Digital Single Market (DSM Directive), along with a description of the relevant amendments to the Czech legislation and an analysis of problematic aspects in the practical application, including a description of the circumstances surrounding the adoption of DSM Directive.

First, this Master's thesis starts by outlining the reasons that led to the adoption of the DSM Directive and describing the legislative changes made in an attempt to create a digital single market in EU prior to its coming into force. The next Chapter is focused on the core terminology used by the DSM Directive, with a more thorough focus on the evolution of definition of the online content-sharing service provider.

The extensive Chapter 4 is the core part of this thesis as it provides a detailed description and analysis of the entire DSM Directive. The individual subchapters describe and analyse individual parts of the DSM Directive, pointing out the most important deficiencies that the respective provisions might cause in practice.

In order to provide a complete overview of the adoption of the DSM Directive at the EU level, Chapter 5 summarises the statements of several EU committees on the initial draft of the DSM Directive. It also gives a brief description of the adoption of the DSM Directive itself.

Chapter 6 contains a summary of the action of the Republic of Poland brought before the Court of Justice of the European Union for the annulment of provisions of Article 17 of the DSM Directive, in which the Republic of Poland alleged an interference with users' freedom of expression and information due to the newly imposed obligations on online content-sharing service providers.

Chapter 7 also addresses Article 17 of the DSM Directive, with a detailed description and analysis of the European Commission's Communication regarding Guidance on Article 17, which was mandated to be issued by the European Commission in the DSM Directive.

Last but not least, Chapter 8 focuses on the implementation process in the Czech Republic and the impact of the DSM Directive on the modification of Act No. 121/2000 Coll., the Copyright Act, and Act No. 89/2012 Coll., the Civil Code. Within this chapter, a description and comparison of the amended Czech legislation to DSM Directive is presented, focusing primarily on the legislation that has been adopted beyond the DSM Directive.

The final Chapter evaluates the defined aim of this Masters's thesis.

Key words:

- copyright
- digital single market
- Directive on Copyright in the Digital Single Market
- DSM Directive
- online content-sharing service provider
- Copyright Act